

	Стр.		Стр.
3648. Автентично толкување на членот 21 став 1 точка 4) од Законот за данокот на добивка („Службен весник на Република Македонија“ број 112/14, 44/15, 129/15, 23/16, 190/16 и 248/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 158/19, 232/19, 275/19, 290/20 и 151/21).....	149	3649. Автентично толкување на членот 135 ставови 1 и 2 од Законот за судска служба („Службен весник на Република Македонија“ број 43/14, 33/15, 98/15, 6/16, 198/18 и 248/18).....	151
		Огласен дел	1-40

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

3631.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОШИРЕНА ОДГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПОСЕБНИТЕ ТЕКОВИ НА ОТПАД (*)

Се прогласува Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 15 септември 2021 година.

Бр. 08-4075/1
15 септември 2021 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

ЗАКОН

ЗА ПРОШИРЕНА ОДГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПОСЕБНИТЕ ТЕКОВИ НА ОТПАД (*)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредува видот на одговорноста на производителите по завршувањето на фазата на консумирање на производите што ги пуштиле на пазарот во Република Северна Македонија и начинот на нејзиното остварување заради собирање, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад што ги создале производителите со пуштањето на своите производи на пазар, условите, постапката и начинот на организирање заради остварување на проширената одговорност, условите и начинот на финансирање на мерките заради исполнување на проширената одговорност на производителот, правата и обврските на општините и другите субјекти кои имаат удел во постапувањето со посебните текови на отпад, како и други прашања што се од важност за навремено и целосно остварување на проширената одговорност на производителите.

(*) Со овој закон се врши усогласување со Директивата 2008/98/ЕС на Европскиот Парламент и на Советот од 19 Ноември 2008 за отпад и укинување на одредени директиви (CELEX бр.32008L0098).

Член 2

Примена на законот

(1) Одредбите на овој закон се однесуваат на правните лица кои вршат дејности или активности со кои се врши пласирање на одделни производи на пазарот во Република Северна Македонија, со чија употреба се создава отпад што припаѓа на посебните текови на отпад и поради тоа имаат обврска да преземат дополнителни мерки на одговорност, како и да применуваат посебни правила на управување со посебните текови на отпад, со што ја остваруваат својата проширена одговорност како производители заради обезбедување на максимална количина на собирање, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад и постигнување на националните цели на Република Северна Македонија за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебен тек на отпад пропишани со прописите за управување со посебните текови на отпад.

(2) Одредбите на овој закон се однесуваат и на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје заради обезбедување учество во остварувањето на националните цели од ставот (1) на овој член, како и на сите правни и физички лица кои вршат дејност на собирање, транспортирање и складирање на отпадни производи и посебен тек на отпад коишто се дел од системот за проширена одговорност на колективен, односно самостоен постапувач, воспоставен заради остварување на националните цели.

Член 3

Цел на законот

Основни цели на овој закон се:

- обезбедување на еднакви услови за работа на производителите кои пласираат одделни производи на пазарот со чија употреба се создава отпад што припаѓа на посебните текови на отпад со цел да го реализираат својот удел во спроведувањето на проширената одговорност на производителот и во постигнувањето на националните цели,

- обезбедување на собирање на максимални количини на посебен тек на отпад и обезбедување на повторна употреба и најсовремена преработка и рециклирање на посебните текови на отпад, со цел постигнување на националните цели за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање утврдени во прописите за посебните текови на отпад (во натамошниот текст: национални цели), како и постигнување на високо ниво на заштита на животната средина и здравјето на луѓето, согласно со принципот на одржливост,

- спречување на влијанието врз животната средина од производитите и посебните текови на отпад создадени со и по нивната употреба во најголема можна мера, преку обезбедување на висок степен на заштита на животната средина и здравјето на луѓето од една страна и обезбедување на непречено функционирање на внатрешниот пазар преку спречување на создавање на пречки во слободната размена на производи или нарушување на конкурентноста на внатрешниот пазар обезбедена согласно со домашното и меѓународното законодавство, од друга страна,

- обезбедување на еднакви услови за работа на колективните, односно самостојните постапувачи, кои управуваат со посебните текови на отпад преку утврдување на единствени правила и постапки за нивно формирање и работење,

- обезбедување на транспарентност во работењето на производителите, односно колективните и самостојните постапувачи со посебните текови на отпад,

- обезбедување точни и ревидирани податоци за количините на производи што се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија и за отпадот што се создава со нивната употреба, како и обезбедување на нивна достапност со цел да се овозможи професионална средина за работа со соодветен надзор,

- обезбедување на точни и ревидирани податоци за количината на собраниот, преработениот и рециклиран посебен тек на отпад и со тоа подобри услуги поврзани со управувањето со посебните текови на отпад и зголемување на процентот на нивното собирање, преработка и рециклирање што ќе резултира во подобрување на потенцијалот за развој на секторот за управување со отпадот и

- информирање на јавноста и подигнување на јавната свест за производитите и видот на отпад што се создава со нивната употреба, за начинот на кој може граѓаните да се вклучат во управувањето со посебните текови на отпад, како и за влијанието на отпадот врз животната средина и здравјето на луѓето.

Член 4

Супсидијарна примена на други закони

(1) За сите прашања кои се однесуваат на начинот на постапување со отпадот, а кои не се уредени со овој закон, ќе се применува Законот за управување со отпадот.

(2) За прашањата кои се однесуваат на дефинициите, обврските на производителите, обврските во однос на транспортот, собирањето и третманот на отпад, известувањето и водењето на евиденција, а кои не се посебно уредени со овој закон, ќе се применуваат Законот за управување со отпадот и прописите за посебните текови на отпад.

(3) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учество на јавноста во донесување на одлуките и оцена на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина се применуваат одредбите од Законот за животната средина, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

(4) На постапките утврдени со овој закон се применуваат одредбите од Законот за општа управна постапка, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

Член 5

Дефиниции

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „**Проширена одговорност на производителот**“ (во натамошниот текст: проширена одговорност) е збир на правила и постапки за производителите кои со вршењето на својата дејност или активност пласираат

одделни производи на пазарот со чија употреба се создава отпад што припаѓа на посебните текови на отпад и со тоа дополнително ја оптоваруваат животната средина поради што имаат обврска да финансираат и преземаат дополнителни мерки на грижа за производите по завршувањето на фазата консумирање, како и мерки на управување, кои особено се однесуваат на воспоставување и организирање на систем за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад создаден од неговите производи.

2. **„Колективен постапувач“** е правно лице, основано од најмалку два производители, кое поседува дозвола за колективен постапувач за управување со посебен тек на отпад издадена од стручниот орган согласно со одредбите од овој закон, како и прописот кој го уредува управувањето со тој тек на отпад и кое во име на производителите, кои се членови или основачи на колективниот постапувач, за определен надоместок, ги презема нивните обврски за проширена одговорност кои се однесуваат на управување со посебните текови на отпад. Колективниот постапувач во своето работење при управувањето со посебните текови на отпад ги применува одредбите од овој закон, како и одредбите од прописите за управување со отпад и прописите за посебните текови на отпад.

3. **„Самостоен постапувач“** е производител кој самостојно ги извршува обврските за проширена одговорност кои се однесуваат на управување со посебните текови на отпад врз основа на дозвола издадена од стручниот орган согласно со одредбите од овој закон, како и одредбите од прописите за управување со отпадот и прописот кој го уредува управувањето со текот на отпад што тој го создава;

4. **„Надоместок за посебен тек на отпад“** е надоместокот што производителот му го плаќа на колективниот постапувач за услугите што ги врши во спроведувањето на обврските за проширената одговорност на производителот кои се однесуваат на управување со посебните текови на отпад со што производителот станува договорен производител и член на колективниот постапувач;

5. **„Производител“** е лице кое врши дејности или активности со кои за првпат пушта одделни производи на пазарот во Република Северна Македонија или увезува како краен корисник стоки, со чија употреба се создаваат отпадни производи што припаѓаат на посебните текови на отпад и поради тоа, во споредба со другите правни лица кои пуштаат производи на пазарот, има обврска да преземе дополнителни мерки на одговорност, како и да применува посебни правила на управување со посебните текови на отпад за да создаде услови за обезбедување на максимална количина на собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад согласно со својот удел на пазарот, кои се уредени со овој закон и со прописите за посебните текови на отпад;

6. **„Договорен производител“** е производителот кој има договор со колективен постапувач, кој во негово име и за негова сметка, ги презема и спроведува обврските за проширена одговорност кои се однесуваат на управување со посебните текови на отпад. Договор-

ниот производител не е целосно ослободен од спроведувањето на обврските за проширена одговорност согласно со овој закон и прописите за посебните текови на отпад;

7. **„Посебен тек на отпад“** е вкупното количество на отпад кој припаѓа на една група којшто настанува со употреба на одделни видови на производи што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, за кое е одговорен производителот согласно со својот удел во вкупното количество од тој вид пласирани производи на пазарот во Република Северна Македонија. За секоја група на отпад согласно со видот се применуваат посебни правила за постапување утврдени со овој закон, како и со прописите кои го уредуваат управувањето со посебните текови на отпад. При постапувањето со текот на отпад се применуваат општите правила за постапување со отпад утврдени со прописите за управување со отпадот. Како тек на отпад може да се јави отпад од пакување, отпадна електрична и електронска опрема, отпадни бактерии и акумулатори, искористени возила, отпадни масла, отпад од текстил и други текови на отпад утврдени согласно со прописите за дополнителните текови на отпад;

8. **„Вид на посебен отпад“** е отпад што припаѓа на иста група на тек на отпад што настанал од отпадните производи и кој има посебна цел за управување со отпад којашто се однесува на собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање утврдена во прописите за посебните текови на отпад;

9. **„Посебна цел за управување со отпад“** е одделна количина за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебен тек на отпад, со одреден квалитет на преработка и рециклирање што е утврдена во прописите за посебните текови на отпад, посебно за секоја група и вид на тек на отпад, која треба да ја постигнат производителите преку колективните односно самостојните постапувачи заради исполнување на својот удел во постигнувањето на националните цели на Република Северна Македонија;

10. **„Национални цели“** се утврдени количини во прописите за посебните текови на отпад за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебен тек на отпад, со одреден квалитет на преработка и рециклирање кои треба да бидат постигнати заради исполнување на обврските на Република Северна Македонија кои придонесуваат во глобалните напори за заштита на животната средина и одржливиот развој, како и во исполнување на својот удел во утврдените цели на Европската Унија прифатени со ратификувани меѓународни договори или спогодби (во натамошниот текст: Национални цели);

11. **„Производ“** е направа, предмет или материја, кој може да биде во тврда, течна или гасовита форма и кој има одредени карактеристики и функции кои можат да задоволат одредена потреба поради што се употребува од крајните корисници, и со чија употреба се создава отпад кој припаѓа на еден или повеќе посебни текови на отпад утврдени со прописите за посебните текови на отпад, како и со прописите за управување со отпад;

12. **„Управување со посебен тек на отпад“** е дејност на колективен и самостоен постапувач што вклучува збир на активности на водење на евиденција за количините на производите што се пуштаат на пазарот и на отпадот што се создава од нивната употреба за кој е одговорен, како и организација на операции за собирање, транспортирање, складирање, повторна употреба, преработка, рециклирање и отстранување на посебен тек на отпад, вклучувајќи и обврска за грижа дека овие операции се спроведуваат согласно со прописите од областа на управување со отпадот, вклучително и спроведување на активности за информирање и подигнување на јавната свест за постапувањето со посебниот тек на отпад;

13. **„Надоместок за управување со посебен тек на отпад“** е финансиски износ, кој е утврден во прописите за посебните текови на отпад за одделен вид на тек на отпад, што е должен да го плати производителот тогаш кога одлучил исполнувањето на проширената одговорност на производителот за управување со посебен тек на отпад да ја оствари со плаќање на надоместокот, по чие плаќање се ослободува единствено од обврската за вклучување во колективен постапувач или постапување како самостоен постапувач, но не и од обврската за водење евиденција и известување, како што е утврдена во овој закон и во прописите за посебните текови на отпад;

14. **„Отпадни производи“** се производи што се пуштени на пазарот и кои се употребени од најмалку еден корисник кој ги отфрла или има намера да ги отфрли или од него се бара по употребата да ги отфрли, кои се уште може да имаат иста или друга намена или употребна вредност, а за кои има посебни правила за постапување согласно со прописите за посебните текови на отпад;

15. **„Стручен орган“** е органот формиран согласно со членот 161 од Законот за животната средина;

16. **„Орган за животна средина“** е органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, односно Министерството за животна средина и просторно планирање;

17. **„Доброволен договор“** е формален договор кој има извршни клаузули склучен меѓу организациите кои застапуваат одредени интереси на економски оператори и групи на економски оператори опфатени со овој закон од една страна и органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија од друга страна, со цел да се постигнат повисоки цели од целите пропишани во овој закон, кој е отворен за пристапување за сите правни и физички лица кои сакаат да ги исполнат условите утврдени во договорот.

(2) За потребите на овој закон, соодветно се применуваат дефинициите од Законот за управување со отпадот за изразите кои се однесуваат на отпад, управување со отпад, собирање, одделно собирање (селектирање), спречување, повторна употреба, преработка, обновување, рециклирање, отстранување и увоз на отпад.

(3) За потребите на овој закон, соодветно се применуваат дефинициите од прописите за управување со посебните текови на отпад, доколку не се поинаку уредени во овој закон.

Член 6

Начела

(1) Во согласност со целите за долгорочна заштита и одржливо користење на природните ресурси и заштита и унапредување на медиумите и областите на животната средина, управувањето со посебните текови на отпад се заснова на следните начела:

1) „начело на проширена одговорност на производителот“ - одржлив пристап во креирање и спроведување на политика на животната средина со кој производителот кој пушта на пазарот одредени производи со кои ја оптоварува животната средина е одговорен за целиот животен циклус на производот од фазата на неговото создавање, преку фазата на консумирање на производот од страна на потрошувачот до управување со отпадот кој настанува како резултат на консумирањето односно употребата на тој производ;

2) „начело загадувачот плаќа во проширената одговорност“ - производителот е должен да ги сноси сите трошоци за остварување на проширената одговорност;

3) „начело на предвидливост“ - при проширената одговорност се земаат предвид достапните техники и економската изводливост, како и севкупните влијанија врз животната средина, здравјето на луѓето и социјалниот развој, овозможувајќи при тоа непречено функционирање на внатрешниот пазар, како и спречување на создавање на пречки во трговијата или пак нарушување или ограничување на конкурентноста;

4) „начело на спречување на нелојална зелена конкуренција“ - преку постапките за јавни набавки организите на државната и локалната власт осигураат набавка на производи од производител кој ги спроведува обврските за проширена одговорност на производителот;

5) „начело на крајна одговорност на производителот“ - финансиска одговорност на производителот за остварување на проширената одговорност без оглед дали истата ја остварува преку самостоен или колективен постапувач, односно финансиска одговорност на производителот доколку колективниот или самостојниот постапувач не успеал да ги исполни своите обврски;

6) „начело на претпазливост“ - доколку, врз основа на современите научни и техничко-технолошки сознанија, се заклучи дека одредена активност или вршењето на одредена дејност при управувањето со производите би предизвикале штетни последици за животната средина, животот и за здравјето на луѓето, се преземаат соодветни мерки и активности за отстранување на опасноста, пред да се добијат научни докази дека би можело да дојде до штетни последици.

(2) Во управувањето со посебните текови на отпад, покрај начелата утврдени во ставот (1) на овој член, соодветно се применуваат и начелата утврдени во Законот за животната средина, Законот за управување со отпад и прописите за посебните текови на отпад.

II. ОПШТИ ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ

Член 7

Должна грижа за отпадот што се создава

(1) Производителот е должен да се грижи за отпадот што се создава од производот што го пушта на пазарот и тоа почнувајќи од моментот на дизајнирање на производот, потоа видот на суровините и материјалите што се употребуваат, особено за количината од истите што може да се искористи и за количината што останува по производството, дали остатокот може повторно да се искористи, преработи и на кој начин да се отстрани.

(2) Производителот мора да се грижи за отпадот што се создава по употребата на производот, преку воспоставување на самостоен систем или со вклучување во систем на колективен постапувач за управување со посебни текови на отпад и притоа особено следи дали овие системи ги исполнуваат своите обврски согласно со позитивните законски прописи.

Член 8

Одговорност за постигнување научни достигнувања

Производителот е должен, преку сопствени вложувања, самостојно или здружено, да учествува во научни истражувања кои имаат за цел реализација на достигнувања со кои се обезбедува подобро искористување на суровините и материјалите што се користат во производите, подобро дизајнирање заради зголемување на потенцијалот на производот повторно да се употреби целосно или некои негови компоненти, подобро расклопување и искористување на отпадот што се создава по неговата употреба, како и споделување на достигнувањата со заинтересираните страни без или со надоместок којшто не ги надминува трошоците на истражувањето согласно со закон.

Член 9

Обврска за воспоставување, организирање и водење систем за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебен тек на отпад

(1) Производителот е должен на свој трошок да воспостави и организира систем со кој ќе обезбеди одделно собирање на отпадните производи, како и одделно собирање на отпадот што се создава од производите, со цел повторна употреба, преработка и рециклирање на посебниот тек на отпад.

(2) Производителот е должен системот од ставот (1) на овој член да го воспостави и организира на подрачјата на секоја општина во Република Северна Македонија каде што врши продажба на своите производи, овозможувајќи им притоа на потрошувачите најмалку едно место за одделно собирање на отпадните производи на производителот, како и на отпадот што се создава од производите, заради повторна употреба, преработка и рециклирање на посебниот тек на отпад во согласност со овој закон и во согласност со условите утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(3) Обврските од ставот (1) на овој член, производителот може да ги оствари самостојно или преку здружување со други производители, согласно со овој закон, како и согласно со прописите што го уредуваат постапувањето со посебните текови на отпад.

Член 10

Обврска за соработка со трговците кои пласираат производ по чија употреба се создава отпад

Производителот е должен да соработува со трговецот во чии простории се пласираат производите кои тој ги пуштил на пазарот заради преземање на заеднички мерки кои имаат за цел да поттикнат собирање на отпадни производи од крајните потрошувачи, како и да обезбедат опрема за одделно собирање на отпадот што се создава од отпадните производи, заради нивна повторна употреба, преработка или рециклирање на посебниот тек на отпад и со тоа постигнување на националните цели од членот 13 од овој закон.

Член 11

Обврска за соработка со општините и регионалните системи за управување со отпад заради собирање, повторна употреба преработка и рециклирање на посебниот тек на отпад

Заради постигнување на националните цели од членот 13 од овој закон, производителот самостојно или преку колективниот постапувач е должен, да соработува со општините, општините во градот Скопје и Градот Скопје и регионалните системи за управување со отпад заради преземање на заеднички мерки кои имаат за цел поттикнување на одделно собирање на отпадните производи, како и да воспостават собирни центри и друга инфраструктура за одделно собирање на отпадни производи и посебни текови на отпад заради повторна употреба, преработка и рециклирање на посебниот тек на отпад.

Член 12

Одговорност за подигнување на јавната свест

(1) Производителот е должен да ја информира јавноста за можностите на производот повторно да се употребува целосно или некои негови компоненти, за начинот на расклопување на производот и за искористување на отпадот што се создава по неговата употреба, како и за влијанието што создадениот отпад од производот го има врз животната средина и здравјето на луѓето врз основа на научни сознанија, како и согласно со начелото на претпазливост.

(2) Производителот е должен, самостојно или преку колективниот постапувач, на соодветен начин да ја информира јавноста за можноста да се вклучи во управувањето со посебните текови на отпад заради постигнување на националните цели за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

Член 13

Обврска на производителот за постигнување на националните цели за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад

(1) Секој производител е должен да учествува во постигнувањето на националните цели за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад во тековната година со коли-

чина која е најмалку еднаква на неговиот удел во вкупната количина на производите што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија во претходната година кои припаѓаат на ист вид или категоријата на производи утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(2) Вкупната количина на производи што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија заради одредување на минималната количина од ставот (1) на овој член се утврдува од страна на стручниот орган согласно со членот 31 став (1) од овој закон и се објавува на начин утврден во членот 40 став (4) од овој закон.

(3) Министерот кој раководи со органот за животна средина (во натамошниот текст: министерот) ја пропишува Методологијата за пресметување на вкупната количина на производи што се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија во претходната година за секоја одделна група и вид на посебен тек на отпад, во согласност со прописот за посебниот тек на отпад, а врз основа на податоци за реални количини на отпад во претходните години.

Член 14

Регистрација на производителите и Регистар на производители за проширена одговорност

(1) Производителите кои пуштаат на пазар или увезуваат како крајни корисници производи во Република Северна Македонија, со чија употреба се создава отпад кој припаѓа на некој од посебните текови на отпад утврдени со законите за посебните текови на отпад се должни да се регистрираат кај стручниот орган во рок од 15 дена од денот на почетокот на дејноста.

(2) Регистрацијата се врши со поднесување на барање за регистрација од страна на производителот, до стручниот орган преку електронско аплицирање на посебна интернет страница.

(3) Стручниот орган, врз основа на добиените податоци наведени во барањето од ставот (2) на овој член води Регистар на производители со проширена одговорност кои пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија, производи со чија употреба се создава отпад кој припаѓа на посебен тек на отпад (во натамошниот текст: Регистар на производители со проширена одговорност).

(4) Регистарот на производители со проширена одговорност се води електронски според видот и категоријата на производот, видот на отпадот за секој тек на отпад одделно што се создава од отпадниот производ, а кои се утврдени во прописите за посебните текови на отпад, како и според видот на производителот по обем.

(5) Врз основа на барањето од ставот (2) на овој член, со доставување на точни податоци, преку интернет страницата автоматски се добива регистрациски број и потврда за регистрација на производителот во Регистарот на производители со проширена одговорност.

(6) Во случај на промена на податоците доставени при регистрацијата од ставот (2) на овој член, производителот најдоцна во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената, е должен да го информира

стручниот орган и електронски да поднесе барање за промена на податоците во кое се внесуваат само променетите податоци.

(7) Производителите кои престанале со вршење на дејноста со која се врши пуштање производи на пазар или увезуваат како крајни корисници производи од чија употреба се создаваат посебни текови на отпад согласно со прописите за посебните текови на отпад, должни се во рок од 30 дена од денот на престанокот на вршење на дејноста, да поднесат електронско барање преку интернет страницата до стручниот орган за бришење од Регистарот на производители со проширена одговорност.

(8) Стручниот орган е должен да провери дали производителот ги има исполнето своите обврски за проширена одговорност и во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од ставот (7) на овој член, да издаде потврда за бришење на производителот од Регистарот на производители за проширена одговорност.

(9) Потврдата од ставот (8) на овој член се издава со датум на денот кога е поднесено барањето од ставот (7) на овој член.

(10) Доколку стручниот орган не ја издаде потврдата во рокот определен од ставот (8) на овој член, подносителот има право да изјави жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(11) Стручниот орган е должен да води евиденција за избришаните субјекти од Регистарот на производители со проширена одговорност за период од најмалку седум години по бришењето.

(12) За производителот престануваат сите обврски што произлегуваат од прописите за проширена одговорност од датумот наведен во ставот (8) на овој член.

(13) Министерот кој раководи со органот за животна средина ги пропишува формата и содржината на барањата од ставовите (2) и (7) на овој член, формата и содржината на Регистарот за производители со проширена одговорност од ставот (3) на овој член, начинот на чување и одржување на регистарот, како и формата и содржината на потврдата од ставови (5) и (8) на овој член и тоа за секој производ и тек на отпад кои се утврдени со прописите за посебните текови на отпад.

(14) Стручниот орган е должен редовно да го ажурира и води Регистарот на производители со проширена одговорност на својата веб-страница, како и да обезбеди редовно функционирање на електронското пријавување на производителите.

Член 15

Производители регистрирани во странство

(1) Производителот кој не е регистриран во Република Северна Македонија и кој преку комуникација од далечина (е-трговија) пушта на пазарот во Република Северна Македонија производи определени со прописите за посебните текови на отпад, обврските кои произлегуваат од овој закон и од прописите за посебните текови на отпад ги извршува преку назначување на овластен застапник, кој е должен да се регистрира како производител согласно со членот 14 од овој закон.

(2) Овластениот застапник може да биде правно или физичко лице кое има седиште и кое врши дејност во Република Северна Македонија и кое добило писмено овластување од производителот од ставот (1) на овој член дека е негов овластен застапник.

(3) Преку назначувањето на овластениот застапник, обврските кои произлегуваат од овој закон за производителот од ставот (1) на овој член, за производите коишто се пуштаат на пазарот во територијата на Република Северна Македонија, целосно се пренесуваат на овластениот застапник.

Член 16

Водење евиденција и израмнување на податоци

(1) Заради обезбедување на редовно ажурирање на податоците за видот и количината на производите што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, а се определени согласно со прописите за посебните текови на отпад, за видот и количината на отпадот што се создава за секој тек одделно, како и за утврдување на степенот на исполнување на националните цели, се воспоставува систем преку посебно тело за балансирана одговорност на производителите согласно со ставот (2) од овој член, со цел водење, валидизирање и израмнување на податоците за управување со посебните текови на отпад.

(2) Начинот на воспоставување, организација, управување и работа на телото од ставот (1) на овој член се уредува со посебен закон.

III. ПОСЕБНИ ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ

Член 17

Обврска за финансирање на проширената одговорност на производителот

(1) Заради заштита на животната средина и здравјето на луѓето, како и заради постигнување на националните цели уредени со прописите за посебните текови на отпад, за производите што ги пуштил на пазарот на територијата на Република Северна Македонија, производителот е должен да обезбеди финансирање на трошоците за остварување на проширената одговорност на производителот за следните активности:

- повратен прием на употребениот производ (отпаден производ),
- повратен прием на отпадот што настанува со употребата на производот, како на пример пакување, расипан дел и слично,
- повторна употреба на отпадниот производ или негов дел,
- одделно собирање, времено чување на отпадниот производ и на отпадот што настанува со употребата на производот, најмалку за количината што соодветствува на сопствениот удел во постигнување на националните цели,
- транспорт, третман, повторна употреба, преработка, рециклирање и отстранување на остатокот од преработката на отпадот што настанува со употребата на производот најмалку за количината на сопствениот удел во постигнување на национални цели,

- трошоци за комуникација со јавноста поврзани со информирање за начинот на постапување со отпадот што настанува со употребата на производот,

- трошоците поврзани со финансиската гаранција,

- трошоци за инвестирање во инфраструктура за собирање на отпадот што настанува со употребата на производот за да се обезбеди селекција на секој посебен вид на отпад за кој производителот има обврски за управување со посебен тек на отпад,

- редовно преземање на отпадниот производ и отпадот што настанува со употребата на производот од трговецот, односно од местото на достава на нов производ, како и од местото кое согласно со договорот за соработка е определено од општината,

- редовно преземање на отпадниот производ и отпадот што настанува со употребата на производот од домаќинствата, како и од овластени собирачи согласно со прописите за посебните текови на отпад и

- исполнување на други обврски што се утврдени за производителот во прописите за посебните текови на отпад.

(2) Трошоците за постапување со отпадниот производ и отпадот што настанува со употребата на производот, производителот не смее да ги прикажува одделно при продажбата на производот.

(3) Производителот е одговорен за спроведување на обврските од ставот (1) на овој член и тогаш кога има склучено договор за остварување на проширената одговорност со колективен или самостоен постапувач согласно со овој закон, поради што има должност да се грижи за работата на колективниот односно самостојниот постапувач, како и да бара податоци за да се осигура дека колективниот односно самостојниот постапувач ги остварува обврските што се утврдени со овој закон, прописите за управување со отпад и прописите за посебните текови на отпад.

(4) Обврските од ставовите (1) и (2) на овој член детално се уредуваат со прописите за посебните текови на отпад, како и со членот 18 од овој закон.

Член 18

Остварување на проширената одговорност

(1) Обврските за проширена одговорност од членот 17 од овој закон производителот може да ги оствари преку:

- плаќање надоместок за управување со посебен тек на отпад на начин и во висина како што е утврден во прописите за посебните текови на отпад или

- воспоставување на самостоен систем за управување со посебен тек на отпад, кога таа можност е утврдена во прописот за постапување со тој посебен тек на отпад или

- вклучување во систем на колективен постапувач за управување со посебен тек на отпад.

(2) Исполнувањето на проширената одговорност со плаќање на надоместокот од ставот (1) алинеја 1 на овој член се врши согласно одредбите од прописот што го уредува постапувањето со посебниот тек на отпад за кој е одговорен производителот и истото не ги исклучува обврските за водење на евиденција и известување согласно со овој закон и прописот за посебниот тек на отпад.

(3) Исполнувањето на проширената одговорност од ставот (1) на овој член се врши согласно со одредбите од овој закон и прописот за посебниот тек на отпад за кој производителот е одговорен.

(4) За исполнувањето на обврската од ставот (1) на овој член за производителите се издава потврда за исполнување на проширената одговорност за управување со посебен тек на отпад.

(5) Во случаите од ставот (1) алинеи 1 и 2 на овој член, потврдата од ставот (4) на овој член ја издава стручниот орган, најдоцна до 20 февруари во тековната година, со податоци за претходната година.

(6) Во случаите од ставот (1), алинеја 3 на овој член, потврдата од ставот (4) од овој член ја издава колективниот постапувач кој во име на производителот ја остварува проширената одговорност на овој член, најдоцна до 20 февруари во тековната година, со податоци за претходната година.

(7) Потврдата од ставот (4) на овој член особено содржи податоци за видот и количината на производите што се пуштени на пазар за предметната година за кои постои обврска за преземање на проширена одговорност согласно контата од сметководствената евиденција на материјални средства, видот и количината на посебните текови на отпад што се создава со употребата на тие производи, износот на надоместокот што е платен согласно со ставот (1) алинеја 1 на овој член, односно износот на надоместокот што е платен на колективниот постапувач согласно со ставот (1) алинеја 3 на овој член.

(8) Министерот ја пропишува формата и содржината, како и начинот на доставување на потврдата од ставовите (5) и (6) на овој член.

(9) Сметководителите кои ги составуваат годишните завршни сметки на производителите се должни да ја проверат веродостојноста на податоците наведени во потврдите од ставот (6) на овој член.

(10) Колективниот односно самостојниот постапувач е должен да ги евидентира и чува потврдите од ставот (6) на овој член заедно со податоците од годишниот извештај од членот 36 од овој закон.

(11) Органите на државната и локалната власт нема да склучат јавна набавка со производител без да ја достави потврдата од ставот (4) на овој член и докаже дека, најмалку за тековната година, ги спровел во целост обврските за проширена одговорност согласно овој закон, како и прописите за управување со посебните текови на отпад.

Член 19

Финансиска гаранција од производителот

(1) Колективниот, односно самостојниот постапувач за договорниот производител со кој има склучено договор за преземање на обврските за управување со посебен тек на отпад обезбедува финансиска гаранција со цел обезбедување на спроведувањето на проширената одговорност утврдена со овој закон и постигнување на националните цели утврдени со прописите за посебните текови за отпад.

(2) Финансиската гаранција се обезбедува на начин како што е утврдено во членот 28 од овој закон.

IV. ОСНОВАЊЕ НА КОЛЕКТИВНИОТ ОДНОСНО САМОСТОЈНИОТ ПОСТАПУВАЧ

Член 20

Преземање на обврските на одговорност на производителот

(1) За исполнување на обврските за проширена одговорност, производителот што одлучил дека нема да го плати надоместокот од членот 18 став (1) алинеја 1 од овој закон, е должен обврските на проширената одговорност од членот 17 од овој закон и прописите за посебните текови на отпад (во натамошниот текст: обврски на проширена одговорност), да ги оствари самостојно или со склучување на договор со правно лице колективен постапувач за преземање на обврските за управување со посебен тек на отпад, кое е основано и поседува дозвола за управување со посебен тек на отпад добиена согласно со овој закон и прописот за посебниот тек на отпад (во натамошниот текст: колективен постапувач).

(2) Во договорот од ставот (1) на овој член се вклучуваат сите обврски на производителот што произлегуваат од проширената одговорност утврдени во овој закон, како и во прописите за посебните текови на отпад, освен оние за кои е самостојно одговорен производителот.

(3) Колективниот постапувач за посебниот тек на отпад обезбедува постапување со посебниот тек на отпад во име и за сметка на производителите кои се негови основачи, како и оние со кои склучил договор од ставот (1) на овој член, со што истите стануваат членови на колективниот постапувач, односно договорни производители.

(4) Кога тоа е посебно утврдено во прописите за посебните текови на отпад, производителот може да биде ослободен од обврската од ставот (1) на овој член кога станува збор за мал производител на начин како што е утврдено во прописот за тој посебен вид на отпад.

(5) Кога тоа е посебно утврдено во прописите за посебните тековите на отпад, производителот своите обврски за проширена одговорност е должен да ги остварува исклучиво со склучување на договор со колективен постапувач, освен доколку не одлучи да го плаќа надоместокот од членот 18 став (1) алинеја 1 од овој закон.

Член 21

Воспоставување на колективен и самостоен постапувач

(1) Производителот може да ги оствари обврските на проширена одговорност со склучување на договор со само еден колективен постапувач за преземање на обврски за управување со посебен тек на отпад, кој има дозвола за колективен постапувач за управување со посебен тек на отпад издадена од страна на стручниот орган во согласност со овој закон, како и прописот за посебниот тек на отпад. Производителот е должен да го склучи договорот и тогаш кога тој е основач на колективниот постапувач.

(2) Производителот може обврските на проширена одговорност, со сопствени средства, да ги оствари самостојно само доколку има обезбедено дозвола за самостоен постапувач за управување со посебен тек на отпад (во натамошниот текст: самостоен постапувач) издадена од стручниот орган во согласност со овој закон, како и прописот за посебниот тек на отпад.

(3) За исполнување на обврските на проширена одговорност производителот во случаите од ставот (1) на овој член е должен да му плаќа на колективниот постапувач надоместок за извршената услуга на начин и во висина како што е утврдено во договорот за преземање на обврски за управување со посебен тек на отпад и во овој закон.

(4) Колективниот односно самостојниот постапувач не може да започне со извршување на каква било активност на управување со посебен тек на отпад без претходно да ја добие дозволата од ставот (1) односно од ставот (2) на овој член.

(5) Колективниот односно самостојниот постапувач, освен дозволата од ставот (1) односно од ставот (2) на овој член, не смее да биде носител на друга дозвола за управување со отпад која произлегува од прописот за управување со отпад.

(6) Колективниот односно самостојниот постапувач кој поседува дозвола за постапување со отпад од електрична и електронска опрема односно искористени возила, може истовремено да биде носител и на дозвола за управување со отпад од батерии и акумулатори.

(7) Колективниот односно самостојниот постапувач исполнувањето на обврските за управување со посебните текови на отпад за кој е одговорен не може да ги врши самостојно и истите е должен да ги довери на други правни лица кои поседуваат важечки дозволи за управување со отпад согласно со прописите за управување со отпад.

(8) Договорите меѓу колективниот односно самостојниот постапувач и правните лица за постапување со отпад од ставот (7) на овој член се склучуваат за најмалку една фискална година, во кои задолжително се наведуваат меѓусебните права и обврски, како и количината и видот на отпад за кој се постапува.

Член 22

Барање за добивање на дозвола за колективен односно самостоен постапувач

(1) Колективниот постапувач односно самостојниот постапувач, дозволата за управување со посебен тек на отпад ја добива врз основа на барање за издавање на дозвола кое се поднесува до стручниот орган.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член особено содржи:

1) податоци за назив и седиште на правното лице барател – колективниот, односно самостојниот постапувач;

2) податоци за посебниот тек на отпад за кој се бара дозволата;

3) податоци за електронскиот систем за обработка, доставување и водење на податоци во согласност со обврските за управување со посебен тек на отпад и податоци за начинот на одржување на системот од членот 43 од овој закон и

4) податоци за вкупната количина на производи кои се пуштени на пазарот за претходната година од страна на договорните производители, односно од страна на самостојниот производител.

(3) Кон барањето од ставот (1) на овој член колективниот постапувач односно самостојниот постапувач приложува:

1) акт за основање и статут на колективниот постапувач (доколку е колективен постапувач);

2) потврда од Централниот регистар на Република Северна Македонија за регистрација на правното лице колективен, односно самостоен постапувач, како и потврда за тековната состојба;

3) потврда од Управа за јавни приходи дека за колективниот, односно производителите основачи на колективниот, односно самостојниот постапувач не е покрената постапка за ликвидација или стечај;

4) доказ за обезбедена финансиска гаранција согласно со членот 28 од овој закон;

5) список на производители со кои колективниот постапувач има склучено договор дека во нивно име и за нивна сметка ќе постапува со посебниот тек на отпад (во натамошниот текст: договорни производители), во кој се наведени податоци за: називот и седиштето на производителот, дејноста на производителот, како и количина и вид на производи кои договорните производители ги пуштиле на пазарот на Република Северна Македонија за претходната година (доколку е колективен постапувач);

6) програма за остварување на проширената одговорност на производителот за посебниот тек на отпад од членот 30 од овој закон;

7) примерок од стандардниот договор за општите услови кој го склучува колективниот постапувач со договорениот производител (доколку е колективен постапувач);

8) изјава од управителите на основачите на колективниот постапувач дека се производители согласно со одредбите на овој закон, како и дека не вршат дејност на управување со отпад самостојно, ниту се основачи или ко-основачи на друго правно лице кое врши дејност на управување со отпад, освен ако е во согласност со членот 21 став (б) од овој закон (доколку е колективен постапувач);

9) список на правни лица, кои имаат дозволи за управување со отпад согласно со прописите за управување со отпад, со кои колективниот односно самостојниот постапувач има склучено договори за извршување на обврските за управување со отпад, кој задолжително содржи податоци за: назив и седиште на правното лице, број на договор склучен со колективниот односно самостојниот постапувач, вид и број на дозвола за управување со отпад согласно со прописите за управување со отпад на правното лице, опис на предметот на договорот со колективниот, односно самостојниот постапувач; како и податоци за вкупниот капацитет на секое правно лице за собирање, преработка и рециклирање на отпад согласно со дозволата за управување со отпад и договорениот капацитет со колективниот односно самостојниот постапувач;

10) доказ за процентот на пресметаниот удел на колективниот односно самостојниот постапувач во вкупната количина на пуштени производи на пазарот за претходната година, согласно со ставот (5) на овој член (доколку е колективен постапувач).

(4) Колективниот постапувач во моментот на поднесувањето на барањето е должен да обезбеди договори со кои, врз основа на списокот на производители од ставот (3) точка 5) на овој член, ќе докаже дека презема обврски за управување со посебен тек на отпад со производители кои претставуваат минимум 10% од вкупната количина на производи пуштена на пазарот во Република Северна Македонија од кои се создава посебен тек на отпад.

(5) Податоците за вкупната количина на производи пуштена на пазарот во Република Северна Македонија за посебните текови на отпад и нивните видови ги објавува стручниот орган согласно со членот 40 став (4) од овој закон, а пресметана согласно со методологијата од членот 13 став (3) од овој закон.

(6) Доколку не е поинаку уредено со прописот за посебниот тек на отпад, формата, содржината и образецот на барањето за издавање на дозволата од ставот (1) на овој член, начинот на доставување, како и потребната документација која се приложува кон барањето ги пропишува министерот.

(7) Кон барањето може да се бара доставување и на други податоци или документација утврдени со прописот за посебниот тек на отпад.

Член 23

Дозвола за управување со посебен тек на отпад за колективен постапувач или самостоен постапувач

(1) Стручниот орган во рок од 30 дена од денот на комплетирањето на барањето за издавање на дозвола од членот 22 од овој закон, е должен да донесе решение за издавање на Дозвола за колективен постапувач или за самостоен постапувач (во натамошниот текст: Дозвола за тек на отпад) односно решение со кое го одбива барањето за издавање на дозволата.

(2) Колективниот односно самостојниот постапувач кој, согласно прописот за посебниот тек на отпад, може да врши активности за управување за повеќе од еден тек на отпад, е должен да обезбеди посебни дозволи за секој одделен тек на отпад, при што исполнувањето на условите за добивање на Дозволата за тек на отпад не можат се пресметуваат кумулативно, односно е должен да ги исполни условите за секоја дозвола поодделно.

(3) Дозволата за тек на отпад од ставот (1) на овој член задолжително ги содржи следните податоци:

1) назив и седиште на правното лице колективен постапувач, односно самостоен постапувач;

2) назив на посебниот тек на отпад за кој се издава дозволата;

3) вкупната количина на производи кои се пуштени на пазарот за претходната година од страна на договорните производители односно производителот и

4) процентот на пресметаниот удел на колективниот постапувач, односно самостојниот постапувач, во вкупната количина на пуштени производи на пазарот за претходната година.

(4) Во дозволата за колективен постапувач од ставот (1) на овој член се наведуваат и називот и седиштето на основачите на колективниот постапувач, како и рокот до кога колективниот постапувач треба да го исполни условот од членот 39 став (1) од овој закон доколку не е исполнет.

(5) Дозволата од ставот (1) на овој член може да се одземе од страна на стручниот орган доколку не се одобрени последователно два годишни извештаи од членот 33 од овој закон.

(6) Програмата од членот 30 од овој закон за проширена одговорност на производителот за посебниот тек на отпад за колективниот односно самостојниот постапувач, која се изготвува на секои пет години се доставува кон барањето за дозволата од ставот (1) на овој член.

(7) Формата и содржината на образецот на дозволата за тек на отпад од ставот (1) од овој член, за секој посебен тек на отпад, како и начинот на издавањето ги пропишува министерот.

Член 24

Колективен постапувач

(1) Колективниот постапувач е непрофитно правно лице, основано од најмалку двајца производители, чија цел е спроведување на активности за управување со посебен тек на отпад заради остварување на проширена одговорност на производителите кои се негови членови.

(2) Основачи на колективен постапувач можат да бидат само производители кои пуштаат на пазарот производи за кои колективниот постапувач има дозвола за вршење на обврските за управување со посебен тек на отпад.

(3) Обврските за управување со посебен тек на отпад на договорниот производител, колективниот постапувач ги презема врз основа на склучен договор со договорниот производител со кој се прифаќаат општите услови за работа на колективниот постапувач за период од најмалку една фискална година.

(4) Во договорот од ставот (3) на овој член се утврдува и надоместокот кој договорниот постапувач го плаќа на колективниот постапувач согласно со членот 21 став (3) од овој закон.

(5) Остварената добивка од своето работење, колективниот постапувач не смее да ја распредели како приход на основачите на колективниот постапувач, туку е должен истата исклучиво да ја користи за извршување на обврските за управување со посебен тек на отпад согласно со одредбите на овој закон и прописите за посебните текови на отпад.

(6) Колективниот постапувач не смее да гарантира ниту да презема обврски за намирување на долг или исполнување на обврски на производител или на трето лице.

(7) Колективниот постапувач не може да биде сопственик над отпадот со кој се обврзал да постапува во име и за сметка на договорните производители.

(8) Колективниот постапувач престанува да ја извршува својата дејност доколку:

1) е донесена одлука од основачите за престанување со работа на колективниот постапувач и е спроведено негово бришење од Централен регистар на Република Северна Македонија или

2) настанал стечај или ликвидација или

3) му е одземена дозволата согласно со членот 45 од овој закон.

(9) Во случаите од ставот (8) на овој член, колективниот постапувач е должен до стручниот орган да поднесе барање за бришење од Регистарот од членот 44 од овој закон во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлуката од ставот (8) точка 1) на овој член односно од денот на започнувањето на постапката за стечај односно ликвидација од ставот (8) точка 2) на овој член.

(10) Во случаите од ставот (8) точка 3) од овој член стручниот орган е должен да го избрише колективниот постапувач од регистарот од членот 44 од овој закон во рок од 15 дена од правосилноста на решението за одземање на дозволата за тек на отпад.

(11) Во случаите на престанок со работа, имотот на колективниот постапувач што останува по намиравање на сите доспеани обврски, е сопственост на Република Северна Македонија.

Член 25

Одговорност и обврска за грижа на производителот за работата на Колективниот постапувач

(1) Договорните производители, без оглед дали се основачи или само членови на колективниот постапувач, се должни да ја следат работата на колективниот постапувач за тоа дали истиот постапува согласно позитивните законски прописи, да се грижат колективниот постапувач да ги исполнува во целост своите обврски во согласност со овој закон и прописите за посебните текови на отпад за исполнување на проширената одговорност на производителот, како и да бараат извештаи за неговата работа.

(2) Во случај кога договорниот производител ќе дознае самостојно или преку допрен глас од трето лице, дека колективниот постапувач не ги спроведува своите обврски, должен е да ги извести за своите наоди со образложение органите на управување на колективниот постапувач за обврската за почитување на законските прописи, како и да го извести стручниот орган и другите соодветни надлежни органи во случај кога колективниот постапувач нема да се произнесе по известувањето и не ги исполнува обврските согласно со закон.

(3) Неисполнувањето на обврските на колективниот постапувач за проширена одговорност, како и неможноста истиот да ги исполни, не ги ослободува договорните производители од обврската за проширена одговорност.

(4) Во случај кога колективниот постапувач не ги исполнил своите обврски и поради тоа настанала штета за договорниот производител или за трето лице, истите може да бараат надоместок на претрпената штета од имотот на колективниот постапувач согласно со ставот (8) од овој член.

(5) Во случај кога имотот не е доволен да се исполнат сите обврски на колективниот постапувач, договорните производители солидарно се одговорни со сопствени средства или дејствија да ги исполнат обврските на колективниот постапувач сразмерно на својот удел во плаќањето на надоместокот на колективниот постапувач од членот 38 од овој закон за последната година за која колективниот постапувач има поднесено годишен извештај согласно со членот 36 од овој закон.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член кога се однесува на колективен постапувач за кој е започната постапка на стечај и ликвидација, финансиските обврски најпрво се подмируваат од имотот на колективниот постапувач, по што преостанатите обврски ги преземаат договорните постапувачи согласно со ставот (8) на овој член.

(7) Договорниот производител, согласно со ставот (5) на овој член е одговорен и за плаќање на санкции за колективниот постапувач кои се изречени во паричен износ, а кои не можат да бидат подмирени согласно со ставот (6) на овој член.

(8) Постапката за подмирување на обврските на колективниот постапувач од договорните производители се врши согласно со општите прописи за надомест на штета и облигациони односи.

Член 26

Самостоен постапувач

(1) Самостојниот постапувач самостојно, со сопствени средства преку основање на посебно непрофитно правно лице, ги презема обврските кои произлегуваат од овој закон и од законите за посебните текови на отпад врз основа на дозволата за тек на отпад издадена од стручниот орган согласно со членот 22 од овој закон.

(2) Самостојниот постапувач не смее да има како основач друг производител ниту смее да преземе обврски за управување со отпад од друг производител или за друг тек на отпад од оној што е наведен во неговата дозвола за тек на отпад.

(3) Услугите на самостојниот постапувач не може да ги користи ниеден друг производител заради остварување на проширената одговорност на производителот.

(4) Самостојниот постапувач секоја остварена добивка од постапувањето со посебниот тек на отпад не смее да ја распредели како сопствен приход, односно приход за производителот основач и е должен истата исклучиво да ја користи за поефикасно извршување на обврските за управување со посебен тек на отпад согласно со одредбите на овој закон, прописите за посебните текови на отпад и прописите за управување со отпад.

(5) Самостојниот постапувач не смее да врши дејствија кои имаат за цел намалување на приходот од постапувањето со отпадот заради остварување на друга странична добивка која не произлегува од постапувањето со отпадот или има за цел остварување на предност, за себе или за производителот кој го основал, која може да ја наруши конкуренцијата на пазарот.

(6) Самостојниот постапувач престанува да ја извршува својата дејност доколку:

1) неговиот основач престане да биде производител и поднесе барање за бришење од Регистарот од членот 14 од овој закон согласно со посебниот пропис за тек на отпад;

2) неговиот основач донесе одлука за престанување со работа на самостојниот постапувач и негово бришење од Централен регистар на Република Северна Македонија;

3) настанал стечај или ликвидација на основачот и

4) му е одземена дозволата согласно со членот 45 од овој закон.

(7) Во случаите од ставот (6) на овој член, самостојниот постапувач е должен до стручниот орган да поднесе барање за бришење од Регистарот од членот 44 од овој закон во рок од 30 дена од денот на кога се случиле настаните од ставот (6) точки 1) и 2) од овој член односно денот на започнувањето на постапката за стечај односно ликвидација од ставот (6) точка 3) од овој член.

(8) Во случаите од ставот (6) точка 4) стручниот орган е должен да го избрише самостојниот постапувач од регистарот од членот 44 од овој закон во рок од 15 дена од правосилноста на решението за одземање на дозволата за тек на отпад.

(9) Во случаите на престанок со работа, имотот на самостојниот постапувач што останува по намиравање на сите доспелни обврски, е сопственост на Република Северна Македонија.

Член 27

Одговорност и обврска за производителот кој е основач на самостојниот постапувач

(1) Производителот кој е основач на самостојниот постапувач е должен да ја следи неговата работа, односно дали истиот постапува согласно со позитивните законски прописи, дали се грижи за исполнување во целост за обврските на производителот за проширена одговорност во согласност со овој закон и прописите за посебните текови на отпад, како и да бара извештаи за неговата работа.

(2) Во случај кога производителот ќе утврди самостојно или преку допрен глас од трето лице, дека самостојниот постапувач не ги спроведува обврските, е должен да го извести за своите наоди со образложение самостојниот постапувач, како и да го извести стручниот орган и другите надлежни органи во случај кога самостојниот постапувач нема да се произнесе по известувањето и не ги исполни обврските согласно со закон.

(3) Неисполнувањето на обврските на самостојниот постапувач за проширена одговорност, како и неможноста истиот да ги исполни, не го ослободува производителот од обврската за проширена одговорност.

(4) Во случај кога самостојниот постапувач не ги исполнил своите обврски и поради тоа настанала штета за производителот или за трето лице, може да бара надоместок на претрпената штета од имотот на самостојниот постапувач согласно со ставот (6) од овој член.

(5) Во случај кога имотот не е доволен да се исполнат сите обврски на самостојниот постапувач, производителот е одговорен со сопствени средства или дејствија да ги исполни обврските на самостојниот постапувач.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член кога се однесува на самостоен постапувач за кој е започната постапка на стечај и ликвидација, финансиските обврски најпрво се подмируваат од имотот на самостојниот постапувач, по што преостанатите обврски ги презема производителот согласно со ставот (8) на овој член.

(7) Производителот, согласно со ставот (5) на овој член е одговорен и за плаќање на санкции за самостојниот постапувач кои се изречени во паричен износ, а кои не можат да бидат подмирени согласно со ставот (5) на овој член.

(8) Постапката за подмирување на обврските на самостојниот постапувач од производителот се врши согласно со општите прописи за надомест на штета и облигациони односи.

Член 28

Обврска на обезбедување на финансиска гаранција

(1) Доколку не е поинаку утврдено во прописот за посебниот тек на отпад, колективниот, односно самостојниот постапувач, е должен да обезбеди финансиска гаранција за да го гарантира исполнувањето на својот удел во постигнувањето на националните цели утврдени со прописите за посебните текови на отпад.

(2) Финансиска гаранција се издава во корист на органот за животна средина и може да биде:

1) банкарска гаранција, банкарски депозит или друг вид на банкарски производ, или

2) средства депонирани на депозитна сметка во банка или кредитна институција.

(3) Висината на финансиската гаранција за колективниот постапувач се пресметува во износ од 3% од планираниот приход во Програмата од членот 30 од овој закон за првата година на работа, односно од остварениот приход од годината за која се поднесува Годишниот извештај согласно со членот 36 од овој закон.

(4) Висината на финансиската гаранција за самостојниот постапувач се пресметува во износ од 5% од износот кој е планиран за покривање на трошоците за управување со посебниот тек на отпадот за првата година на работа на самостојниот постапувач утврден во Програмата од членот 30 од овој закон, односно од вкупниот износ на средства од прописот за посебниот тек на отпад кој производителот го инвестирал за годината за која се поднесува годишниот извештај согласно со членот 36 од овој закон.

(5) Финансиската гаранција се пресметува за една фискална година и истата за наредната година се доставува до стручниот орган заедно со годишниот извештај од членот 36 од овој закон до 31 март за претходната година.

(6) Финансиска гаранција се обезбедува со важност од 30 јуни од тековната до 30 јуни во наредната година.

(7) Колективниот односно самостојниот постапувач може да располага со финансиската гаранција откако стручниот орган ќе го одобри годишниот извештај согласно со членот 36 од овој закон.

(8) Стручниот орган е должен да донесе решение за активирање и реализирање на финансиската гаранција доколку колективниот односно самостојниот постапувач за најмалку 5% или повеќе не ги исполни националните цели утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(9) Финансиската гаранција се наплатува во троен износ од процентот на неисполнетост на националните цели односно финансиската гаранција се исплатува во целост кога националните цели не се исполнети за 30% или повеќе.

(10) Средствата од финансиската гаранција се приход на органот за животна средина и се уплатуваат на соодветна посебна уплатна сметка, а се користат за реализација на Програмата од членот 48 од овој закон.

V. ИСПОЛНУВАЊЕ НА ОБВРСКИТЕ ЗА РАБОТА НА КОЛЕКТИВНИОТ И САМОСТОЈНИОТ ПОСТАПУВАЧ

Член 29

Правила за управување со посебните текови на отпад за колективниот и самостојниот постапувач

(1) Колективниот и самостојниот постапувач се должни преземањето и транспортирањето на собраните отпадни производи и посебни текови на отпад, од собирните центри или друга инфраструктура во општината, општината во градот Скопје и градот Скопје, како и од други места, да го доверат само на правно лице кое има важечка дозвола за транспортирање на отпад издадена согласно прописите за управување со отпад, со кои имаат склучено договор за транспортирање на отпад.

(2) Колективниот и самостојниот постапувач се должни да обезбедат правното лице кое врши транспортирање од ставот (1) на овој член, или собирање и складирање на преземените отпадни производи и посебните текови на отпад да ги предаде исклучиво на правно лице кое врши собирање и складирање на отпад и поседува дозвола за складирање на отпад согласно со Законот за управување со отпад или на правно или физичко лице кое има дозвола за преработка и рециклирање на отпад со кое колективниот односно самостојниот постапувач има договор за собирање и складирање, односно преработка и рециклирање.

(3) Правното лице кои врши собирање и складирање или транспортирање од ставот (2) на овој член, може да го даде отпадот на преработка или рециклирање во земјата исклучиво на правно лице кое има дозвола за преработка или рециклирање на отпадот издадена согласно Законот за управување со отпад и кое има склучено договор со колективниот односно самостојниот постапувач за преработка и рециклирање.

(4) Правното лице кои врши собирање и складирање или транспортирање од ставот (2) на овој член, може да го даде отпадот на друго правно лице што врши

собирање и складирање на отпад кое поседува дозвола за складирање согласно со Законот за управување со отпадот, при што е должно да ја наведе количината на отпад што ја има евидентирано дека припаѓа на одделен колективен, односно самостоен постапувач и е должно за тоа да го извести колективниот односно самостојниот постапувач, како и да му ги достави транспортните и идентификациони формулари согласно со Законот за управување со отпадот.

(5) Правното лице од ставот (4) на овој член кое примило отпад од друго правно лице што врши собирање и складирање не смее, количината за која е известен дека е евидентирана кај колективен или самостоен постапувач, да ја евидентира како нова количина кај ист или друг колективен или самостоен постапувач.

(6) Во случај кога субјектот што врши собирање и складирање на отпадни производи од ставовите (2) и (4) на овој член, има намера самостојно да го преработи или рециклира или да го даде на трето лице за преработка или рециклирање што ќе се врши со извоз во странство, е должно за тоа да го извести колективниот односно самостојниот постапувач, како и да му достави податоци за количината на отпад што се извезува заедно со транспортните и идентификационите формулари согласно со Законот за управување со отпадот.

(7) Во случаите од ставовите (1), (2), (3), (4) и (6) на овој член, правните лица кои вршат транспортирање, собирање и складирање на отпадот се должни една копија од транспортните и идентификациони формулари што се издаваат согласно со Законот за управување со отпадот да му достават на колективниот односно самостојниот постапувач за секој посебен пренос на отпад.

(8) Во случај кога субјектите од ставовите (4) и (6) на овој член, постапуваат со отпад кој потекнува од повеќе колективни, односно самостојни постапувачи, се должни одделно количината на отпад што потекнува од секој колективен односно самостоен постапувач да ја евидентираат и разграничат, како и да спречат дупло евидентирање на иста количина на отпад.

(9) Во случај кога правните лица што вршат собирање и складирање на отпад, имаат отпад кој не е собран од системите на колективен односно самостоен постапувач, може, во согласност со условите утврдени во договор со колективниот односно самостојниот постапувач, со или без надоместок, количина од отпадот да ја евидентира како отпад кој влегува во количините на отпад за кој постапува одделен колективен односно самостоен постапувач.

(10) Правните лица што вршат собирање и складирање на отпад се должни, согласно со прописите за управување со отпад, да водат евиденција за количината на отпад што потекнува од системите за управување со посебен тек на отпад која припаѓа на секој колективен односно самостоен постапувач одделно, како и за количините на отпад кои ги евидентираат согласно со ставот (9) на овој член кон количините на колективен или самостоен постапувач.

(11) Правните лица што вршат собирање и складирање на отпад во секој момент се должни да имаат докази и податоци за потеклото и количините на текови

на отпад со кои постапуваат и не смеат да дозволат иста количина на отпад да биде евидентирана кај повеќе од еден колективен односно самостоен постапувач.

(12) Согласно со евиденцијата од ставот (10) на овој член, правните лица од ставот (2) на овој член, најдоцна до 31 јануари во тековната година, до секој колективен односно самостоен постапувач поднесуваат извештај за количината и видот на текот на отпад со кои постапиле, а која ја евидентирале како количина за одделен колективен односно самостоен постапувач.

(13) Колективниот односно самостојниот постапувач е должен изборот на правното или физичкото лице со кое склучил договор за собирање, транспортирање, складирање, рециклирање и преработка на отпад од ставовите (2), (4) и (6) на овој член да го врши на транспарентен начин, почитувајќи ги правилата на конкурентност и заштита на пазарот. Начинот и постапката на изборот колективниот односно самостојниот постапувач е должен да ги објави на својата веб-страница.

Член 30

Програма за проширена одговорност на производителот за посебен тек на отпад

(1) За постигнување на националните цели утврдени во прописите за посебните текови на отпад колективниот односно самостојниот постапувач изработува Програма за остварување на проширената одговорност на производителот за посебниот тек на отпад (во натамошниот текст: Програма за проширена одговорност).

(2) Програмата за проширена одговорност се поднесува кон барањето за добивање на дозвола од членот 22 од овој закон до стручниот орган на одобрување.

(3) Програмата за проширена одговорност се донесува за период од пет години и особено содржи:

- опис и оцена на постојната состојба во управувањето со текот на отпадот за кој постапува колективниот односно самостојниот постапувач,

- опис на субјектите кои постапуваат со текот на отпадот и видот на отпад и количините со кои ќе постапува колективниот односно самостојниот постапувач,

- план за информирање и подигнување на јавната свест за влијанието на отпадот врз животната средина и здравјето на луѓето, како и за вклучување на јавноста во управувањето со посебните текови на отпад,

- планиран приход на колективниот постапувач на годишно ниво за првата година на работа и очекуваниот тренд на развој за наредните пет години, односно планираниот износ на Самостојниот постапувач за покривање на трошоците за управување со посебниот тек на отпад на годишно ниво за првата година на работа и за очекуваниот тренд на развој за наредните пет години,

- идни предвидувања и тренд на развој на колективниот односно самостојниот постапувач,

- мерки за превенција на создавањето на отпад и мерки за поттикнување на собирањето, селектирањето, повторната употреба, преработката, рециклирањето и други форми на обновување, преработка и отстранување на текот и видот на отпад,

- мерки за подобрување на состојбата на пазарот за обновување, преработка и рециклирање на отпадот, економски мерки, мерки за едукација и спроведување на кампања за подигање на јавната свест за постапување со отпад, преглед на законската регулатива за управување со отпадот и мерки за нејзино подобрување,

- насоки за идниот развој на управувањето со текот на отпадот,

- целите на количества за посебниот тек на отпад, како и за видот на отпад кои планира да се соберат, преработат и рециклираат во периодот на важноста на дозволата,

- целите на количества на отпадни производи што планира повторно да се употребат,

- планираниот удел на Колективниот односно самостојниот постапувач во вкупното количество на производи кои се пуштени на пазарот и планираниот тренд за развој, вклучително и планираниот удел во постигнување на националните цели утврдени во прописите за посебните текови на отпад и

- други прашања кои се од значење за управувањето со текот и видот на отпад.

(4) Во програмата за проширена одговорност можат да се предвидат и други работи кои се утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(5) Два месеци пред истекот на рокот за кој е донесена Програмата од ставот (3) на овој член, колективниот односно самостојниот постапувач доставува нова Програма за проширена одговорност до стручниот орган на одобрување.

Член 31

Постигнување на националните цели за управување со отпад од страна на колективниот и самостојниот постапувач

(1) Колективниот односно самостојниот постапувач треба да ги постигне како минимум, националните цели за собирање, преработка и рециклирање за секој посебен тек и вид на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад пропорционално на неговиот уделот во вкупното количество на производи што се пуштени на пазарот на Република Северна Македонија во предметната година.

(2) Колективниот односно самостојниот постапувач не смее да ја пренесува одговорноста за постигнување на националните цели од ставот (1) на овој член на трети лица.

(3) Колективниот постапувач, врз основа на месечните извештаи што се доставуваат од договорните производители и сопствената евиденција, до стручниот орган доставува квартален извештај за производите пуштени на пазарот на Република Северна Македонија од договорните производители според посебниот тек на отпад и вид на отпад, до 30 ден во наредниот месец од завршувањето на секој квартал.

(4) Колективниот односно самостојниот постапувач најдоцна до 31 март во тековната година, согласно со членот 36 од овој закон, му доставува на стручниот орган годишен извештај за својата работа за претходната

година, во кој, меѓу другото, се наведуваат податоците за количини на отпадот со кој постапил и степенот на постигнување на националните цели утврдени во посебните текови на отпад.

(5) Стручниот орган врз основа на доставениот годишен извештај утврдува дали Колективниот односно самостојниот постапувач ги исполнил националните цели за управување со соодветниот тек на отпад пропорционално на неговиот удел на производи пуштени на пазарот на Република Северна Македонија.

(6) Доколку самостојниот постапувач не ги исполни националните цели за управување со посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад за 5% пропорционално на неговиот удел или помалку, самостојниот постапувач е должен во двоен износ, за разликата која била неопходна за да се постигне целта, да го плати надоместокот за управување со отпад утврден во законите за посебните тековите на отпад.

(7) Доколку колективниот постапувач не ги исполни националните цели за управување со посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад за 5% пропорционално на неговиот удел или помалку, колективниот постапувач е должен во двоен износ, за разликата која била неопходна за да се постигнат целите, да го плати надоместокот што договорните производители би требало да го уплатат за производите пуштени на пазарот. Кога колективниот постапувач има различна цена за надоместокот за ист производ, согласно со членот 39 став (4) од овој закон, како основа на пресметката на надоместокот од овој став се утврдува највисоката цена.

(8) Висината на надоместокот што треба да го плати колективниот односно самостојниот постапувач во случаите од ставовите (6) и (7) на овој член на стручниот орган се пресметува за секој одделен вид на отпад кој припаѓа во посебниот тек на отпад и тоа на следниот начин:

$$N = 2 \times A \times B \times (C/D) \text{ денари}$$

Каде што:

N - Висината на надоместокот за управување со посебен тек на отпад кој треба да се плати согласно со ставот (6) односно ставот (7) на овој член;

A - мерна единица на отпад (тежина или број) утврдена за секој одделен вид на отпад кој припаѓа во ист посебен тек на отпад кој е утврден во прописот за тој посебен тек на отпад;

B - висината на надоместокот утврдена за секој одделен вид на отпад кој припаѓа во ист посебен тек на отпад кој е утврден во прописот за посебниот тек на отпад за самостојниот постапувач односно согласно со ставот (7) на овој член е утврден во ценовникот на колективниот постапувач за тој посебен тек на отпад;

C - процентот за кој колективниот односно самостојниот постапувач не ги исполнил условите со својот удел на пазарот во дадената година и

D - процентот на постигната цел за управување со посебен тек на отпад од страна на колективниот односно самостојниот постапувач во дадената година.

(9) За пресметаниот надоместок од ставот (8) на овој член стручниот орган донесува решение.

(10) Доколку колективниот односно самостојниот постапувач во две последователни години не ги постигне националните цели утврдени во прописите за посебните текови на отпад за повеќе од 5% пропорционално на неговиот удел на производи пуштени на пазарот на Република Северна Македонија, стручниот орган започнува постапка за донесување на решение за одземање на дозволата согласно членот 45 од овој закон.

(11) Против решението од ставовите (9) и (10) на овој член колективниот односно самостојниот постапувач има право да изјави жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(12) Доколку посебно не е уредено со прописот за посебниот тек на отпад, формата и содржината на кварталниот извештај од ставот (3) на овој член, како и формата и содржината на годишниот извештај за исполнување на годишните цели од ставот (4) на овој член ги пропишува министерот.

Член 32

Уплата на пресметан надоместок за неисполнување на националните цели

Пресметаниот надоместок од членот 31 став (8) од овој закон е приход на органот за животна средина кој се уплаќа на посебна уплатна сметка и се користи за реализација на Програмата од членот 47 од овој закон.

Член 33

Пресметување на уделот на колективниот и самостојниот постапувач

(1) Уделот на секој колективен односно самостоен постапувач во вкупното количество на пуштени производи на пазарот во Република Северна Македонија се пресметува како процент од вкупно количество на вид на отпад кој припаѓа на посебен тек на отпад што се создава од производите што се пуштени на пазар од страна на договорните производители односно самостојниот производител.

(2) Учеството во исполнувањето на националните цели за секој колективен односно самостоен постапувач се пресметува како процент на остварените количини на собран, повторно употребен, преработен и рециклиран посебен тек на отпад од страна на колективниот односно самостојниот постапувач во однос на вкупно остварените количини на собран, повторно употребен, преработен и рециклиран ист посебен тек на отпад.

(3) Колективниот постапувач е должен да ги информира договорните производители за постигнувањето на националните цели за управување со отпад, како и за активностите што ги презел и реализирал во текот на претходната година.

Член 34

Известување на самостојниот постапувач

Производителот кој е самостоен постапувач е должен до стручниот орган да достави квартален извештај за количеството на производи и количеството и видот на отпад од посебниот тек на отпад пуштени на пазарот во Република Северна Македонија до 30 - тиот ден од месецот по завршувањето на секој претходен квартал.

Член 35

Доброволно договарање

(1) Колективните постапувачи заедно со министерството или Владата, како и со организациите кои ги застапуваат интересите на економските оператори кои постапуваат со отпад, можат да склучат доброволен договор заради постигнување на повисоки цели од утврдените национални цели за собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад, како и да воведат одредени сертифицирани системи на управување, во кои ќе бидат наведени посебните обврски на секоја договорна страна, целите кои треба да се постигнат и во кои временски рокови, како и начинот на следење на исполнувањето на договорот.

(2) Договорот од ставот (1) на овој член задолжително ги уредува следниве прашања:

- 1) рок на важност;
- 2) цели и рок, начин на финансирање и следење на реализацијата на целите;
- 3) начинот на подготвувањето и објавувањето на извештаите за реализацијата на договорот;
- 4) обврски и права на договорните страни;
- 5) мерки и начин на преземањето на мерките и казните кои може да се изречат во случај на неисполнување на обврските утврдени во договорот и
- 6) услови и начин на раскинување на обврските и начинот на надоместување на загубите.

(3) Договорот од ставот (1) на овој член се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

(4) Договорот од ставот (1) на овој член, како и начинот и резултатите од неговото спроведување се достапни на јавноста.

Член 36

Годишен извештај

(1) Колективниот постапувач е должен да води евиденција за своето работење и за тоа да достави годишен извештај согласно со овој закон, како и согласно со прописот за посебниот тек за отпад, до стручниот орган, кој особено содржи:

- 1) ажуриран список на договорни производители;
- 2) список на договорни правни лица за управување со отпад со кои има склучено договор заради исполнување на својата обврска за управување со посебен тек на отпад;
- 3) вкупниот износ на наплатен надоместок за управување со посебен тек на отпад од договорните производители;
- 4) податоци за ненаплатен надоместок за управување со тек на отпад од договорните производители, со назив и седиште на тие договорни производители;
- 5) типот и видот на производите за кој колективниот постапувач постапува и за посебниот тек на отпад;
- 6) збирната и по вид разграничена количина на пуштени производи на пазар;
- 7) податоци за исполнување на националните годишни цели за управување со посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад;

8) количината и видот на посебниот отпад и посебниот тек на отпад кој е повторно употребен, преработен, рециклиран или на друг начин преработен;

9) извештај за финансиското работење и начинот на користење на платениот надоместок од страна на договорните производители;

10) извештај за спроведените активности за информирање на јавноста и подигнување на јавната свест;

11) воспоставена инфраструктура за собирање на отпадните производи и посебниот тек на отпад, разграничена по вид и според распространетоста по општини односно градот Скопје и

12) други работи кои се утврдени во прописот за посебниот тек на отпад.

(2) Самостојниот постапувач е должен да достави годишен извештај за својата работа до стручниот орган кој особено содржи податоци од ставот (1) точки 5), 6), 7), 8), 10), 11) и 12) на овој член, како и податоци за износот на средства и нивната распределба што е потрошен за извршување на обврските за управување со посебниот тек на отпад.

(3) Колективниот односно самостојниот постапувач е должен со годишниот извештај да приложи и извештај за ревизија на финансиските и материјалните податоци дадени во извештајот.

(4) Стручниот орган во рок од 60 дена од денот на приемот на годишниот извештај донесува решение со кое го одобрува или одбива годишниот извештај.

(5) Стручниот орган може доколку смета дека е потребно пред издавањето на решението од ставот (4) на овој член да изврши увид во колективниот односно самостојниот постапувач, како и кај договорните производители заради проверка на податоците наведени во годишниот извештај.

(6) Во решението од ставот (4) на овој член со кое се одбива годишниот извештај, задолжително се наведуваат причините за одбивање.

(7) Против решението од ставот (4) на овој член со кое се одбива годишниот извештај, колективниот односно самостојниот постапувач има право да изјави жалба согласно прописите за општа управна постапка.

(8) Годишните извештаи како и податоците содржани во истите се чуваат од страна на колективните односно самостојните постапувачи најмалку седум години.

(9) Годишните извештаи се доставуваат на начин и во форма утврдена во прописите за посебните текови на отпад.

Член 37

Ревизија на годишниот извештај

(1) Ревизијата ги опфаќа финансиските податоци на колективниот односно самостојниот постапувач во однос на остварените приходи и расходи којашто се прави согласно со прописите за финансиска ревизија од страна на овластен ревизор.

(2) Ревизијата на материјалните податоци ги опфаќа евидентираниите количини на отпад што се управуваат од страна на колективниот односно самостојниот постапувач, а особено на количината на отпадот што е собран, преработен и рециклиран заради постигнување

на националните цели, веродостојноста на формуларите за следење на движењето на отпадот (прием и предавање на отпад), како и на доставените квартални извештаи, којашто се прави согласно со прописите за управување со отпад од страна на управител на отпад.

VI. УПРАВУВАЊЕ СО ПОСЕБНИТЕ ТЕКОВИ НА ОТПАД

Член 38

Плаќање на надоместокот на колективниот постапувач

(1) Договорниот производител е должен на сметка на колективниот постапувач, со кој има склучено договор за преземање на обврска за управување со посебен тек на отпад заради спроведување на проширената одговорност во негово име и негова сметка, да му плати надоместок за извршена услуга за проширена одговорност најмалку еднаш на три месеци во висина и на начин како што е предвидено во договорот.

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член не може да биде помал од 30% од висината на надоместокот за тој тек и посебен вид на отпад кој е утврден во соодветниот пропис за посебниот тек на отпад, освен во случаите определени од членот 68 од овој закон.

(3) Договорниот производител е должен надоместокот од ставот (1) на овој член, да го уплати врз основа на издадена фактура од колективниот постапувач, во рок не подолг од 60 дена од денот на издавањето на фактурата, согласно со кварталниот извештај на договорниот производител за количините на производите што ги пуштил на пазарот за определениот квартален период.

(4) Договорниот производител не смее да го избегне плаќањето на надоместокот од ставот (1) на овој член, особено не смее да си обезбеди за себе или за други предност на пазарот заради неплаќање на надоместокот и со тоа создаде услови за нарушување на конкурентноста на пазарот.

(5) Доколку договорниот производител се доведе во состојба на финансиска неликвидност или е започната постапка за стечај или ликвидација должен е веднаш да го извести колективниот постапувач, како и да достави докази за настанатата состојба.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член, колективниот постапувач ќе продолжи да ги спроведува обврските од договорот за договорниот производител се до крајот на фискалната година по што го раскинува договорот за што го известува и стручниот орган.

(7) Колективниот постапувач е должен најдоцна до 31 јули во тековната година и со годишниот извештај од членот 36 од овој закон да достави известување до стручниот орган за износот и називот на договорен производител кој не го платил надоместокот од ставот (1) на овој член најмалку за три месеци.

(8) Колективниот постапувач е должен да го раскине договорот со договорниот производител доколку истиот не платил надоместок за најмалку шест месеци, освен во случаите од ставот (5) на овој член.

(9) Во случаите од ставот (8) на овој член, колективниот постапувач е должен веднаш да го извести стручниот орган, како и веднаш да го објави на својата веб-страница називот и седиштето на договорниот производител на кој му го раскинал договорот.

(10) Производителот на кој му е раскинат договорот со колективниот постапувач согласно со ставот (8) на овој член, не смее да склучи договор со друг колективен постапувач во дадената фискална година за остварување на проширена одговорност за истиот тек на отпад.

(11) Во случаите од ставот (8) на овој член, производителот е должен да го плати надоместокот за управување со посебните текови на отпад утврден со прописите за посебните текови на отпад сразмерно на количината на производите што ги пуштил на пазарот, а за кои не го платил надоместокот од ставот (2) на овој член на колективниот постапувач.

(12) Колективниот постапувач е должен да ја издаде фактурата од ставот (3) на овој член најдоцна во рок од 30 дена од денот на добивањето на кварталниот извештај од договорниот производител.

(13) Колективниот постапувач не смее да си обезбеди поповолна положба на пазарот во однос на друг колективен постапувач на начин со кој ќе спроведува полесна наплата на надоместокот од ставот (2) на овој член, како и не смее за други да создава предност на пазарот заради ненавремено наплаќање на надоместокот и со тоа создаде услови за нарушување на конкурентноста на пазарот.

(14) Колективниот постапувач, договорот за управување со посебен тек на отпад заради спроведување на проширената одговорност не смее да го склучи за период помал од една фискална година, освен во случаите кога договорниот производител е основан истата година кога се склучува договорот или пак истата година започнал да пушта производи на пазарот поради што станал производител во смисла на членот 5 точка 5 од овој закон, ниту пак смее да склучи договор со договорниот производител на кој му бил раскинат договорот и бил објавен на веб-страницата на друг колективен постапувач согласно со ставот (9) на овој член.

Член 39

Финансирање на работата на колективниот постапувач и самостојниот постапувач

(1) Колективниот постапувач својата работа ја финансира со надоместокот од членот 38 од овој закон кој го плаќаат договорните производители. Колективниот постапувач е должен, заедно со условите за склучување на договори со производителите, да ја објави висината на надоместокот на својата веб-страница, на лесно видливо место, како и секоја година најдоцна до 15 ноември во тековната година да ја објави висината на надоместокот за наредната фискална година.

(2) Колективниот постапувач е должен при промена на висината на надоместокот, како и условите за склучување на договор, редовно да ги ажурира на својата веб-страница, најдоцна во рок од десет дена од денот на настанување на промената.

(3) Надоместокот од членот 38 од овој закон, што договорниот производител го плаќа на колективниот постапувач за еден вид на посебен тек на отпад, е еднаков за секој производител кој е член на истиот колективен постапувач.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, колективниот постапувач може да даде попуст на договорни производители кои имаат удел поголем од 20% во количината на тек на отпад со која постапува колективниот постапувач, како и на основачите на колективниот постапувач, при што надоместокот со пресметан попуст не смее да го надмине износот од 30% од висината на надоместокот утврден во прописот за посебниот тек на отпад согласно со членот 38 став (2) од овој закон.

(5) Висината на надоместокот што производителите му го плаќаат на колективниот постапувач треба да обезбеди целосна покриеност на трошоците за исполнување на обврските за управување со текот на отпад, и тоа најмалку за:

- трошоци за собирање, преработка и рециклирање на отпад според тек и вид, вклучувајќи го и трошокот за отстранување на отпадот, доколку е потребно,

- трошоци за оперативно функционирање и работењето на колективниот постапувач,

- трошоци за јавна комуникација и активности за подигнување на свеста,

- трошоци за финансиска и материјална ревизија,

- трошоци за создавање инфраструктура (контејнери, возила, собирни центри и слично) за собирање на отпад, со цел да се овозможи одделување на секој посебен тек и вид на отпад за кој колективниот постапувач поседува дозвола и

- трошоци за едукација на вработените во колективниот постапувач кој не може да биде поголем од две просечни плати од соодветната стопанска гранка по вработен.

(6) Производителот кој својата обврска за проширена одговорност ја остварува како самостоен постапувач е должен, со сопствени финансиски средства, да обезбеди целосна покриеност на трошоците за исполнување на обврските за управување со текот на отпад и тоа најмалку за:

- трошоците за собирање, преработка и рециклирање на отпад според вид, вклучувајќи го и трошокот за отстранување на отпадот, доколку е потребно,

- трошоците за оперативно функционирање и работењето на самостојниот постапувач,

- трошоците за јавна комуникација и активности за подигнување на свеста,

- трошоци за финансиска и материјална ревизија,

- трошоците за инвестирање во инфраструктура за собирање на текот на отпад и

- трошоци за едукација на вработените во самостојниот постапувач.

(7) Од средствата собрани од надоместокот од членот 38 од овој закон колективниот постапувач е должен најмалку 65% да ги потроши за инвестирање во инфраструктура, како и за собирање, транспорт, преработка, рециклирање и отстранување на отпадни производи и/или посебен тек на отпад со кој управува.

(8) Самостојниот постапувач е должен најмалку 65% од висината на надоместокот што би го платил за претходната година согласно со прописите за посебните текови на отпад да ги потроши за инвестирање во инфраструктура, како и за собирање, транспорт, преработка, рециклирање и отстранување на отпадни производи и/или посебен тек на отпад со кој управува.

(9) Во соработка со колективните односно самостојните постапувачи, министерот донесува упатство за тоа што ќе се смета како инфраструктура за собирање на отпадни производи и/или посебен тек на отпад за која може да се користат средствата на колективниот односно самостојниот постапувач и истото го објавува на веб-страницата на органот за животна средина.

Член 40

Максимален удел на пазарот на Колективниот постапувач

(1) Колективниот постапувач ги презема обврските за управување со посебен тек на отпад на производителите кои заедно пуштаат на пазарот не повеќе од 49% од вкупната количина производи пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, сметано во однос на вкупната количина на производи пуштени на пазарот од претходната година.

(2) Уделот на пазарот на колективниот постапувач во Република Северна Македонија од ставот (1) на овој член се пресметува врз основа на вкупното количество производи во даден тек на отпад што сите регистрирани производители согласно со овој закон ги пуштиле на пазарот во Република Северна Македонија за претходната година утврдено согласно со членот 13 став (3) од овој закон.

(3) Уделот на пазарот на колективниот постапувач во Република Северна Македонија од ставот (1) на овој член се утврдува на годишна основа сметано од моментот кога е издадена дозволата за тек на отпад од членот 23 од овој закон.

(4) Стручниот орган најдоцна до 30 јуни во тековната година на својата веб-страница го објавува вкупното количество производи на даден тек на отпад што се пуштени на пазар за претходната година.

(5) Уделот на пазарот на колективниот постапувач од ставот (1) на овој член, на годишна основа го утврдува стручниот орган врз основа на податоците од доставениот годишен извештај согласно со членот 36 од овој закон и истиот се објавува на веб-страницата на стручниот орган.

Член 41

Обврска за подигање на јавната свест на Колективниот односно самостојниот постапувач

(1) Колективниот постапувач со цел информирање на јавноста и подигање на јавната свест за управување со посебните текови на отпад, должен е најмногу 10% од вкупно остварениот приход од претходната година да потроши на активности за информирање на јавноста и подигање на јавната свеста за да го поттикне интересот за управување со отпад, одделното собирање и рециклирање на посебните текови на отпад со цел да се постигнат повисоки стапки на исполнување на националните цели.

(2) Самостојниот постапувач за активностите од ставот (1) на овој член е должен да потроши најмногу 10% од вкупниот износ на надоместокот што би го платил во претходната година, кој е утврден во прописот за посебниот тек на отпад, сразмерно на количината на тек на отпад со кој управува.

(3) Активностите за информирање и подигнување на јавната свест не смеат да се употребуваат како реклами за колективниот постапувач со цел придобивање на дополнителни договорни производители, ниту како реклама за самостојниот постапувач.

(4) Колективниот односно самостојниот постапувач во остварување на обврската од ставот (1) на овој член може да соработува со други колективни односно самостојни постапувачи, производители, трговци и други правни лица, при тоа не смее да се надмине утврдениот лимит во ставот (1) односно ставот (2) на овој член за секој од колективните односно самостојните постапувачи поединечно.

(5) Колективниот односно самостојниот постапувач можат да го стават своето лого и/или знак само на активностите за информирање на јавноста и подигање на јавната свест кои тие ги спроведуваат и/или финансираат.

(6) Видот на активностите за информирање на јавноста и подигање на јавната свест за управување со посебните текови на отпад, кои можат да бидат спроведени од колективниот односно самостојниот постапувач од ставот (1) односно ставот (2) на овој член и кои можат да бидат прикажани како трошок во годишниот извештај од членот 36 од овој закон со упатство ги пропишува министерот, кое се објавува на веб-страницата на органот за животна средина.

Член 42

Обврска за воспоставување собирни центри и друга инфраструктура за посебните текови на отпад во единиците на локална самоуправа

(1) Градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје е одговорен и должен да преземе мерки со цел исполнување на националните цели сразмерно на уделот на количината и видот на отпад што се создава од подрачјето на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје (во натамошниот текст: единици на локална самоуправа).

(2) Во исполнување на обврските од ставот (1) на овој член, а согласно со овој закон и прописите за посебните текови на отпад, колективниот и самостојниот постапувач се должни да преземат мерки за поддршка на единиците за локална самоуправа за воспоставување на собирни центри и друга инфраструктура за одделно собирање на отпадни производи и посебни текови на отпад каде што крајните корисници можат бесплатно да ги остават отпадните производи и посебните видови на отпад.

(3) Во исполнување на обврската од ставот (1) на овој член, колективниот, односно самостојниот постапувач може да учествува со целосно или делумно финансирање на собирниот центар односно инфраструктурата, како и да соработува со друг колективен односно самостоен постапувач, како и да соработува со давателот на услуга кое согласно со Законот за управување

со отпадот е овластено за давање на јавна услуга за собирање на отпадот од домаќинства на подрачјето на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје, или на подрачјето на одделен регион.

(4) Градоначалникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје е должен да склучи договор со колективните односно самостојните постапувачи што се регистрирани во Република Северна Македонија за воспоставување на собирни центри и друга инфраструктура за одделно собирање и селектирање на посебни текови на отпад, при што е должен на секој колективен односно самостоен постапувач да му даде исти услови односно не може да даде предност ниту пак да ја отежнува положбата на друг колективен односно самостоен постапувач.

(5) Колективниот односно самостојниот постапувач, имајќи ја во предвид големината и структурата на населението на општината односно општината во градот Скопје и градот Скопје, не смее да бара услови за склучување на договор од ставот (3) на овој член од една општина кои не се сразмерно еднакви со условите за склучување со друга општина, при што договорот не ги одразува интересите на единиците на локална самоуправа.

(6) Во договорот од ставот (4) на овој член задолжително се уредуваат текот на отпад, местата каде ќе бидат поставени собирните центри и другата инфраструктура, целите кои треба да се постигнат, најмалку во однос на количината на собрани отпадни производи и тек на отпад, а кога е можно и цели за преработка и рециклирање, начинот на евидентирање на количините и известување, како и утврдување на меѓусебните обврски за исполнување на целите.

(7) Градоначалникот може да побара два или повеќе колективни односно самостојни постапувачи да соработуваат и заеднички да спроведат активности или да постават собирни центри и друга инфраструктура за одделно собирање на посебни текови на отпад, како и заеднички да ги утврдат целите кои треба да се постигнат во однос на количините на собрани отпадни производи и тек на отпад односно количините на преработен или рециклиран тек на отпад.

(8) Колективните односно самостојните постапувачи кои заеднички постапуваат во воспоставување на собирни центри и/или друга инфраструктура од ставот (7) на овој член се должни самостојно да си ги регулираат меѓусебните односи со договор, особено за покривањето на трошоците за собирање и транспортирање на отпадот што ќе биде оставен во собирните центри односно инфраструктура.

(9) Доколку не е поинаку уредено во договорот од ставот (8) на овој член, собраната количина на отпад од заедничките собирни центри, односно инфраструктура се распоредува и евидентира согласно со уделот на пазар за секој колективен, односно самостоен постапувач во тековната година.

(10) Градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје е должен договорот од ставот (4) на овој член да го направи достапен до јавноста преку објавување на истиот на веб-страницата на општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје.

(11) Градоначалникот е должен најдоцна до 31 март во тековната година да достави до стручниот орган извештај за тоа колку се постигнати целите утврдени во договорот од ставот (4) на овој член.

(12) Министерот ја пропишува формата и содржината на извештајот од ставот (11) на овој член.

Член 43

Електронски систем на база на податоци на колективниот односно самостојниот постапувач

(1) За извршување на обврските за проширена одговорност, колективниот односно самостојниот постапувач согласно со одредбите на овој закон е должен да воспостави и да одржува електронски систем на база на податоци со кој ќе се овозможи обработка, чување и доставување на податоците за постапување со посебните текови на отпад и за неговото работење.

(2) Колективниот односно самостојниот постапувач е должен на стручниот орган да му овозможи пристап до електронскиот систем заради проверка на исполнетоста на обврските за управување со посебните текови на отпад, а за колективниот постапувач и по договорен производител, особено заради проверка на исполнувањето на обврските за доставување на извештаи од членот 36 од овој закон и плаќање на надоместокот од членот 38 од овој закон. Стручниот орган може да презема во печатена форма податоци за количините на собирање, преработен и рециклиран посебен тек на отпад од електронската евиденција на колективниот односно самостојниот постапувач.

(3) Колективниот односно самостојниот постапувач е должен да се грижи за електронскиот систем да е функционален, безбеден и заштитен.

(4) Доколку постојат проблеми во функционирањето на електронскиот систем, колективниот односно самостојниот постапувач е должен во рок од три дена за тоа да го извести стручниот орган, како и за временскиот период во кој недостатокот ќе биде отстранет.

(5) Колективниот односно самостојниот постапувач е должен податоците од електронскиот систем да ги чува најмалку за последните седум години.

(6) Во соработка со колективните односно самостојните постапувачи, министерот донесува упатство за содржината на базата на податоци, начинот на формирање, евидентирање, обработка, чување и доставување податоците за постапување со посебните текови на отпад и работење на базата на податоци од овој член, кое се објавува на веб-страницата на органот за животна средина.

Член 44

Регистар на колективни и самостојни постапувачи

(1) Стручниот орган води Регистар на колективни и самостојни постапувачи кој е дел од регистарот за отпад пропишан со Законот за управување со отпадот.

(2) Регистарот на колективни и самостојни постапувачи содржи податоци за:

- Колективниот односно самостојниот постапувач и тоа: назив, седиште, тек на отпад за кој управува согласно дозволата за тек на отпад на колективниот односно самостојниот постапувач,

- степенот на остварување на националните цели за секој колективен и самостоен постапувач,

- остварување на националните цели за секој посебен тек на отпад согласно со законите за посебните текови на отпад,

- одобрени или одбиени годишни извештаи,

- број и датум на издавање на дозволата за тек на отпад и

- други податоци утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(3) Регистарот од ставот (1) на овој член е достапен на веб-страницата на стручниот орган.

(4) Стручниот орган е одговорен за одржување и ажурирање на Регистарот од ставот (1) на овој член.

Член 45

Одземање на дозволата за тек на отпад и бришење од Регистарот на колективни и самостојни постапувачи

(1) Стручниот орган со решение ќе ја одземе дозволата за тек на отпад на колективен, односно самостоен постапувач, доколку:

- не достави годишен извештај согласно со членот 36 од овој закон,

- не ги исполни националните цели согласно начинот утврден во членот 31 од овој закон, како и согласно со законите за посебните текови на отпад;

- со извештај од спроведен увид се констатира дека не обезбедуваат постапување со отпадот во согласност со овој закон или прописите за управување со посебните текови на отпад,

- со извештај од спроведен увид се констатира дека како основачи во колективниот постапувач се јавуваат правни лица кои не се производители и

- во други случаи кои се предвидени во прописите за посебните текови на отпад.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член, колективниот односно самостојниот постапувач има право да изјави жалба согласно со прописите за управна постапка.

(3) По правосилноста на решението од ставот (2) на овој член стручниот орган го брише колективниот односно самостојниот постапувач од Регистарот на колективни и самостојни постапувачи.

(4) Со денот на издавањето на решението за одземање на дозволата за тек на отпад, колективниот односно самостојниот постапувач не смее да склучува нови договори во врска со својата активност за управување со посебниот тек на отпад.

(5) Колективниот постапувач по правосилноста на решението за одземање на дозволата за тек на отпад е должен веднаш да ги извести договорните производители дека му е одземена дозволата за тек на отпад и дека престанува со работа.

Член 46

База на податоци и информативен систем за остварување на проширената одговорност на производителите

(1) Органот за животна средина е должен да воспостави и води база на податоци за остварување на проширената одговорност на производителите за секој посебен тек на отпад што настанува со пуштање на производи на пазарот во Република Северна Македонија.

(2) Базата од ставот (1) на овој член се води врз основа на податоците од годишните извештаи доставени во согласност со членот 36 од овој закон и особено ги содржи следниве податоци:

1) за количината и видот на производи што се пуштаат на пазар во Република Северна Македонија од кои по употребата се создава отпад кој припаѓа на еден од посебните текови на отпад утврдени со прописите за посебен тек на отпад;

2) количината и по вид на тек на отпад што се создава од производите по нивната употреба;

3) вкупната количина на собран отпад по вид и тек;

4) вкупна количина на повторно употребени отпадни производи;

5) вкупната количина на отпад кој е преработен по вид и тек, согласно со прописите за посебните текови на отпад;

6) за својствата на отпадот по вид и тек (опасност и штетност);

7) за производителите и други субјекти кои имаат обврски за известување согласно со овој закон и прописите за посебните текови на отпад;

8) други податоци за производите и тековите на отпад што се од значење за следење на состојбата за постигнување на целите за управување со посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(3) Податоците во базата се обработуваат и валидираат како дел од Информативниот систем за отпад, кој е составен дел на Информативниот систем за животна средина.

(4) Начинот на водење, формата и содржината на базата на податоци од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот.

(5) Базата на податоци претставува дел од базата на податоци за управување со отпад што е утврдена во Законот за управување со отпадот.

Член 47

Користење на надоместокот и Годишна програма за финансирање

(1) Средствата собрани од надоместокот од членот 18 став (1) алинеја 1 од овој закон, уплатени согласно со прописите за посебните текови на отпад, како и средствата од членот 28 став (9) од овој закон и надоместокот од членот 31 став (8) од овој закон се користат за поттикнување на активности за постигнување на националните цели за посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад.

(2) Финансирањето и реализацијата на активностите од ставот (1) на овој член се врши врз основа на Годишна програма за финансирање на управувањето со посебни текови на отпад што министерот ја предлага врз основа на програмата од членот 48 на овој закон.

(3) Годишната програма за финансирање од ставот (2) на овој член на предлог на министерот за наредната година ја донесува Владата на Република Северна Македонија најдоцна во месец декември во тековната година.

(4) Доделувањето на средствата од програмата од ставот (2) на овој член се врши по пат на јавен конкурс којшто го објавува и спроведува стручниот орган.

(5) По исклучок од ставот (2) на овој член средствата од програмата од ставот (3) на овој член може да се доделат и со одлука на Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот, доколку се наменети за:

- изградба на инфраструктурни објекти за собирање, преработка, рециклирање и отстранување на отпад од поширок јавен интерес во Република Северна Македонија,

- исполнување на обврски кои се утврдени во доброволните договори од членот 35 од овој закон,

- спроведување на програмата од членот 48 од овој закон и

- колективни или самостојни постапувачи, кога постојат нарушувања на пазарот или економски кризи, заради делумно покривање на трошоци на правните лица кои вршат собирање и преработка на отпадот.

Член 48

Програма за управување со посебни текови на отпад

(1) За постигнување на националните цели за управување со посебните текови на отпад утврдени во прописите за посебните текови на отпад, на предлог на стручниот орган, министерот донесува Програма за управување со посебните текови на отпад (во натамошниот текст: Програма за текови на отпад).

(2) Програмата се донесува за секој посебен тек на отпад кој е утврден со прописите за посебните текови на отпад и особено содржи:

- опис и оценка на постојната состојба во управувањето со посебните текови на отпад,

- податоци за производителите, колективните и самостојните постапувачи кои учествуваат во управувањето со посебните текови на отпад,

- количина по посебен тек и вид на отпад што се создава во Република Северна Македонија, како и идни предвидувања и тренд на развој во наредниот петгодишен период,

- мерки за превенција на создавањето на отпад од посебните текови и мерки за поттикнување на собирањето, селектирањето, повторната употреба, рециклирањето и други форми на обновување, преработка и отстранување на отпадот,

- мерки за подобрување на состојбата на пазарот за обновување, преработка и рециклирање на отпадот од посебните текови,

- економски мерки,

- мерки за информирање, едукација и спроведување на кампања за подигање на јавната свест за постапување со посебните текови на отпад,

- преглед на законската регулатива за управување со отпадот и посебните текови на отпадот и мерки за нејзино подобрување;

- насоки за идниот развој на управувањето со посебните текови на отпад,

- планирани цели на посебните текови на отпад што треба да се постигнат во наредниот период, како и постигнување на цели кои се во согласност со законодавството и политиките на Европската Унија во областа на управувањето на отпадот и

- други прашања кои се од значење за управувањето со посебните текови на отпадот.

(3) Програмата од ставот (1) на овој член се донесува за временскиот период за кој се донесува Националниот план за управување со отпад согласно Законот за управување со отпадот.

Член 49

Јавен конкурс

(1) Средствата од програмата кои се доделуваат по пат на јавен конкурс од членот 47 став (4) од овој закон се наменуваат за финансирање и реализација на:

- проекти за набавка на опрема за собирање, преработка и рециклирање на посебните текови на отпад,

- проекти за исполнување на обврски кои произлегуваат за производителите согласно со овој закон, како и прописите за посебните текови на отпад,

- проекти за воведување на нови технологии во постапувањето со посебните текови на отпад кои придонесуваат кон постигнувањето на националните цели за посебните текови на отпад,

- проекти за едукација и подигнување на јавната свест на граѓаните и субјектите за постапување со посебните текови на отпад,

- проекти за спречување и превенција на создавање на отпад од употреба на производите,

- учество во проекти кои се финансираат од страна на фондовите на Европската Унија или друг донатор,

- проекти за подобрување на состојбата на пазарот за преработка и рециклирање на отпадот и

- други проекти кои директно придонесуваат кон реализацијата на националните цели.

(2) Во програмата од членот 47 од овој закон, средствата се распоредуваат за секој тек на отпад одделно сразмерно на приходот кој настанал од плаќање на надоместокот утврден во прописите за посебните текови на отпад, освен кога се поддржуваат активности што се заеднички за сите или повеќе текови на отпад.

(3) Јавниот конкурс од членот 47 став (4) од овој закон го спроведува комисија формирана од министерот.

(4) Комисијата од ставот (3) на овој член е составена од пет члена од кои:

- еден претставник од стручниот орган,

- два претставника од комора-здруженија која ги претставува колективните постапувачи кои управуваат со два различни текови на отпад,

- еден претставник од органот за животна средина и

- еден претставник од комората на правните лица кои вршат преработка на отпадот.

(5) Јавниот конкурс од членот 47 став (4) на овој закон се објавува најдоцна во месец февруари во теквината година во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и во најмалку два дневни весници кои излегуваат на целата територија на Република Северна Македонија, со рок за аплицирање во траење од 30 дена.

(6) Комисијата од ставот (3) на овој член, врз основа на критериумите за доделување на средствата содржани во јавниот конкурс, утврдува предлог за распоредување на средствата во рок од 30 дена од денот на истекувањето на рокот од ставот (5) на овој член и го доставува до министерот.

(7) Врз основа на предлогот од ставот (6) на овој член министерот донесува одлука за распоредување на средствата од јавниот конкурс од ставот (5) на овој член.

(8) Одлуката од ставот (7) на овој член се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

VII. НАДЗОР

Член 50

Надзорни органи

(1) Надзор над примената на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот за животната средина.

(2) Инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот инспекторат за животна средина.

(3) Надзор над потврдите издадени согласно со членот 18 став (4) од овој закон и извештаите утврдени согласно со членовите 31 и 36 од овој закон врши стручниот орган.

Член 51

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг државниот инспектор за животна средина (во натамошниот текст: инспекторот за животна средина) врши увид и контрола:

- дали правно лице кое пласира производи на пазарот на Република Северна Македонија и да утврди дали истото е производител согласно со членот 5 точка 5 од овој закон,

- дали производителот е регистриран во Регистарот на производители (членови 14 и 15 од овој закон),

- дали производителот обврските за проширена одговорност ги остварува согласно со членот 18 ставови (1), (2) и (3) од овој закон,

- дали колективниот постапувач ги евидентира и чува потврдите од членот 18 од овој закон,

- дали производителот самостојно воспоставил систем за управување со посебен тек на отпад заради исполнување на обврските за проширена одговорност на производителот, или се здружил со други производители во систем на колективен постапувач или го платил надоместокот за управување со посебен тек на отпад (член 20 од овој закон),

- дали колективниот односно самостојниот постапувач е носител на друга дозвола што произлегува од прописите за управување со отпад (член 21 став (5) од овој закон),
  - дали колективниот односно самостојниот постапувач исполнувањето на обврските за управување со посебните текови на отпад за кој е одговорен ги врши со други правни лица кои поседуваат важечки дозволи за постапување со отпад и со кој има склучено договор согласно со членот 21 став (7) од овој закон,
  - дали колективниот односно самостојниот постапувач има изработено Програма за остварување на проширена одговорност на производителот (член 22 став (3) точка б) и член 30 од овој закон),
  - дали колективниот односно самостојниот постапувач поседува дозвола за тек на отпад (член 23 од овој закон),
  - дали колективниот односно самостојниот постапувач има доставено изјава и програма до стручниот орган согласно со членот 23 став (6) од овој закон,
  - дали колективниот постапувач постапил спротивно на членот 24 ставови (7) и (8) од овој закон,
  - дали самостојниот постапувач презел обврски за управување со отпад од друг производител или за друг тек на отпад од оној што е наведен во Дозволата за тек на отпад (член 26 став (2) од овој закон),
  - дали правното лице што врши складирање на отпад постапува согласно со членот 29 од овој закон,
  - дали правните лица што вршат собирање, транспортирање и складирање на отпад доставуваат копија од транспортните и идентификационите формулари за пренос на отпад (член 29 став (7) од овој закон),
  - дали колективниот односно самостојниот постапувач изборот на физичкото или правното лице со кое склучило договор за собирање, транспортирање, складирање, рециклирање на отпад физичкото го извршил на транспарентен начин, почитувајќи ги правилата на конкурентност и заштита на пазарот (член 29 став (13) од овој закон),
  - дали на веб-страницата на колективниот, односно самостојниот постапувач се објавени начинот и постапката на избор на физичко или правно лице за склучување на договор за собирање, транспортирање, складирање, рециклирање на отпад (член 29 став (13) од овој закон),
  - дали производителот или колективниот постапувач ги доставил до стручниот орган кварталните извештаи од членот 31 став (3) од овој закон,
  - дали колективниот односно самостојниот постапувач го доставил годишниот извештај за својата работа (член 31 став (4) од овој закон),
  - дали самостојниот постапувач ги доставил кварталните извештаи согласно со членот 34 од овој закон,
  - дали колективните постапувачи ги исполниле своите обврски утврдени во доброволниот договор од членот 35 од овој закон,
  - дали колективниот, односно самостојниот постапувач доставил годишниот извештај од членот 36 од овој закон,
  - дали колективниот, односно самостојниот постапувач ги чува годишните извештаи со податоците најмалку за последните седум години (член 36 став (8) од овој закон),
  - врши увид и контрола и да утврди дали договорниот производител му исплатил на Колективниот постапувач надоместок за извршена услуга за проширена одговорност (член 38 ставови (1), (3) и (4) од овој закон),
  - дали надоместокот на колективниот постапувач е во согласност со членот 38 став (2) од овој закон,
  - дали колективниот постапувач доставил до стручниот орган известување согласно со членот 38 став (7) од овој закон,
  - дали колективниот постапувач го раскинал договорот со договорниот производител доколку не го плати надоместокот (член 38 став (8) од овој закон),
  - дали колективниот постапувач постапил согласно со членот 38 став (9) од овој закон,
  - дали производителот постапил спротивно на членот 38 став (10) од овој закон,
  - дали договорниот производител го платил надоместокот согласно со членот 38 став (11) од овој закон,
  - дали колективниот постапувач ги издава фактурите согласно со членот 38 став (12) од овој закон,
  - дали колективниот постапувач овозможил полесна наплата на надоместокот од страна на договорниот постапувач или создал предност на пазарот овозможувајќи ненавремено наплаќање на надоместокот, без притоа да презел мерки за истото (член 38 став (13) од овој закон),
  - дали колективниот постапувач на својата веб-страница ги објавува потребните информации согласно со членот 39 став (1) од овој закон,
  - дали колективниот постапувач надоместокот го определува согласно со членот 39 ставови (3), (4) и (5) од овој закон,
  - дали колективниот, односно самостојниот постапувач имаат потрошено најмалку 65% на инвестирање во инфраструктура, како и за собирање, транспорт, преработка, рециклирање и отстранување на отпадни производи и/или посебен тек на отпад (член 39 ставови (7) и (8) од овој закон),
  - дали колективниот постапувач постапува согласно со членот 40 од овој закон,
  - дали колективниот, односно самостојниот постапувач ги спроведуваат обврските за подигнување на јавната свест согласно со членот 41 од овој закон,
  - дали колективниот, односно самостојниот постапувач го воспоставува и одржува електронскиот систем на база на податоци за постапување со посебните текови на отпад и за своето работење согласно со членот 43 од овој закон, како и ги чува податоците за истиот,
  - дали колективниот постапувач склучил нови договори во врска со својата активности по донесувањето на решението за одземање на дозволата за тек на отпад (член 45 став (4) од овој закон),
- (2) Во случаите кога инспекторот за животна средина со извршениот увид и контрола ќе утврди дека се исполнети еден од условите утврдени во овој закон за одземање на дозволата за тек на отпад е должен во рок

од 15 дена од денот кога е извршен увидот да поднесе до стручниот орган иницијатива за одземање на дозволата, при што го доставува записникот од извршениот увид.

(3) На барање на инспекторот за животна средина, овластено лице на органот надлежен за внатрешните работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

(4) На барање на инспектор за животна средина, службено лице од стручниот орган може да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

(5) На барање на службено лице од стручниот орган инспекторот за животна средина е должен да изврши инспекциски надзор.

Член 52

Донесување на решенија на инспекторот за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за животна средина со решение може да ја ограничи или забрани работата на субјектот на надзорот или да го задолжи субјектот на надзорот и тоа:

- да го задолжи правното лице во рок од 15 дена да се регистрира во Регистарот на производители од членот 14 од овој закон;

- да го задолжи правното лице во рок од 30 дена да ги достави на увид сите податоци од материјалната евиденција, како и да направи пресметка преку овластен сметководител на вкупната количина на производи што се пуштени на пазарот, како и преглед на платенитот и/или неплатенитот надоместок за управување со тек на отпад кој требал да го плати согласно со прописите за посебните текови на отпад, односно да го плати на колективниот постапувач,

- да го задолжи самостојниот производител во рок од 15 дена да ја достави потврдата од членот 18 став (4) од овој закон до стручниот орган,

- да го задолжи производителот да ја достави потврдата од членот 18 став (4) од овој закон до колективниот постапувач,

- да ја ограничи или забрани во траење од најмногу 90 дена работата на производителот кој не воспоставил самостоен систем за управување со посебен тек на отпад, или не се вклучил во колективен постапувач (член 20) во кој рок ќе го задолжи производителот да воспостави самостоен систем за управување со посебен тек на отпад преку обезбедување на дозвола за самостоен постапувач, или да се вклучи во колективен постапувач,

- да ја ограничи или забрани најмногу во траење од 90 дена работата на самостоен односно колективен постапувач доколку утврди дека е носител на друга дозвола што произлегува од прописите за управување со отпад (член 21 од овој закон),

- да го задолжи колективниот односно самостојниот постапувач во рок не подолг од 90 дена да изработи Програма за остварување на проширена одговорност на производителот (член 30 од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата најмногу за 30 дена, а најмногу за 120 дена, на правно лице кое се преставува и/или врши работи како колективен односно самостоен постапувач без да поседува валидна дозвола за тек на отпад (член 23 од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата најмногу за 30 дена на колективен односно самостоен постапувач кој нема постапено согласно со членот 23 став (7) од овој закон,

- да го задолжи самостојниот постапувач во рок од најмногу 30 дена да ги раскине сите договорни обврски со кои постапил спротивно на членот 26 од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на самостојниот постапувач во рок од најмногу 60 дена доколку увиди дека самостојниот постапувач презел обврски за управување со отпад од друг производител или за друг тек на отпад од оној што е наведен во неговата дозвола за тек на отпад (член 26 став (2) од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата на правното лице што врши складирање на отпад во рок од најмногу 30 дена а најмногу 90 дена доколку утврди дека правното лице не постапува согласно член 29 од овој закон, во кој рок правното лице кое врши складирање на отпад треба да ги острани утврдените недостатоци и да го достави бараните извештаи и формулари за транспорт за отпад,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмногу 60 дена доколку утврди дека не се доставени кварталните извештаи до стручниот орган согласно со членот 31 односно членот 33 од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмногу 90 дена доколку утврди дека не е доставен Годишниот извештај за својата работа (член 32 став (4) од овој закон),

- да го задолжи колективниот постапувач во рок од најмногу 90 дена да исполни една или повеќе обврски утврдени во доброволните договори (член 35 од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмногу 30, а најмногу 90 дена доколку утврди дека годишниот извештај не е доставен (член 36 од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмногу 30, а најмногу 90 дена доколку утврди дека годишните извештаи со податоците не се чуваат за последните седум години (член 36 став (8) од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата на договорниот производител во рок од најмногу 15 дена во кој рок производителот ќе го задолжи да го исплати надоместокот за извршена услуга за проширена одговорност на колективниот постапувач (член 38 од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот постапувач во рок од најмногу 15 а најмногу 30 дена во кој рок ќе го задолжи да го усогласи надоместокот согласно со членот 38 став (2) од овој закон,

- ќе го задолжи колективниот постапувач во рок од седум дена да достави известување до стручниот орган за износот и називот на договорниот производител кој не го платил надоместокот за најмалку три месеци (член 38 став (7) од овој закон),

- да го задолжи колективниот постапувач во рок од седум дена да го раскине договорот со договорниот производител кој не го платил надоместокот за најмалку шест месеци (член 38 став (8) од овој закон),

- да го задолжи колективниот постапувач во рок од седум дена да го достави известувањето до стручниот орган, како и да го објави на својата веб-страница називот и седиштето на договорниот производител на кој му го раскинал договорот (член 38 став (9) од овој закон),

- да го задолжи во рок од 15 дена договорниот производител да го плати надоместокот согласно со членот 38 став (11) од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот постапувач во рок од најмалку 15 а најмногу 30 дена во кој рок колективниот постапувач ќе го задолжи да ги издаде фактурите согласно со членот 38 став (12) од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот постапувач во рок од најмалку 15, а најмногу 30 дена во кој рок колективниот постапувач ќе го задолжи на својата веб-страница да ги објавува потребните информации согласно со членот 39 став (1) од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот постапувач во рок од најмалку 30 а најмногу 90 дена во кој рок колективниот постапувач ќе го задолжи да го усогласи надоместокот согласно со членот 39 ставите (3), (4) и (5) од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот или самостојниот постапувач во рок од најмалку 30, а најмногу 90 дена, доколку утврди дека колективниот, односно самостојниот постапувач немаат потрошено за инфраструктура како што е определено во членот 39 став (7) од овој закон во кој рок колективниот постапувач ќе ги задолжи да ги острнат неправилностите,

- да го задолжи колективниот постапувач да постапи согласно со членот 40 став (1) од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмалку 30, а најмногу 90 дена доколку утврди дека не ги спроведуваат обврските за подигнување на јавната свест согласно со членот 41 од овој закон,

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмалку 30, а најмногу 90 дена во кој рок ќе го задолжи да го воспостави, односно ажурираат електронскиот систем на база на податоци (член 43 од овој закон),

- да ја ограничи или забрани работата на колективниот односно самостојниот постапувач во рок од најмалку 15, а најмногу 30 дена во кој рок ќе го задолжи да ги раскине договорите што ги склучил по донесувањет на решението за одземање на Дозволата за тек на отпад (член 45 од овој закон) и

- да го задолжи производителот односно колективниот или самостојниот постапувач да преземе одредени активности односно да ја ограничи или забрани нивната работа доколку постапат спротивно на одредбите од овој закон.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги превземат за надминување на настанатата ситуација, како и со решение ќе определи рок кој не може да биде подолг од 90 дена за да ги острнат причините за настанатата состојба.

(3) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член не постапат согласно со решението на инспекторот за животна средина и не ги острнат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот за животна средина ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред Комисијата за одлучување по прекршоци во областа на животната средина при Министерството за животна средина и просторно планирање, односно надлежниот суд.

(4) Против решението од ставот (1) и (2) на овој член незадоволната страна има право да изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(5) Жалбата против решението од ставот (1) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

(6) Во вршењето на работите од ставот (1) на овој член инспекторот за животна средина има право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина, со прописите за управување со отпад, како и со прописите за посебните текови на отпад.

Член 53

Делокруг на надзор на службените лица од стручниот орган

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг службеното лице во стручниот орган, врши увид и контрола:

- дали податоците и документите кои се основа за доставување на кварталниот извештај од членот 31 став (3) од овој закон,

- дали податоците и документите кои се основа за доставување на Годишниот извештај (членови 18 и 36 од овој закон),

- дали податоците и документите, како и на други материјали кои се користени во активностите за подигнување на јавната свест, вклучително и во финансиските документи кои содржат податоци за исплатени средства за спроведување на активности за подигнување на јавната свест согласно со членот 41 од овој закон,

- дали функционирањето и начинот на собирање на податоците во електронскиот систем на базата на податоци согласно со членот 43 од овој закон.

(2) За спроведениот надзор и контрола службеното лице на стручниот орган составува записник кој го доставува на субјектот на надзорот.

(3) Во случај кога со записникот се констатира дека субјектот на надзорот ги прекршил одредбите на овој закон или на прописите за посебните текови на отпад и со тоа сторил прекршок е должен да поведе прекршочна постапка согласно Законот за прекршоците.

Член 54

Примена на одредби од други закони во инспекцискиот надзор

Државниот инспектор за животна средина инспекцискиот надзор го спроведува во согласност со одредбите на овој закон, Законот за инспекцискиот надзор, Законот за управување со отпадот, Законот за животната средина и прописите за посебните текови на отпад.

Член 55

Одговорност на службените лица во стручниот орган

(1) Службените лица во органот за животна средина, вклучувајќи ги и органите во состав, се должни, како одговорни лица, навремено и ефикасно да ги преземаат сите неопходни мерки и постапки за спроведување на овој закон.

(2) Доколку при спроведувањето на мерките и постапките утврдени во овој закон, се утврдат прекршувања од страна на правно или физичко лице направени со дејствие или несторувања или пропуштање на должен надзор над друго лице кое било овластено да постапува во името на правното лице, како и изнесување на неточни и лажни податоци и документи, службените лица се должни да покренат иницијатива или барање за покренување на прекршочна постапка согласно со одредбите од овој закон.

(3) Правните и физичките лица за кои се предвидени права и обврски утврдени со овој закон, доколку утврдат постоење на прекршување или пречекорување на овластувањата од страна на службените лица од ставот (1) на овој член, направени со дејствија или несторувања, се должни за тоа да го известат министерот.

(4) Во случај на утврдување на прекршувања на надлежностите на службените лица од ставот (1) на овој член министерот е должен да покрене постапка за утврдување на одговорноста на службеното лице согласно со овој или друг закон.

Член 56

Опомена

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за животна средина утврди дека е сторена неправилност од член 51 став (1) алинеи 2, 3, 5, и 17 од овој закон за прв пат, со записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност и со решение ќе изрече опомена и ќе определи рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги острани неправилностите утврдени со записник.

(2) Државниот инспекторат за животна средина води единствена евиденција за изречени опомени.

(3) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени ја пропишува министерот.

Член 57

Надзор на законитоста на работата на органите на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје

(1) Надзорот над законитоста на работата на органите на општината, општината во градот Скопје односно градот Скопје се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

(2) Надзорот од ставот (1) на овој член го врши органот за животната средина.

(3) При вршењето на надзорот на работата органите на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје, органот за животната средина, ги врши следниве работи:

- оценува дали градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје склучил договор со колективни, односно самостојни постапувачи за воспоставување на собирни центри и друга инфраструктура за одделно собирање и селектирање на посебни тековина отпад,

- оценува дали градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје има дадено предност или ја отежнува положбата на еден колективен, односно самостоен постапувач наспроти друг постапувач,

- оценува дали градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје поставува услови кои го прават склучувањето на договор со колективен, односно самостоен постапувач невозможно,

- оценува дали градоначалникот доставил извештај до стручниот орган за тоа колку се постигнати целите утврдени во договорите со колективните и самостојните постапувачи,

- укажува на органите на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје на пречекорувања на нивните надлежности утврдени со овој закон и предлагаат соодветни мерки за надминување на таа состојба,

- укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје, со кои би можеле да го оневозможат остварувањето на обврските на колективните, односно самостојните постапувачи, односно кои можат да бидат пречка во постаигнувањето на националните цели утврдени со прописите за посебните текови на отпад,

- дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината и градот Скопје за работи кои треба да ги вршат согласно со овој закон, на барање на органите на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје,

- поднесува иницијативи и предлози да органите на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје, доколку констатираат неспроведување на овој закон, како резултат на судир на надлежностите меѓу нив, колективните и самостојните постапувачи или други субјекти кои постапуваат со отпад.

Член 58

Одземање на извршување на надлежности

(1) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите за кои тие се надлежни согласно со овој закон, им се одзема надлежноста за извршување на тие работи.

(2) Вршењето на работите од ставот (1) на овој член, ги презема органот за животната средина, најмногу до една година од денот на нивното преземање, во име и за сметка на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје.

(3) За преземање на работите од ставот (1) на овој член, се известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за работите од областа на финансиите.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 59

Прекршочни санкции од прва категорија

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 53.000 до 59.000 во денарска противвредност за средни трговци и од 88.000 до 98.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) не извршил регистрација односно не поднел барање за бришење од Регистарот на производители со проширена одговорност (членови 14 и 15 од овој закон);

2) не ја доставил потврдата од член 18 став (7) од овој закон до производителот;

3) не поседува потврда од член 18 од овој закон;

4) не воспоставил самостоен систем за управување со посебен тек на отпад односно не се вклучил во колективен постапувач;

5) не ги доставил кварталните извештаи до стручниот орган (член 31 став (3) и член 34 од овој закон);

6) не ги чува Годишните извештаи со податоците најмалку за последните седум години (член 36 став (8) од овој закон);

7) не му го платил на Колективниот постапувач надоместокот за извршена услуга за проширена одговорност (член 38 ставови (1), (3) и (4) од овој закон);

8) колективниот постапувач не го раскинал договорот со договорниот производител кој не му го платил надоместокот најмалку шест месеци (член 38 став (8) од овој закон);

9) колективниот постапувач не доставил известување до стручниот орган и/или не го објавил на својата веб-страница називот и седиштето на договорниот производител на кој му го раскинал договорот (член 38 став (9) од овој закон);

10) склучил договор со нов колективен постапувач во иста фискална година за остварување на проширена одговорност за ист тек на отпад (член 38 став (10) од овој закон);

11) колективниот постапувач склучи договор со производител на кој од страна на друг колективен постапувач му бил раскинат договорот во иста фискална година (член 38 ставови (9) и (14) од овој закон) и за тоа бил објавен на веб-страницата на колективен постапувач;

12) колективниот постапувач не издал фактура во рок од 30 дена од денот на добивањето на кварталниот извештај од договорниот производител (член 38 став (12) од овој закон);

13) колективниот постапувач не објавил на својата веб-страница податоци за висината на надоместокот за услугата што ја врши за управување со посебен тек на

отпад заради спроведување на обврската на проширена одговорност на производителот (член 39 од овој закон);

14) колективен односно самостоен постапувач на службено лице од стручниот орган не дозволил пристап до електронскиот систем (член 43 став (2) од овој закон);

15) колективен односно самостоен постапувач не доставил известување во рок од три дена до стручниот орган дека постојат проблеми со функционирање на електронскиот систем (член 43 став (4) од овој закон);

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност кај микро трговци, 1.000 евра во денарска противвредност кај мали трговци, 3.000 евра во денарска противвредност кај средни трговци и 5.000 евра во денарска противвредност кај големи трговци ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) точка 4) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен орган за изрекување на прекршочни санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 60

Прекршок од втора категорија

(1) Глоба во износ од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 25.000 до 28.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 76.000 до 84.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 126.000 до 140.000 евра во денарска противвредност за големи трговци, ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) утврди дека колективен односно самостоен постапувач е носител на друга дозвола што произлегува од прописите за управување со отпад (член 21 од овој закон);

2) утврди дека колективниот, односно самостојниот постапувач на својата веб-страница не ги објавил начинот и постапката за избор на физичко или правно лице за склучување на договор за собирање, транспортирање, складирање, рециклирање на отпад (член 29 став (13) од овој закон);

3) колективниот односно самостојниот постапувач нема изработено Програма за остварување на проширена одговорност на производителот (член 30 од овој закон);

4) колективниот односно самостојниот постапувач ги нема доставено податоците што се потребни за продолжување на Дозволата за тек на отпад (член 23 став 7 од овој закон);

5) колективниот постапувач не го доставил Годишниот извештај за својата работа (член 31 став (4) од овој закон);

6) колективниот односно самостојниот постапувач не постапил согласно со членот 29 од овој закон;

7) надоместокот на колективниот постапувач е помал од 30% од висината на надоместокот за тој тек и посебен вид на отпад утврден во соодветниот пропис за посебниот тек на отпад (член 38 став (2) од овој закон);

8) колективниот постапувач не доставил известување до стручниот орган за износот и називот на договорен производител кој не го платил надоместокот на колективниот постапувач најмалку за три месеци (член 38 став (7) од овој закон);

9) не го платил надоместокот за управување со посебните текови на отпад кој е сразмерен на количината на производите што ги пуштил на пазар, а за кој не платил надоместок на колективниот постапувач, во случај кога колективниот постапувач му го раскинал договорот (член 38 став (11) од овој закон);

10) колективниот постапувач овозможил плаќање на надоместок кој не е еднаков за секој договорен производител и/или даден е попуст поголем од 30% и/или попустот од најмногу 30% е даден на договорен производител кој нема удел поголем од 20% во количината на тек на отпад со која постапува колективниот постапувач или попустот е даден на договорен производител кој не основач на колективниот постапувач (член 39 ставови (3) и (4) од овој закон);

11) колективниот постапувач постапил спротивно на членот 40 став (1) од овој закон;

12) колективниот постапувач не презел мерки за определување на надоместок кој обезбедува целосна покриеност на трошоците за исполнување на обврските за управување со тек на отпад (член 39 став (5) од овој закон);

13) колективниот постапувач 65% од надоместокот не го потрошил на создавање на инфраструктура за собирање на отпадни производи и/или посебен тек на отпад со кои управува (член 39 став (7) од овој закон);

14) самостојниот постапувач 65% од висината на надоместокот што би го платил за претходната година согласно со прописите за посебните текови на отпад не ги потрошил на создавање на инфраструктура за собирање на отпадни производи и/или посебен тек на отпад со кои управува (член 39 став (8) од овој закон);

15) колективниот постапувач ги презема обврските за управување со посебен тек на отпад на производителите кои заедно пуштаат на пазарот повеќе од 49% од вкупната количина на производи пуштени на пазарот во Република Северна Македонија сметано во однос на вкупната количина на производи пуштени на пазарот за претходната година (член 40 став (1) од овој закон);

16) колективниот односно самостојниот постапувач не воспоставил и не одржува соодветен електронски систем на база на податоци, односно податоците од електронскиот систем не ги чува најмалку за последните седум години (член 43 ставови (1) и (5) од овој закон);

17) колективниот односно самостојниот постапувач склучил нов договор во врска со својата активност за управување со посебниот тек на отпад по донесување-

то на решението за одземање на Дозволата за тек на отпад односно по правосилноста на истото (член 45 став (4) од овој закон);

18) колективниот постапувач не ги известил договорните производители дека му е одземена Дозволата за тек на отпад и дека престанува со работа (член 45 став (5) од овој закон);

(2) Глоба во износ до 700 евра во денарска противвредност кај микро трговци, 1.500 евра во денарска противвредност кај мали трговци, 4.000 евра во денарска противвредност кај средни трговци и 7.000 евра во денарска противвредност кај големи трговци ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност.

(4) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(5) Надлежен орган за изрекување на прекршочни санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 61

Прекршоци од трета категорија

(1) Глоба во износ 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 36.000 до 40.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 110.000 до 120.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 180.000 до 200.000 евра во денарска противвредност за големи трговци, ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) се претставува и/или врши работи како колективен односно самостоен постапувач без да поседува валидна Дозвола за тек на отпад (член 23 од овој закон);

2) колективниот постапувач гарантирал и/или презел обврски за намирување на долг или исполнување на обврски на производител или трето лице (член 24 став (6) од овој закон);

3) колективниот постапувач се стекнал со сопственост над отпад со кој постапува (член 24 став (7) од овој закон);

4) договорниот производител, иако знаел или требал да знае, не презел должна грижа за да се информира за работата на колективниот постапувач, ниту презел мерки за известување до колективниот постапувач, стручниот органи или надлежните органи за работата на колективниот постапувач за кој е утврдено со одлука на надлежен орган дека не ги исполнува своите обврски (член 25 ставови (3) и (4) од овој закон);

5) самостојниот постапувач презел обврски за управување со отпад од друг производител (член 26 став (2) од овој закон);

6) самостојниот постапувач добивката остварена со постапувањето со посебниот тек на отпад ја распределил како сопствен приход односно како приход на производителот основач (член 26 став (4) од овој закон);

7) производителот, иако знаел или требал да знае, не презел должна грижа за да се информира за работата на самостојниот постапувач, ниту презел мерки за известување до самостојниот постапувач, стручниот ор-

гани или надлежните органи за работата на самостојниот постапувач за кој е утврдено со одлука на надлежен орган дека не ги исполнува своите обврски (член 27 ставови (3) и (4) од овој закон);

8) колективниот, односно самостојниот постапувач склучил договор со физичко или правно лице за собирање, транспортирање, складирање, рециклирање на отпад спротивно на начинот и постапката што ги објавил на својата веб-страница, односно склучил договор на нетранспарентен начин односно ја нарушил конкретностата на пазарот (член 29 став (13) од овој закон);

9) колективниот постапувач создал поповолна состојба на пазарот со овозможување полесна наплата на надоместокот од страна на договорниот постапувач и/или создал предност на пазарот овозможувајќи ненавремено наплаќање на надоместокот без притоа да презел мерки за обезбедување на плаќањето (член 38 став (13) од овој закон);

10) колективниот постапувач не воспоставил инфраструктура за собирање на отпадни производи и/или посебен тек на отпад во висина од најмалку 65% од средствата собрани од надоместокот од членот 37 од овој закон (член 39 став (7) од овој закон);

11) самостојниот постапувач не воспоставил инфраструктура за собирање на отпадни производи и/или посебен тек на отпад во висина од најмалку 65% од надоместокот што би го платил за тековната година согласно со прописите за посебните текови на отпад;

12) колективниот постапувач спровел активности за информирање на јавноста и подигање на јавната свест за управување со посебните текови на отпад помалку од 10% односно повеќе од 10% од вкупно остварениот приход од претходната година (член 41 став (1) од овој закон);

13) самостојниот постапувач спровел активности за информирање на јавноста и подигање на јавната свест за управување со посебните текови на отпад повеќе од 10% од вкупниот износ на надоместокот што би го платил во претходната година (член 41 став (2) од овој закон);

14) колективниот постапувач спровел реклама со цел придобивање на дополнителни договорни производители и истите ги претставил како дел од активности за информирање и подигнување на јавната свест (член 41 став (3) од овој закон);

15) колективниот, односно самостојниот постапувач спровел активност за информирање на јавноста и подигање на јавната свест што не е во согласност со прописот од член 41 став (6) од овој закон).

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност кај микро трговци, 2.000 евра во денарска противвредност кај мали трговци, 6.000 евра во денарска противвредност кај средни трговци и 10.000 евра во денарска противвредност кај големи трговци ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) На сторителот на прекршокот од ставот (1) на овој член, прекршочниот орган може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност.

(4) На одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(5) Надлежен орган за изрекување на прекршочни санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 62

Прекршочни санкции за службени лица

(1) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на градоначалникот доколку:

- не склучи договор со колективен односно самостоен постапувач во случај кога условите што ги нудат колективниот односно самостојниот постапувач се вообичаени и сразмерни на условите што се нудат на други општини, општини во градот Скопје и/или градот Скопје (член 42 став (3) од овој закон),

- поставува различни услови за склучување на договор со што дава предност односно ја отежнува положбата на еден колективен и/или самостоен постапувач наспрема друг колективен и/или самостоен постапувач (член 42 став (2) од овој закон),

- не го направи достапен на јавноста односно не го објави договорот што го склучил со колективниот и самостојниот постапувач на веб-страницата на општината, општината во градот Скопје односно градот Скопје (член 42 став (8) од овој закон),

- не достави извештај согласно со членот 42 став (11) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на службеното лице доколку:

1) во рок од 30 дена од денот на комплетирањето на барањето не ја изготви Дозволата за управување со тек на отпад (член 23 став (1) од овој закон);

2) во Дозволата за тек на отпад не се содржани потребни податоци (член 23 ставови (2) и (3) од овој закон);

3) доколку прими Годишен извештај за работа на колективен односно самостоен постапувач без да има во прилог финансиска гаранција во определениот износ согласно со членот 28 од овој закон и не преземе мерки за нејзино обезбедување;

4) не преземе мерки односно не донесе решение за активирање и реализирање на финансиската гаранција доколку Колективниот односно самостојниот постапувач за најмалку 5% или повеќе не ги исполни националните цели утврдени во прописите за посебните текови на отпад (член 28 став (8) од овој закон);

5) не преземе мерки односно не донесе решение за пресметан надоместок што треба да го плати колективниот односно самостојниот постапувач во случаите од член 30 ставови (6) и (7) од овој закон (член 31 став (9) од овој закон);

6) не започне постапка за донесување на решение за одземање на Дозволата за тек на отпад (член 31 став (10) од овој закон);

7) спроведе дејствија односно донесе решение за одобрување на Годишниот извештај од член 36 од овој закон кога не се исполнети условите за тоа;

8) во предвидениот рок од 60 дена не донесе решение со кое го одобрува или го одбива Годишниот извештај од член 36 од овој закон (член 36 став (4) од овој закон);

9) не спроведе дејствија за утврдување и објавување на вкупното количество производи во даден тек на отпад што се пуштени на пазарот (член 40 став (4) од овој закон);

10) не спроведува дејствија за водење на Регистарот на Колективни и самостојни постапувачи (член 42 ставови (1) и (4) од овој закон);

11) не започне постапка за одземање на Дозволата за тек на отпад кога се исполнети условите од членот 45 став (1) од овој закон;

12) не спроведува дејствија за воспоставување и водење на базата на податоци и информативниот систем од членот 46 од овој закон;

13) не спроведува дејствија за изработка на Годишната програма за финансирање на управувањето со посебни текови на отпад (член 47 став (2) од овој закон);

14) не спроведува дејствија за подготвување и објавување на Јавниот конкурс од член 49 од овој закон.

(3) Надлежен орган за изрекување на прекршочни санкции од ставовите (1) и (2) на овој член е надлежниот суд.

Член 63

Постапка за порамнување и спогодување

(1) За прекршоците утврдени во членот 59 од овој закон, инспекторот за животна средина е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членовите 60 и 61 од овој закон, инспекторот за животна средина е должен на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за спогодување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Министерот ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 64

Водење на прекршочната постапка

Прекршочната постапка се води согласно со Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 65

Преодни одредби

(1) Колективните и самостојните постапувачи кои вршат дејност согласно со прописите за управување со отпад до денот на влегувањето во сила на овој закон, треба да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон најдоцна до 31 март 2022 година.

(2) Електронскиот Регистар на производители од членот 14 од овој закон стручниот орган ќе го воспостави најдоцна до 30 јуни 2022 година, а до воспоставувањето на електронскиот регистар регистрацијата на производители ќе се врши по писмен пат.

(3) Регистарот на колективни и самостојни постапувачи од членот 44 од овој закон стручниот орган ќе го воспостави најдоцна до 30 јуни 2022 година.

(4) Колективните односно самостојните постапувачи се должни од 1 јануари 2022 година да започнат да ја водат евиденцијата за својата работа согласно со одредбите од овој закон.

(5) Производителите треба да се регистрираат согласно со членот 14 од овој закон најдоцна до 31 март 2022 година.

Член 66

Преодни одредби за постојните дозволи за постапување со посебните текови на отпад

(1) Дозволите за постапување со посебните текови на отпад издадени согласно со Законот за управување со пакување и отпад од пакување („Службен весник на Република Македонија“ број 161/2009, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16), Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија“ број 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16) и Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Службен весник на Република Македонија“ број 6/12, 163/13, 146/15 и 39/16) ќе продолжат да важат до истекот на нивната важност, но не подолго од 31 март 2022 година.

(2) Дозволите од ставот (1) на овој член чија важност истекува во периодот од влегувањето во сила на овој закон до 31 март 2022 година, ќе продолжат да важат под истите услови под кои биле издадени, но не подолго од 31 март 2022 година.

(3) Колективните односно самостојните постапувачи кои поседуваат дозволи од ставовите (1) и (2) на овој член, заради продолжување на важноста на истите, се должни најдоцна до 31 декември 2021 година до стручниот орган да ги достават податоците од членот 23 став (6) од овој закон, како и податоците од членот 22 став (2) точка 4) и став (3) точки 4), 6) 8) и 9) од овој закон, како и дополнително само за колективните постапувачи и податоците од членот 22 став (3) точки 7), 8) и 10) од овој закон.

(4) Во случаите од ставот (3) на овој член, доколу колективниот односно самостојниот постапувач ги исполнува условите за добивање на дозвола од членовите 22 и 23 од овој закон, стручниот орган може наместо да ја продолжи важноста на постојните дозволи да издаде дозвола за тек на отпад согласно со одредбите од овој закон.

Член 67

Преодни одредби за извештаите за пуштени производи на пазар и постигнување на националните цели и минималниот удел

(1) Колективните, односно самостојните постапувачи се должни извештаите за пуштени производи на пазар и за постигнувањето на националните цели за 2021 година да ги достават до стручниот орган, согласно со Законот за управување со пакување и отпад од пакување („Службен весник на Република Македонија“ број

161/2009, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16), Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија“ број 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16) и Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Службен весник на Република Македонија“ број 6/12, 163/13, 146/15 и 39/16) врз основа на евиденцијата што ја водат.

(2) Податоците од извештаите од ставот (1) на овој член, стручниот орган ќе ги земе како основа за пресметување на вкупната количина на производи што се пуштени на пазарот на Република Северна Македонија согласно со членот 13 од овој закон, при што истите ќе бидат предмет на проверка, но не и на одобрување од страна на стручниот орган.

(3) Првиот Годишен извештај од членот 36 од овој закон колективниот односно самостојниот постапувач е должен да го достави до стручниот орган најдоцна до 31 март 2023 година во кој ќе бидат содржани податоците за 2022 година.

(4) Вкупната количина на производи што се пуштени на пазарот на Република Северна Македонија од членот 13 од овој закон за 2022 година ќе биде објавена најдоцна до 31 декември 2021 година од страна на стручниот орган.

Член 68

Усогласување на надоместокот за колективните постапувачи

(1) Колективниот постапувач може да определи надоместокот кој го плаќаат договорните производители од членот 38 од овој закон, за 2022 година да биде помал од 20% од надоместокот за тој тек и посебен вид на отпад кој е утврден во соодветниот пропис за посебниот тек на отпад.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, колективниот постапувач е должен да го зголемува надоместокот најмалку за 2,5% за секоја година при што надоместокот за 2026 година не смее да биде помал од 30% од надоместокот за тој тек и посебен вид на отпад кој е утврден во соодветниот пропис за посебниот тек на отпад.

Член 69

Донесување на поблиските прописи

(1) Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесување на подзаконските прописи од ставот (1) на овој член, ќе се применуваат постојните подзаконски прописи кои се однесуваат на водењето на евиденцијата и доставувањето на извештаите за пуштените производи на пазарот и постигнувањето на националните целидонесени врз основа на Законот за управување со пакување и отпад од пакување („Службен весник на Република Македонија“ број 161/2009, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16), Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни

батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија“ број 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16) и Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Службен весник на Република Македонија“ број 6/12, 163/13, 146/15 и 39/16).

Член 70

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J

I PËRGJEGJËSISË SË ZGJERUAR TË PRODHUESIT PËR MENAXHIMIN E RRJEDHAVE TË POSAÇME TË MBETURINAVE (*)

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

Ky ligj rregullon llojin e përgjegjësishë së prodhuesve pas përfundimit të fazës së konsumit të produkteve të lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe mënyrën e realizimit të tij për mbledhjen, përpunimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të krijuara nga prodhuesit me lëshimin të produkteve të tyre në treg, kushtet, procedurën dhe mënyrën e organizimit për realizimin e përgjegjësishë së zgjeruar, kushtet dhe mënyrën e financimit të masave për pëmbushjen e përgjegjësishë së zgjeruar të prodhuesit, të drejtat dhe detyrimet e komunave dhe subjekteve të tjerë që kanë një pjesëmarrje në trajtimin e mbeturinave të rrjedhave të veçanta, si dhe çështje të tjera që janë të rëndësishme për realizimin në kohë dhe të plotë të përgjegjësishë së zgjeruar të prodhuesve.

Neni 2

Zbatimi i ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji u referohen personave juridikë që kryejnë veprimtari ose aktivitete me të cilat produkte të caktuara vendosen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përdorimi i të cilave krijon mbeturina që i përkasin rrjedhave të posaçme të mbeturinave dhe për këtë arsye kanë detyrimin të ndërmarrin masat shtesë të përgjegjësishë, si dhe të zbatojnë rregulla të veçanta për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave, duke pëmbushur kështu përgjegjësishë e tyre të zgjeruar si prodhues në mënyrë që të sigurojnë maksimumin e grumbullimit, përpunimit dhe riciklimit të rrjedhave të posaçme të mbeturinave dhe arritjen e qëllimeve kombëtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përshkruara me rregulloret për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave.

(*) Ky Ligj është harmonizuar me Direktivën 2008/98 / EC të Parlamentit Euroopian dhe të Këshillit të 19 nëntorit 2008 mbi mbeturinat dhe shfuqizimin e direktivave të caktuara (CELEX Nr. 32008L0098).

(2) Dispozitat e këtij ligji gjithashtu u referohen komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit me qëllim të sigurimit të pjesëmarrjes në realizimin e qëllimeve kombëtare sipas paragrafit (1) të këtij neni, si dhe të personat juridikë dhe fizikë që kryejnë aktivitetin e grumbullimit, transportimit dhe magazinimit të produkteve të mbeturinave dhe rrjedhës së posaçme të mbeturinave të cilat janë pjesë e sistemit për përgjegjësi të zgjeruar kolektive, d.m.th. operatori të pavarur, i krijuar për të arritur qëllimet kombëtare.

Neni 3

Qëllimi i ligjit

Qëllimet themelore të këtij ligji janë:

- sigurimi i kushteve të barabarta të punës për prodhuesit që vendosin produkte të caktuara në treg, përdorimi i të cilave krijon mbetje që u përkasin rrjedhave të posaçme të mbeturinave në mënyrë që të realizojnë pjesën e tyre në zbatimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit dhe në arritjen e qëllimeve kombëtare;

- Sigurimi i mbledhjes së sasive maksimale të rrjedhave të posaçme të mbeturinave dhe sigurimi i ripërdorimit dhe përpunimit dhe riciklimit të teknologjisë më të fundit të rrjedhave të posaçme të mbeturinave, me qëllim arritjen e objektivave kombëtarë për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e përcaktuar në rregullore për rrjedhat e veçanta të mbeturinave (këtu e tutje: objektivat kombëtare), si dhe arritjen e një niveli të lartë të mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit të njeriut, në përputhje me parimin e qëndrueshmërisë;

- parandalimin e ndikimit në mjedis nga produktet dhe rrjedhat e posaçme të mbeturinave të krijuara me dhe pas përdorimit të tyre në masën më të madhe të mundshme, duke siguruar një shkallë të lartë të mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit të njeriut nga njëra anë, dhe duke siguruar funksionimin e pandërprerë të tregut të brendshëm duke parandaluar krijimin e pengesave në shkëmbimin e lirë të produkteve ose shtrembërimin e konkurrencës së tregut të brendshëm të siguruar në përputhje me legjislacionin vendas dhe ndërkombëtar, nga ana tjetër;

- sigurimi i kushteve të barabarta të punës për operatorët kolektivë, përkatësisht të pavarur, të cilët administrojnë rrjedhat e posaçme të mbeturinave duke vendosur rregulla dhe procedura unike për formimin dhe funksionimin e tyre;

- Sigurimi i transparencës në funksionimin e prodhuesve, d.m.th. operatori kolektivë dhe të pavarur të rrjedhave të posaçme të mbeturinave;

- sigurimi i të dhënave të sakta dhe të rishikuara për sasinë e produkteve të vendosura në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe për mbeturinat e gjeneruara nga përdorimi i tyre, si dhe sigurimi i disponueshmërisë së tyre për të siguruar një ambient profesional pune me mbikëqyrje të duhur;

- sigurimi i të dhënave të sakta dhe të rishikuara për sasinë e grumbullimit, ripërpunimit dhe riciklimit të rrjedhave të posaçme të mbeturinave dhe kështu shërbime më të mira në lidhje me menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave dhe rritja e përqindjes së mbledhjes, përpunimit dhe riciklimit të tyre që do të rezultojë në përmirësimin e potencialit për zhvillim të sektorit të menaxhimit të mbeturinave dhe

- informimin e publikut dhe ndërgjegjësimin e publikut për produktet dhe llojin e mbeturinave të krijuara nga përdorimi i tyre, për mënyrën në të cilën qytetarët mund të përfshihen në menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave, si dhe për ndikimin e mbeturinave në mjedis dhe shëndeti i njerëzve.

Neni 4

Zbatimi plotësues i ligjeve të tjera

(1) Ligji i Menaxhimit të Mbeturinave do të zbatohet për të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me mënyrën e menaxhimit të mbeturinave, të cilat nuk janë të rregulluara me këtë ligj.

(2) Për çështjet që u referohen përkufizimeve, detyrimeve të prodhuesve, detyrimeve në lidhje me transportin, grumbullimin dhe trajtimin e mbeturinave, raportimin dhe mbajtjen e evidencave, të cilat nuk janë të rregulluara posaçërisht me këtë ligj, Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave dhe rregullorat për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(3) Dispozitat e Ligjit e Mjedisit zbatohen për rregullimin e çështjeve që kanë të bëjnë me qasjen në informacion në lidhje me mjedisin, pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje dhe vlerësimin e ndikimit të strategjive, planeve dhe programeve të caktuara në mjedis. Përveç nëse është rregulluar ndryshe me këtë ligj.

(4) Dispozitat e Ligjit të Procedurës së Përgjithshme Administrative do të zbatohen për procedurat e përcaktuara me këtë ligj, përveç nëse rregullohet ndryshe me këtë ligj.

Neni 5

Përkufizimet

(1) Disa terma të përdorur në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1. **"Përgjegjësi e zgjeruar e prodhuesit"** (këtu e tutje: përgjegjësi e zgjeruar) është një grup rregullash dhe procedurash për prodhuesit të cilët, duke kryer veprimtarinë ose aktivitetin e tyre, vendosin produkte të caktuara në treg, përdorimi i të cilave krijon mbetje që u përkasin rrjedhave të posaçme të mbeturinave dhe kështu ngarkojnë në mënyrë plotësuese mjedisin për shkak të të cilit ata kanë detyrimin të financojnë dhe të marrin masa shitesë për kujdesin e produkteve pas përfundimit të fazës së konsumit, si dhe masat e menaxhimit, të cilat veçanërisht i referohen krijimit dhe organizimit të sistemit të mbledhjes, ripërdorimit, përpunimit dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të krijuara nga produktet e saj.

2. **"Përgjegjësi kolektiv"** është një person juridik, i themeluar nga të paktën dy prodhues, i cili ka licencë për një administrues kolektiv për administrimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave të lëshuar nga organi ekspert në përputhje me dispozitat e këtij ligji, si dhe rregulloren që qeveris administrimin e rrjedhës së atyre mbeturinave, dhe të cilët në emër të prodhuesve, të cilët janë anëtarë ose themelues të operatorit kolektiv, për një tarifë të caktuar, marrin përgjegjësitë e tyre për përgjegjësi të zgjeruar në lidhje me menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave. Operatori kolektiv në funksionimin e tij në menaxhimin e rrjedhave të pçosaçme të mbeturinave do të

zbatojë dispozitat e këtij ligji, si dhe dispozitat e rregulloreve për menaxhimin e mbeturinave dhe rregulloreve për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

3. **"Operatori i pavarur"** është një prodhues i cili në mënyrë të pavarur kryen detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar në lidhje me menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave në bazë të një leje të lëshuar nga organi ekspert në përputhje me dispozitat e këtij ligji, si dhe dispozitat e rregulloreve për menaxhimin e mbeturinave dhe rregulloret që rregullon menaxhimin e rrjedhës së mbeturinave që gjenerojnë;

4. **"Tarifa e veçantë e rrjedhës së posaçme të mbeturinave"** është tarifa që prodhuesi i paguan operatorit kolektiv për shërbimet që kryen në zbatimin e detyrimeve për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit që i referohen administrimit të rrjedhave të posaçme të mbeturinave me të cilat prodhuesi bëhet prodhues i kontraktuar dhe anëtar i veprimit kolektiv;

5. **"Prodhuesi"** është personi i cili kryen veprimtari ose aktivitetet me të cilat për herë të parë hedh produkte të caktuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose importon si mallra të përdoruesit të fundit, përdorimi i të cilave krijon produkte të mbeturinave që u përkasin rrjedhave të veçanta të mbeturinave dhe për këtë arsye, krahasuar me personat e tjerë juridikë që vendosin produkte në treg, ka detyrimin të marrë masa shtesë të përgjegjësisë, si dhe të zbatojë rregulla të veçanta për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave për të krijuar kushte për të siguruar sasinë maksimale të mbledhjes, ripërdorimit, përpunimit dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave në përputhje me pjesën e tyre të tregut, të cilat rregullohen me këtë ligj dhe me rregullat për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

6. **"Prodhuesi kontraktues"** është prodhuesi që ka një kontratë me një operator kolektiv, i cili në emër të tij dhe në llogari të tij, ndërmerr dhe zbaton detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar në lidhje me menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave. Prodhuesi kontraktues nuk është përjashtuar plotësisht nga zbatimi i detyrimeve me përgjegjësi të zgjeruar në përputhje me këtë ligj dhe rregullat për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

7. **"Rjedha e posaçme e mbeturinave"** është sasia totale e mbeturinave që i përkasin një grupi që ndodh me përdorimin e llojeve të caktuara të produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për të cilat prodhuesi është përgjegjës sipas pjesës së tij në sasinë totale të këtij lloji të produkteve të vendosura në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Për secilin grup të mbeturinave sipas llojit, zbatohen rregulla të veçanta për veprim të përcaktuara me këtë ligj, si dhe me rregulloret që rregullojnë administrimin e rrjedhave të veçanta të mbeturinave. Gjatë trajtimit të mbeturinave, zbatohen rregullat e përgjithshme për menaxhimin e mbeturinave të përcaktuara nga rregulloret e menaxhimit të mbeturinave. Mbeturinat e paketimit, pajisjet elektrike dhe elektronike të mbeturinave, mbeturinat e baterive dhe akumulatorëve, automjetet e përdorura, vajrat e mbeturinave, mbetjet tekstile dhe rrjedhat e tjera të mbeturinave të përcaktuara në përputhje me rreguat për rrjedhat shtesë të mbeturinave mund të jenë mbeturina;

8. **"Lloji i veçantë i mbeturinave"** janë mbetjet që i përkasin të njëjtit grup të rrjedhave të mbeturinave të krijuara nga produktet e mbeturinave dhe që kanë një qëllim të veçantë për menaxhimin e mbeturinave që i referohet mbledhjes, ripërdorimit, përpunimit dhe riciklimit të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave;

9. **"Qëllim i veçantë për administrimin e mbeturinave"** është një sasi e veçantë për grumbullimin, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e një rrjedhe të posaçme mbetjesh, me një cilësi të caktuar të përpunimit dhe riciklimit që përcaktohet në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, veçmas për secilin grup. dhe lloji të rrjedhës së mbeturinave, të cilat duhet të arrihen nga prodhuesit nëpërmjet operatorëve kolektivë ose të pavarur për të përmbushur pjesën e tyre në arritjen e qëllimeve kombëtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut;

10. **"Qëllimet kombëtare"** janë sasi të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e një rrjedhe të posaçme mbetjesh, me një cilësi të caktuar të përpunimit dhe riciklimit që duhet të arrihen për të përmbushur detyrimet e Republikës së Maqedonisë së Veriut që kontribuon në përpjekjet globale për mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm, si dhe në përmbushjen e pjesës së saj në qëllimet e vendosura të Bashkimit Europian të pranuar nga traktatet ose marrëveshjet e ratifikuara ndërkombëtare (këtu e tutje: Qëllimet Kombëtare);

11. **"Produkti"** është një pajisje, objekt ose substancë, e cila mund të jetë në formë të ngurtë, të lëngshme ose të gaztë dhe që ka disa karakteristika dhe funksione që mund të plotësojnë një nevojë të caktuar për të cilën përdoret nga përdoruesit përfundimtarë, dhe përdorimi i të cilave gjeneron mbeturinat që i përkasin një ose më shumë rrjedhave të caktuara të mbeturinave të përcaktuara me rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave, si dhe me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave;

12. **"Menaxhimi i rrjedhave të posaçme të mbeturinave"** është veprimtaria e një operatori kolektiv dhe të pavarur që përfshin një sërë aktivitetesh për mbajtjen e regjistrave të sasive të produkteve të lëshuara në treg dhe mbeturinave të gjeneruara nga përdorimi i tyre për të cilat ai është përgjegjës, si dhe organizimin e operacioneve për mbledhjen, transportimin, magazinimin, ripërdorimin, përpunimin, riciklimin dhe depozitimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave, përfshirë detyrimin për të siguruar që këto operacione të kryhen në përputhje me rregulloret në fushën e menaxhimit të mbeturinave, përfshirë zbatimin e aktivitetet për informimin dhe ndërgjegjësimin e publikut në lidhje me trajtimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave;

13. **"Tarifa për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave"** është një shumë financiare, e cila përcaktohet në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave për një lloji të caktuar të rrjedhës së mbeturinave, të cilat prodhuesi është i detyruar të paguajë kur të vendosë të përmbushë përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit që menaxhimi i një rryme të veçantë mbeturinash të realizohet duke paguar tarifën, pas pagimit të së cilës ai lirohet vetëm nga detyrimi për t'u bashkuar me

një operator kolektiv ose të veprojë si një operator i pavarur, por jo nga detyrimi për të mbajtur të dhëna dhe raportimin, siç përcaktohet në këtë ligj dhe rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

14. **"Produktet e mbeturinave"** nënkupton produktet që janë hedhur në treg dhe janë përdorur nga të paktën një përdorues i cili hedh, ose synon të hedhë ose kërkohet të flakë pas përdorimit, të cilat mund të kenë akoma të njëjtin qëllim ose vlerë tjetër të përdorimit, për të cilat ekzistojnë rregulla të veçanta për të vepruar në përputhje me rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave;

15. **"Organi profesional"** është organi i themeluar në përputhje me nenin 161 të Ligjit për Mjedisin;

16. **"Organi mjedisor"** është organi i administratës shtetërore përgjegjës për punët e mjedisit, përkatësisht Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

17. **"Marrëveshja vullnetare"** është një marrëveshje zyrtare që ka klauzola ekzekutive të lidhura ndërmjet organizatave që përfaqësojnë interesa të caktuar të operatorëve ekonomikë dhe grupeve të operatorëve ekonomikë të mbuluar nga ky ligj nga njëra anë dhe autoritetit mjedisor ose Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga ana tjetër., për të arritur qëllime më të larta se sa qëllimet e përshkruara në këtë ligj, i cili është i hapur për aderim për të gjithë personat juridikë dhe fizik që dëshirojnë të plotësojnë kushtet e përcaktuara në kontratë.

(2) Për nevojat e këtij ligji, përkufizimet nga Ligji i Menaxhimit të Mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme për termat në lidhje me mbeturinat, menaxhimin e mbeturinave, mbledhjen, mbledhjen e veçantë (përzgjedhjen), parandalimin, ripërdorimin, përpunimin, ripërtëritjen, riciklimin, deponimin dhe importin e mbeturinave.

(3) Për nevojat e këtij ligji, përkufizimet nga rregulloret për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme, përveç nëse rregullohet ndryshe në këtë ligj.

Neni 6

Parimet

(1) Në përputhje me objektivat për mbrojtje afatgjatë dhe përdorim të qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe mbrojtje dhe promovim të medieve dhe fushave të mjedisit, menaxhimi i rrjedhave të posaçme të mbeturinave do të bazohet në parimet e mëposhtme:

1) "parimi i përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit" - një qasje e qëndrueshme në krijimin dhe zbatimin e politikës mjedisore me të cilën prodhuesi i cili vendos produkte të caktuara në treg që ngarkojnë mjedisin është përgjegjës për të gjithë ciklin jetësor të produktit nga faza e krijimi i tij, nëpërmjet fazës së konsumit të produktit nga konsumatori të menaxhimi i mbeturinave që ndodh si rezultat i konsumit ose përdorimit të atij produkti.

2) "parimi ndotësi paguan në përgjegjësinë e zgjeruar" - prodhuesi është i detyruar të përballojë të gjitha kostot për realizimin e përgjegjësisë së zgjeruar.

3) "parimi i parashikueshmërisë" - përgjegjësia e zgjeruar merr parasysh teknikat në dispozicion dhe fizibilitetin ekonomik, si dhe ndikimet e përgjithshme në mjedis, shëndetin e njeriut dhe zhvillimin shoqëror, duke

mundësuar funksionimin e pandërprerë të tregut të brendshëm, si dhe parandalimin e krijimit të pengesave në tregti ose shtrembërimin ose kufizimin e konkurrencës.

4) "parimi i parandalimit të konkurrencës së padrejtë të gjelbër" - nëpërmjet procedurave të prokurimit publik, shteti dhe organet e qeverisjes vendore sigurojnë prokurimin e produkteve nga një prodhues që zbaton detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit.

5) "parimi i përgjegjësisë përfundimtare të prodhuesit" - përgjegjësia financiare e prodhuesit për realizimin e përgjegjësisë së zgjeruar, pavarësisht nëse ai e realizon atë nëpërmjet një operatori të pavarur ose kolektiv, d.m.th. përgjegjësia financiare e prodhuesit nëse operatori kolektiv ose i pavarur nuk arriti të përmbushë detyrimet e tij.

6) "parimi i parandalimit" - nëse, në bazë të njohurive moderne shkencore dhe teknike, konkludohet se një aktivitet i caktuar ose kryerja e një aktiviteti të caktuar në menaxhimin e produktit do të shkaktonte pasoja të dëmshme për mjedisin, jetën dhe shëndetin e njeriut, ndërmerren masat dhe aktivitetet e duhura për të eliminuar rrezikun, para se të merren prova shkencore se mund të ndodhin pasoja të dëmshme.

(2) Në menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave, përveç parimeve të përcaktuara në paragrafin (1) të këtij neni, parimet e përcaktuara në Ligjin e Mjedisit, Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave dhe rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave duhet që të zbatohet në mënyrë të përshtatshme.

II. DETYRIMET E PËRGJITHSHME TË PRODHUESIT

Neni 7

Kujdesi i duhur për mbeturinat e krijuara

(1) Prodhuesi është i detyruar të kujdeset për mbeturinat e krijuara nga produkti që ai hedh në treg, duke filluar nga momenti i dizajnit të produktit, pastaj lloji i lëndëve të para që përdoren, veçanërisht për sasinë e të njëjtit që mund të përdoret për sasinë që mbetet pas prodhimit, nëse pjesa tjetër mund të ripërdoret, përpunohet dhe si ta hidhni atë.

(2) Prodhuesi duhet të kujdeset për mbetjet e krijuara pas përdorimit të produktit, duke vendosur një sistem të pavarur ose duke përfshirë në sistemin e një operatori kolektiv për menaxhimin e rrjedhave të caktuara të mbeturinave dhe në veçanti monitoron nëse këto sisteme përmbushin detyrimet në përputhje me rregulloret ligjore pozitive.

Neni 8

Përgjegjësia për arritjen e arritjeve shkencore

Prodhuesi është i detyruar, nëpërmjet investimeve të veta, në mënyrë të pavarur ose së bashku, të marrë pjesë në kërkimin shkencor që synon arritjen e arritjeve që sigurojnë përdorim më të mirë të lëndëve të para të përdorura në produkte, dizajn më të mirë për të rritur potencialin e produktit për të ripërdorur të gjitha ose disa prej përbërësve të tij, çmontimi dhe shfrytëzimi më i mirë i mbeturinave të krijuara pas përdorimit të tyre, si dhe ndarja e arritjeve me palët e interesuara pa ose me një tarifë që nuk i kalon kostot e kërkimit në përputhje me ligjin.

Neni 9

Detyrimi për të krijuar, organizuar dhe mirëmbajtur një sistem për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e një rrjedhe të posaçme mbeturinash

(1) Prodhuesi është i detyruar që me shpenzimet e tij të krijojë dhe organizojë një sistem që do të sigurojë grumbullim të veçantë të produkteve të mbeturinave, si dhe grumbullim të veçantë të mbeturinave të krijuara nga produktet, në mënyrë që të ripërdorë, përpunojë dhe riciklojë rrjedhën e posaçme të mbeturinave.

(2) Prodhuesi është i detyruar të vendosë dhe organizojë sistemin sipas paragrafit (1) të këtij neni në territoret e secilës komunë në Republikën e Maqedonisë së Veriut ku shet produktet e tij, duke u siguruar konsumatorëve të paktën një vend për të ndarë mbledhjen e mbeturinave produktet e prodhuesit, si dhe mbeturinat e krijuara nga produktet, me qëllim të ripërdorimit, përpunimit dhe riciklimit të rrjedhës së posaçme të mbeturinave në përputhje me këtë ligj, dhe në përputhje me kushtet e përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(3) Detyrimet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, prodhuesi mund t'i përbushë në mënyrë të pavarur ose nëpërmjet shoqërimit me prodhues të tjerë, në përputhje me këtë ligj, si dhe në përputhje me rregulloret që rregullojnë trajtimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave.

Neni 10

Detyrimi për të bashkëpunuar me tregtarët që vendosin një produkt përdorimi i të cilave gjeneron mbeturina

Prodhuesi është i detyruar të bashkëpunojë me tregtarin në mjediset e të cilit vendosen produktet që ai ka vendosur në treg në mënyrë që të marrë masa të përbashkëta që synojnë inkurajimin e mbledhjes së produkteve të mbeturinave nga konsumatorët përfundimtarë, si dhe për të siguruar pajisje për mbeturina të ndara që gjenerohen nga produktet e mbeturinave, për ripërdorimin, përpunimin ose riciklimin e tyre në rrjedhën speciale të mbeturinave dhe kështu arritjen e qëllimeve kombëtare të referuara në nenin 13 të këtij ligji.

Neni 11

Detyrimi për të bashkëpunuar me komunat dhe sistemet rajonale të menaxhimit të mbeturinave për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave

Për të arritur qëllimet kombëtare të referuara në nenin 13 të këtij ligji, prodhuesi i vetëm ose nëpërmjet operatorit kolektiv është i detyruar të bashkëpunojë me komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit dhe sistemet rajonale të menaxhimit të mbeturinave për të marrë masa të përbashkëta që synojnë inkurajimin e mbledhjes së veçantë të produkteve të mbeturinave, si dhe krijimin e qendrave të grumbullimit dhe infrastrukturës tjetër për mbledhjen e veçantë të produkteve të mbeturinave dhe rrjedhave të posaçme të mbeturinave për ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave

Neni 12

Përgjegjësia për ngritjen e vetëdijes publike

(1) Prodhuesi është i detyruar të informojë publikun për mundësitë e produktit që do të ripërdoren plotësisht ose disa nga përbërësit e tij, për mënyrën e çmontimit të produktit dhe përdorimin e mbeturinave të krijuara pas përdorimit të tij, si dhe në lidhje me ndikimin që mbetjet e gjeneruara të produktit do të kenë në mjedis dhe shëndetin e njeriut bazuar në njohuritë shkencore, si dhe në përputhje me parimin e parandalimit.

(2) Prodhuesi është i detyruar, në mënyrë të pavarur ose nëpërmjet operatorit kolektiv, në një mënyrë të përshtatshme për të informuar publikun për mundësinë që të përfshihet në menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave për të arritur qëllimet kombëtare për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin i rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

Neni 13

Detyrimi i prodhuesit për të arritur synimet kombëtare për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave

(1) Secili prodhues është i detyruar të marrë pjesë në arritjen e qëllimeve kombëtare për mbledhjen, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave në vitin aktual me një sasi që është të paktën e barabartë me pjesën e tij në sasinë totale të produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitin paraparak që i përkasin llojit të njëjtë ose kategorisë së produkteve të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(2) Sasia totale e produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut me qëllim të përcaktimit të sasisë minimale sipas paragrafit (1) të këtij neni përcaktohet nga trupi ekspert në përputhje me nenin 31 paragrafi (1) të këtij ligji dhe do të publikohet në mënyrën e përcaktuar në nenin 40 paragrafi (4) të këtij ligji.

(3) Ministri që drejton organin për mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejme: Ministri) përkrah metodologjinë për llogaritjen e sasisë totale të produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut vitin e kaluar për secilin grup të veçantë dhe llojin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave, në përputhje me rregulloren për rrjedhën e posaçme të mbeturinave, ndërsa në bazë të të dhënave për sasi reale të hedhurinave në vitet paraprake.

Neni 14

Regjistrimi i prodhuesit dhe Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar

(1) Prodhuesit të cilët vendosin në treg ose importojnë produkte si përdorues të fundit në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përdorimi i të cilave krijon mbeturina që i përkasin njëres prej rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përcaktuara me ligjet për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, janë të detyruar të regjistrohen te organi profesionist brenda 15 ditëve nga fillimi i veprimtarisë.

(2) Regjistrimi kryhet duke paraqitur kërkesë për regjistrim nga prodhuesi, organit profesional nëpërmjet aplikimit elektronik në një faqe të veçantë në internet.

(3) Organi ekspert, bazuar në të dhënat e marra të cekura në kërkesën sipas paragrafit (2) të këtij neni, do të mbajë një regjistër të prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar që vendosin në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, produkte përdorimi i të cilave krijon mbeturina që i përkasin një rrjedhe të veçantë të mbeturinave (këtu e tutje: Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar).

(4) Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar mbahet në mënyrë elektronike në përputhje me llojin dhe kategorinë e produktit, llojin e mbeturinave për secilën rrjedhë të mbeturinave të krijuara veçmas nga produkti i mbeturinave, të cilat përcaktohen në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, si dhe llojin e prodhuesit sipas vëllimit.

(5) Bazuar në kërkesën e përmendur në paragrafin (2) të këtij neni, me dorëzimin e të dhënave të sakta, një numër regjistrimi dhe një certifikatë për regjistrimin e prodhuesit në Regjistrin e prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar merren automatikisht nëpërmjet faqes në internet.

(6) Në rast të ndryshimit të të dhënave të paraqitura gjatë regjistrimit sipas paragrafit (2) të këtij neni, prodhuesi, jo më vonë se 15 ditë nga ndryshimi, informon organin ekspert dhe në mënyrë elektronike paraqet një kërkesë për ndryshimin e të dhënave në të cilat futen vetëm të dhënat e ndryshuara.

(7) Prodhuesit që kanë pushuar të kryejnë veprimtarinë me të cilën produktet vendosen në treg ose importojnë si përdorues të fundit produkte nga përdorimi i të cilave krijohen rrjedha të veçanta mbeturinash në përputhje me rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, janë të detyruar brenda 30 ditëve nga dita e përfundimit të aktivitetit, të paraqesë një kërkesë elektronike nëpërmjet faqes në internet tek organi ekspert për fshirjen nga Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar.

(8) Organi ekspert është i detyruar të kontrollojë nëse prodhuesi i ka përbushur detyrimet e tij për përgjegjësi të zgjeruar dhe brenda 30 ditëve nga dita e marrjes së kërkesës sipas paragrafit (7) të këtij neni, të lëshojë një vërtetim për fshirjen e prodhuesi nga Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar.

(9) Vërtetimi sipas paragrafit (8) të këtij neni lëshohet me një datë në ditën kur është paraqitur kërkesa sipas paragrafit (7) të këtij neni.

(10) Nëse organi ekspert nuk lëshon certifikatë brenda afatit të përcaktuar në paragrafin (8) të këtij neni, paraqitësi ka të drejtë të paraqesë ankesë në përputhje me rregulloret për procedurën e përgjithshme administrative.

(11) Organi ekspert është i detyruar të mbajë shënime për entitetet e fshira nga Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar për një periudhë prej të paktën shtatë vjetësh pas fshirjes.

(12) Për prodhuesin, të gjitha detyrimet që dalin nga rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar nga data e përmendur në paragrafin (8) të këtij neni pushojnë.

(13) Ministri që administron organin e mjedisit përshkruan formën dhe përmbajtjen e kërkesave të përmendura në paragrafët (2) dhe (7) të këtij neni, formën dhe përmbajtjen e Regjistrit të prodhuesve me përgjegjësi

të zgjeruar të përmendur në paragrafin (3) të këtij neni, mënyra e mbajtjes dhe mirëmbajtjes së regjistrit, si dhe forma dhe përmbajtja e certifikatës sipas paragrafit (5) dhe paragrafi (8) të këtij neni për secilin produkt dhe rrjedhën e mbeturinave që përcaktohen nga rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(14) Organi profesional është i detyruar të azhurnojë dhe mirëmbajë rregullisht Regjistrin e prodhuesve me përgjegjësi të zgjeruar në uebfaqen e tij, si dhe të sigurojë funksionimin e rregullt të regjistrimit elektronik të prodhuesve.

Neni 15

Prodhuesit e regjistruar jashtë vendit

(1) Prodhuesi i cili nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe i cili nëpërmjet telekomunikacionit (tregtisë elektronike) vendos në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut produkte të përcaktuara me rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, detyrimet që rrjedhin nga ky ligj dhe rregulloret për kryerjen e rrjedhave të posaçme të mbeturinave duke caktuar një përfaqësues të autorizuar, i cili është i detyruar të regjistrohet si prodhues në përputhje me nenin 14 të këtij ligji.

(2) Përfaqësuesi i autorizuar mund të jetë person juridik ose fizik me seli të regjistruar dhe që operon në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe i cili ka marrë një autorizim me shkrim nga prodhuesi sipas paragrafit (1) të këtij neni se ai është përfaqësues i autorizuari i tij.

(3) Nëpërmjet emërimit të përfaqësuesit të autorizuar, detyrimet që rrjedhin nga ky ligj për prodhuesin sipas paragrafit (1) të këtij neni, për produktet që vendosen në treg në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, do t'i transferohen plotësisht përfaqësuesit të autorizuar.

Neni 16

Mbajtja e regjistrave dhe nivelizimi i të dhënave

(1) Në mënyrë që të sigurohet azhurnimi i rregullt i të dhënave për llojin dhe sasinë e produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, dhe të përcaktuara në përputhje me rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, për llojin dhe sasinë e mbeturinave të krijuara për secilin rrjedhë veç e veç, si dhe për përcaktimin e shkallës së përbushjes së objektivave kombëtarë, krijohet një sistem nëpërmjet një organi të veçantë për përgjegjësi të ekuilibruar të prodhuesve në përputhje me paragrafin (2) të këtij neni, në mënyrë që të mbahet, të vërtetohet dhe nivelizohen të dhënat për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave.

(2) Mënyra e themelimit, organizimit, menaxhimit dhe punës së organit sipas paragrafit (1) të këtij neni rregullohet me ligj të veçantë.

III. DETYRIMET E VEÇANTA TË PRODHUESIT

Neni 17

Detyrimi për të financuar përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit

(1) Me qëllim të mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit të njeriut, si dhe për arritjen e qëllimeve kombëtare të rregulluara nga rregulloret për rrjedhat e posaçme të

mbeturinave, për produktet e lëshuara në treg në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, prodhuesi është i detyruar të sigurojë financimin e kostove të arritjes së përgjegjesisë së zgjeruar të prodhuesit për aktivitetet e mëposhtme:

- kthimi i produktit të përdorur (produkti i mbeturinave);

- kthimi i mbeturinave që rezultojnë nga përdorimi i produktit, të tilla si paketimi, pjesa e dëmtuar, etj;

- ripërdorimin e produktit të mbeturinave ose pjesës së tij;

- grumbullimi i veçantë, depozitimi i përkohshëm i mbeturinave dhe mbeturinave të krijuara nga përdorimi i produkteve, të paktën për sasinë që i përgjigjet pjesës së vet në arritjen e qëllimeve kombëtare;

- transporti, trajtimi, ripërdorimi, përpunimi, riciklimi dhe asgjësimi i pjesës tjetër të përpunimit të mbeturinave që rezultojnë nga përdorimi i produktit të paktën për shumën e pjesës së vet në arritjen e qëllimeve kombëtare;

- kostot e komunikimit me publikun në lidhje me informimin në lidhje me mënyrën e trajtimit të mbeturinave që ndodhin me përdorimin e produktit;

- kostot në lidhje me garancinë financiare;

- kostot për investime në infrastrukturë për grumbullimin e mbeturinave që ndodhin me përdorimin e produktit për të siguruar zgjedhjen e secilit lloj specifik të mbeturinave për të cilat prodhuesi ka detyrime për të menaxhuar një rrjedhë të veçantë të mbeturinave;

- marrja e rregullt e produktit të mbeturinave dhe mbeturinave që ndodhin me përdorimin e produktit nga tregtari, d.m.th. nga vendi i dorëzimit të një produkti të ri, si dhe nga vendi i përcaktuar në përputhje me marrëveshjen e bashkëpunimit nga komuna;

- grumbullimi i rregullt i mbeturinave dhe mbeturinave të krijuara nga përdorimi i produkteve nga familjet, si dhe nga mbledhësit e autorizuar në përputhje me rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, dhe

- përmbushjen e detyrimeve të tjera të përcaktuara për prodhuesin në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(2) Kostot për trajtimin e produktit të mbeturinave dhe mbeturinave që ndodhin me përdorimin e produktit, prodhuesi nuk duhet të tregojë veçmas kur shet produktin.

(3) Prodhuesi është përgjegjës për zbatimin e detyrimeve sipas paragrafit (1) të këtij neni edhe kur ka lidhur një marrëveshje për ushtrimin e përgjegjesisë së zgjeruar me një operator kolektiv ose të pavarur në përputhje me këtë ligj, për shkak të së cilës ai ka për detyrë të kujdeset për punën kolektive.përkatësisht për veprimtarin e pavarur, si dhe të kërkojë të dhëna për të siguruar që operatori kolektiv ose i pavarur përmbush detyrimet e përcaktuara me këtë ligj, rregulloret e menaxhimit të mbeturinave dhe rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(4) Detyrimet sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni rregullohen në detaje me rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave, si dhe me nenin 18 të këtij ligji.

Neni 18

Ushtrimi i përgjegjesisë së zgjeruar

(1) Detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar sipas nenit 17 të këtij ligji mund të përmbushen nga prodhuesi nëpërmjet:

- pagesës së një tarife për menaxhimin e një rrjedhe të posaçme mbeturinash në mënyrën dhe shumën e përcaktuar në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, ose

- krijimin e një sistemi të pavarur për menaxhimin e një rrjedhe të posaçme mbeturinash, kur kjo mundësi përcaktohet në rregulloren për trajtimin e asaj rrjedhe të posaçme mbetjesh, ose

- përfshirjes në sistemin e një operatori kolektiv për menaxhimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave.

(2) Përmbushja e detyrimit të zgjeruar duke paguar tarifën e përmendur në paragrafin (1) nënparagrafi 1 të këtij neni kryhet në përputhje me dispozitat e rregullores që rregullon trajtimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave për të cilën prodhuesi është përgjegjës, dhe nuk përjashton detyrimet e menaxhimit të regjistrave dhe raportimeve në përputhje me këtë ligj dhe rregulloren për rrjedhën e veçantë të mbeturinave.

(3) Përmbushja e përgjegjesisë së zgjeruar sipas paragrafit (1) të këtij neni kryhet në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe rregulloren për rrjedhën e veçantë të mbeturinave për të cilën prodhuesi është përgjegjës.

(4) Për përmbushjen e detyrimit sipas paragrafit (1) të këtij neni për prodhuesit lëshohet një vërtetim për përmbushjen e përgjegjesisë së zgjeruar për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave.

(5) Në rastet e përmendura në paragrafin (1) nënparagrafi 1 dhe 2 të këtij neni, certifikata sipas paragrafit (4) të këtij neni lëshohet nga organi ekspert, jo më vonë se 20 shkurt i vitit aktual, me të dhëna për vitin paraprak.

(6) Në rastet e përmendura në paragrafin (1), nënparagrafi 3 të këtij neni, certifikata sipas paragrafit (4) të këtij neni lëshohet nga operatori kolektiv i cili në emër të prodhuesit ushtron përgjegjësinë e zgjeruar te ky nen, jo më vonë se 20 shkurt i vitit aktual, me të dhëna për vitin paraprak.

(7) Certifikata e përmendur në paragrafin (4) të këtij neni përmban veçanërisht të dhëna për llojin dhe sasinë e produkteve të lëshuara në treg për vitin në fjalë për të cilin ekziston detyrimi për të marrë përsipër përgjegjësi të zgjeruar në përputhje me regjistrat kontabël të pasurive të prekshme, llojin dhe sasinë e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të krijuara nga përdorimi i atyre produkteve, shumën e tarifës së paguar në përputhje me paragrafin (1) nënparagrafin 1 të këtij neni, përkatësisht shumën e tarifës së paguar operatorit kolektiv në përputhje me paragrafin (1) nënparagrafin 3 të këtij neni.

(8) Ministri përshekruan formën dhe përmbajtjen, si dhe mënyrën e dorëzimit të konfirmimit sipas paragrafëve (5) dhe (6) të këtij neni.

(9) Kontabilistët që përpilojnë llogaritë përfundimtare vjetore të prodhuesve janë të detyruar të kontrollojnë besueshmërinë e të dhënave të cekura në certifikatat e përmendura në paragrafin (6) të këtij neni.

(10) Operatori i pavarur kolektiv është i detyruar të regjistrojë dhe mbajë certifikatat sipas paragrafit (6) të këtij neni së bashku me të dhënat nga raporti vjetor i referuar në nenin 36 të këtij ligji.

(11) Organet e qeverisjes shtetërore dhe lokale nuk do të përfundojnë një prokurim publik me një prodhues pa dorëzuar konfirmimin sipas paragrafit (4) të këtij neni dhe duke vërtetuar se, të paktën për vitin aktual, ai i ka zbatuar plotësisht detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar sipas këtij ligji si dhe rregulloret për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave.

Neni 19

Garancia financiare nga prodhuesi

(1) Operatori kolektiv, përkatësisht I pavarur për prodhuesin kontraktues me të cilin ka lidhur një marrëveshje për ndërmarrjen e detyrimeve për administrimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave do të sigurojë një garanci financiare për të siguruar zbatimin e përgjegjësisë së zgjeruar të përcaktuar me këtë ligj dhe arrijtjen e qëllimeve kombëtare të përcaktuara nga rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(2) Garancia financiare sigurohet në mënyrën e përcaktuar në nenin 28 të këtij ligji.

IV. THEMELIMI I OPERATORIT KOLEKTIV OSE TË PAVARUR

Neni 20

Marrja e obligimeve në përgjegjësi të prodhuesit

(1) Për të përbushur detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar, prodhuesi i cili ka vendosur të mos paguajë tarifën e përmendur në nenin 18 paragrafi (1) nënparagrafi 1 të këtij ligji, është i detyruar të përbushë detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar të përmendur në nenin 17 të këtij ligji dhe rregulloreve për rrjedhat e posaçme të mbeturinave (në tekstin e mëtejshëm: detyrimet me përgjegjësi të zgjeruar), për t'i kryer ato në mënyrë të pavarur ose duke lidhur një marrëveshje me një person juridik, një operator kolektiv për ndërmarrjen e detyrimeve për menaxhim të veçantë të mbeturinave, i cili është themeluar dhe ka një licencë për menaxhim të veçantë të mbeturinave të marra në përputhje me këtë ligj dhe rregulloren për rrjedhën e veçantë të mbeturinave (këtu e tutje: administrues kolektiv)

(2) Kontrata e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni përfshin të gjitha detyrimet e prodhuesit që rrjedhin nga përgjegjësia e zgjeruar e përcaktuar në këtë ligj, si dhe në rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave, përveç atyre për të cilat prodhuesi është përgjegjës i pavarur.

(3) Operatori kolektiv për rrjedhat e posaçme të mbeturinave siguron trajtimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave në emër dhe në llogari të prodhuesve që janë themeluesit e saj, si dhe atyre me të cilët ka lidhur një marrëveshje sipas paragrafit (1) të këtij neni, pra ata bëhen anëtarë të administruesit kolektiv, d.m.th. prodhuesve të kontratave.

(4) Kur përcaktohet specifikisht në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, prodhuesi mund të lirohet nga detyrimi sipas paragrafit (1) të këtij neni kur

bëhet fjalë për një prodhues të vogël në një mënyrë siç përcaktohet në rregulloren për atë lloj të veçantë të mbeturinave.

(5) Kur kjo përcaktohet posaçërisht në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, prodhuesi është i detyruar të përbushë detyrimet e tij për përgjegjësi të zgjeruar ekskluzivisht duke lidhur një marrëveshje me një operator kolektiv, përveç nëse vendos të paguajë tarifën e përmendur në nenin 18, paragrafi (1), nënparagrafi 1 të këtij ligji.

Neni 21

Themelimi i një operatori kolektiv dhe të pavarur

(1) Prodhuesi mund të përbushë detyrimet e përgjegjësisë së zgjeruar duke lidhur një kontratë me vetëm një operator kolektiv për ndërmarrjen e detyrimeve për menaxhim të veçantë të mbeturinave, i cili ka licencë për operator kolektiv për menaxhim të veçantë të mbeturinave të lëshuar nga organi ekspert në përputhje me këtë ligj, si dhe rregulloren për rrjedhën eposaçme të mbeturinave. Prodhuesi është i detyruar të lidhë kontratën edhe kur ai është themeluesi i operatorit kolektiv.

(2) Prodhuesi mund të përbushë detyrimet e përgjegjësisë së zgjeruar, me fondet e tij, në mënyrë të pavarur vetëm nëse ka siguruar licencë për operator të pavarur për administrimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave (në tekstin e mëtejshëm: operator i pavarur) i lëshuar nga organi ekspert në përputhje me këtë ligj, si dhe rregullat për rrjedhën e posaçme të mbeturinave.

(3) Për të përbushur detyrimet e përgjegjësisë së zgjeruar, prodhuesi në rastet sipas paragrafit (1) të këtij neni është i detyruar t'i paguajë operatorit kolektiv kompensimin për shërbimin e kryer në mënyrën dhe shumën e përcaktuar në kontrata për ndërmarrjen e detyrimeve të menaxhimit me një rrjedhë të veçantë të mbeturinave edhe në këtë ligj.

(4) Operatori kolektiv ose i pavarur nuk mund të fillojë të kryejë ndonjë aktivitet të menaxhimit të një rrjedhe të veçantë mbeturinash pa marrë më parë lejen sipas paragrafit (1) ose paragrafi (2) të këtij neni.

(5) Operatori i pavarur përkatësisht kolektiv, përveç lejes sipas paragrafit (1) d.m.th. Paragrafi (2) të këtij neni, nuk duhet të jetë mbajtës i një licence tjetër të menaxhimit të mbeturinave që del nga rregullorja për menaxhimin e mbeturinave.

(6) Operatori kolektiv përkatësisht i pavarur, i cili ka licencë për trajtimin e mbeturinave nga pajisjet elektrike dhe elektronike, përkatësisht automjetet e përdorura, në të njëjtën kohë mund të jetë mbajtës i licencës për menaxhim të mbeturinave nga bateritë dhe akumulatorët.

(7) Operatori kolektiv përkatësht i pavarur nuk mund të realizojë përbushjen e detyrimeve për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave për të cilat ai është përgjegjës, dhe ai është i detyruar t'ua besojë personave të tjerë juridikë që kanë licencë të vlefshme për menaxhimin e mbeturinave në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(8) Marrëveshjet ndërmjet operatorit kolektiv përkatësisht të pavarur dhe personave juridikë për administrimin e mbeturinave sipas paragrafit (7) të këtij neni lidhen për të paktën një vit fiskal, në të cilin të drejtat dhe detyrimet reciproke, si dhe sasia dhe lloji i mbeturinave për të cilat trajtohet.

Neni 22

Kërkesa për marrjen e licencës për operatorin kolektiv, përkatësisht të pavarur

(1) Operatori kolektiv merr lejen për menaxhim të një rrjedhe të posaçme mbeturinash në bazë të kërkesës për lëshimin e lejes e cila i parashtrohet organit ekspert.

(2) Kërkesa sipas paragrafit (1) të këtij neni posaçërisht përmban:

1) të dhëna për emrin dhe selinë e personit juridik kërkues – operatorit kolektiv përkatësisht operatorit të pavarur;

2) të dhëna për rrjedhën e posaçme të mbeturinave për të cilën kërkohet;

3) të dhëna për sistemin elektronik për përpunimin, shpërndarjen dhe menaxhimin e të dhënave në përputhje me detyrimet për menaxhim të rrjedhës së posaçme të mbeturinave dhe të dhëna për mënyrën e mirëmbajtjes së sistemit të përmendur në nenin 43 të këtij ligji dhe

4) të dhëna për sasinë totale të produkteve që janë vendosur në treg për vitin paraprak nga prodhuesit kontraktues, përkatësisht nga prodhuesi i pavarur.

(3) Kërkesës së përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, operatori kolektiv do t'i bashkëngjisë:

1) aktin për themelimin dhe statutin e operatorit kolektiv;

2) vërtetim nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë së Veriut për regjistrimin e personit juridik-kolektiv, përkatësisht operatorin e pavarur, si dhe konfirmimin e situatës aktuale;

3) konfirmim nga Zyra e të Ardhurave Publike se asnjë procedurë likuidimi ose falimentimi nuk është iniciuar për operatorin kolektiv, përkatësisht prodhuesit, themelues të operatorit kolektiv, përkatësisht operatorit të pavarur;

4) prova e garancisë financiare të siguruar në përputhje me nenin 28 të këtij ligji;

5) lista e prodhuesve me të cilët operatori kolektiv ka lidhur një marrëveshje që në emër të tyre dhe në llogari të tyre do të veprojë me rrjedhën e posaçme të mbeturinave (këtu e tutje: prodhuesit e kontraktuar), e cila përmban të dhëna për: emrin dhe vendin e prodhuesit, aktivitetin e prodhuesit, si dhe sasinë dhe llojin e produkteve që prodhuesit kontraktues i vendosin në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak;

6) programin për realizimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit për rrjedhën të posaçme të mbeturinave, të përmendur në nenin 30 të këtij ligji;

7) një kopje të kontratës standarde për kushtet e përgjithshme të lidhura nga operatori kolektiv me prodhuesin e dakorduar;

8) deklaratata nga menaxherët e themeluesve të operatorit kolektiv se ata janë prodhues në përputhje me dispozitat e këtij ligji, si dhe se ata nuk kryejnë veprimtari të menaxhimit të mbeturinave në mënyrë të pavarur, as nuk janë themelues ose bashkëthemelues të një tjetër subjekti juridik që kryen veprimtari të menaxhimit të mbeturinave, përveç nëse është në përputhje me nenin 21 paragrafi (6) të këtij ligji;

9) lista e personave juridikë që kanë licenca të menaxhimit të mbeturinave në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave, me të cilat operatori kolektiv ose i pavarur ka lidhur marrëveshje për kryerjen e

detyrimeve të menaxhimit të mbeturinave, i cili detyrimisht përmban të dhëna për: emrin dhe selinë e personit juridik, numri i kontratës së lidhur me operatorin kolektiv ose të pavarur, lloji dhe numri i lejes për administrimin e mbeturinave në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave të personit juridik, përshkrimi i lëndës së kontratës me operatorin kolektiv ose të pavarur; si dhe të dhëna për kapacitetin total të secilit person juridik për mbledhjen, përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave në përputhje me lejen për trajtimin e mbeturinave dhe kapacitetin e dakorduar me operatorin kolektiv ose të pavarur.

10) Dëshmi e përqindjes së pjesës së llogaritur të operatorit kolektiv përkatësisht operatorit të pavarur në sasinë totale të produkteve të lëshuara në treg për vitin paraprak, në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni (nëse ai është një operator kolektiv).

(4) Operatori kolektiv në momentin e paraqitjes së kërkesës është i detyruar të sigurojë kontrata me të cilat, bazuar në listën e prodhuesve sipas paragrafit (3) pika 5) të këtij neni, do të dëshmojë se ai ndërmerr detyrime për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave me prodhuesit të cilët përfaqësojnë minimumi 10% të sasisë totale të produkteve të vendosura në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut nga e cila gjenerohet një rrjedhë e posaçme e mbeturinave.

(5) Të dhënat për sasinë e përgjithshme të produkteve të vendosura në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut për rrjedhat e posaçme të mbeturinave dhe llojet e tyre do të publikohen nga organi ekspert në përputhje me nenin 40 paragrafi (4) të këtij ligji, dhe llogaritet në përputhje me metodologjinë e nenit 13 paragrafi (3) të këtij ligji.

(6) Përveç nëse rregullohet ndryshe nga rregulla ligjore për rrjedhën e posaçme të mbeturinave, forma, përmbajtja dhe formulari i kërkesës për lëshimin e lejes referuar në paragrafin (1) të këtij neni, mënyra e dorëzimit dhe dokumentacioni i nevojshëm bashkangjitur kërkesës duhet të përcaktohet nga Ministri.

(7) Bashkë me kërkesën mund të kërkohet dorëzimi i të dhënave ose dokumentacionit tjetër të përcaktuar nga rregullorja për rrjedhën e posaçme të mbeturinave.

Neni 23

Leje për menaxhimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave për operatorin kolektiv, përkatësisht operatorin e pavarur

(1) Organi profesional brenda 30 ditëve nga plotësimi i kërkesës për lëshimin e lejes sipas nenit 22 të këtij ligji, është i detyruar të marrë vendim për lëshimin e lejes për një operator kolektiv ose për një operator të pavarur (në tekstin e mëtejshëm: Leja për rrjedhën e mbeturinave) që është, një vendim që refuzon kërkesën për lëshimin e lejes.

(2) Operatori kolektiv përkatësisht i pavarur i cili, në përputhje me rregulloren për rrjedhën e posaçme të mbeturinave, mund të kryejë veprimtari administrimi për më shumë se një rrjedhë mbeturinash, është i detyruar të sigurojë leje të veçanta për secilën rrjedhë të mbeturinave, ndërsa plotëson kushtet për marrjen e lejes për rrjedhën e mbeturinave nuk mund të llogaritet në mënyrë kumulative, d.m.th. është i detyruar të plotësojë kushtet për secilën leje veç e veç.

(3) Leja për qarkullimin e mbeturinave të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni duhet të përmbajë të dhënat e mëposhtme:

1) emri dhe selia e operatorit kolektiv - personit juridik, përkatësisht operatorit të pavarur;

2) emrin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave për të cilin është lëshuar leja;

3) sasia totale e produkteve që janë vendosur në treg për vitin paraprak nga prodhuesit kontraktues, përkatësisht prodhuesi; dhe

4) përqindja e pjesës së llogaritur të operatorit kolektiv përkatësisht operatorit të pavarur, në sasinë totale të produkteve të lëshuara në treg për vitin paraprak.

(4) Licenca për operatorin kolektiv sipas paragrafit (1) të këtij neni duhet të përmbajë gjithashtu emrin dhe selinë e themeluesve të operatorit kolektiv, si dhe afatin deri në të cilin operatori kolektiv duhet të përmbushë kushtin sipas nenit 39 paragrafi (1) të këtij ligji nëse nuk është përmbushur.

(5) Leja sipas paragrafit (1) të këtij neni mund të revokohet nga organi ekspert nëse dy raporte radhazi të referuara në nenin 33 të këtij ligji nuk miratohen.

(6) Programi i përmendur në nenin 30 të këtij ligji për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për rrjedhën e posaçme të mbeturinave për operatorin kolektiv përkatësisht operatorin e pavarur, i cili përgatitet çdo pesë vjet, duhet të paraqitet me kërkesën e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni.

(7) Forma dhe përmbajtja e formularit të lejes për rrjedhën e mbeturinave sipas paragrafit (1) të këtij neni, për secilin rrjedhë të veçantë të mbeturinave, si dhe mënyra e lëshimit përcaktohet nga Ministri.

Neni 24

Operatori kolektiv

(1) Operatori kolektiv është një person juridik jofitimprurës, i themeluar nga të paktën dy prodhues, qëllimi i të cilit është të zbatojë aktivitete për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave për të arritur përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesve që janë anëtarë të tij.

(2) Themelues të një operatori kolektiv mund të jenë vetëm prodhuesit që vendosin në treg produkte për të cilat operatori kolektiv ka licencë për të kryer detyrimet për administrimin e një rrjedhe të veçantë mbeturinash.

(3) Detyrimet për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave të prodhuesit kontraktues, operatori kolektiv ndërmerr në bazë të një kontrate të lidhur me prodhuesin kontraktues i cili pranon kushtet e përgjithshme të punës së operatorit kolektiv për një periudhë prej të paktën një viti fiskal.

(4) Kontrata sipas paragrafit (3) të këtij neni përcakton edhe tarifën e paguar nga subjekti kontraktues për operatorin kolektiv në përputhje me nenin 21 paragrafi (3) të këtij ligji.

(5) Fitimi i realizuar nga veprimi i tij, operatori kolektiv nuk do të shpërndahet si e ardhur e themeluesve të operatorit kolektiv, por është i detyruar ta përdorë atë ekskluzivisht për kryerjen e detyrimeve për menaxhim të veçantë të mbeturinave në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

(6) Operatori kolektiv nuk duhet të garantojë ose të ndërmarë detyrime për shlyerjen e borxhit ose përmbushjen e detyrimeve të një prodhuesi ose një pale të tretë.

(7) Operatori kolektiv nuk mund të jetë pronar i mbeturinave me të cilat ai ka marrë përsipër të veprjë në emër dhe në llogari të prodhuesve kontraktues.

(8) Operatori kolektiv pushon të kryejë veprimtarinë e tij nëse:

1) është marrë një vendim nga themeluesit për të ndërprerë punën e operatorit kolektiv dhe është bërë fshirja e tij nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë së Veriut

2) ka ndodhur falimentimi ose likuidimi ose

3) licenca e tij është revokuar në përputhje me nenin 45 të këtij ligji.

(9) Në rastet sipas paragrafit (8) të këtij neni, operatori kolektiv është i detyruar t'i paraqesë organit ekspert një kërkesë për fshirje nga regjistri, referuar nenit 44 të këtij ligji brenda 30 ditëve nga dita e marrjes së vendimit sipas paragrafit (8) pika 1) të këtij neni, përkatësisht nga dita e fillimit të procedurës së falimentimit, gjegjësisht likuidimit sipas paragrafit (8) pika 2) të këtij neni.

(10) Në rastet e përmendura në paragrafin (8) pika 3) të këtij neni, organi ekspert është i detyruar të fshijë operatorin kolektiv nga regjistri i përmendur në nenin 44 të këtij ligji brenda 15 ditëve nga data e hyrjes në fuqi të vendimi për revokimin e lejes për qarkullimin e mbeturinave.

(11) Në rast të ndërprerjes së punës, prona e operatorit kolektiv që mbetet pas shlyerjes së të gjitha detyrimeve të prapambetura, është pronë e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 25

Përgjegjësia dhe detyrimi për t'u kujdesur për prodhuesin për punën e Operatorit Kolektiv

(1) Prodhuesit kontraktues, qofshin ata themelues apo vetëm anëtarë të operatorit kolektiv, janë të detyruar të ndjekin punën e operatorit kolektiv nëse vepron në përputhje me rregulloret ligjore pozitive, për t'u siguruar që operatori kolektiv përmbush detyrimet e tij në mënyrë të plotë në përputhje me këtë ligj dhe rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave për të përmbushur përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit, si dhe për të kërkuar raporte për punën e tij.

(2) Në rast se prodhuesi kontraktues zbulon në mënyrë të pavarur ose nëpërmjet një zëri të prekur nga një palë e tretë, që operatori kolektiv nuk po përmbush detyrimet e tij, ai është i detyruar të informojë për gjetjet e tij me një shpjegim të organeve të menaxhimit të operatorit kolektiv për detyrimin të respektoj rregullat ligjore të informojë organin ekspert dhe organet e tjera përkatëse kompetente në rast se operatori kolektiv nuk flet pas njoftimit dhe nuk përmbush detyrimet sipas ligjit.

(3) Mos përmbushja e detyrimeve të operatorit kolektiv për përgjegjësi të zgjeruar, si dhe pamundësia për ta përmbushur atë, nuk i liron prodhuesit kontraktues nga detyrimi për përgjegjësi të zgjeruar.

(4) Në rast se operatori kolektiv nuk i ka përmbushur detyrimet e tij dhe për shkak të dëmit që ka ndodhur për prodhuesin kontraktues ose për një palë të tretë, ata mund

të kërkojnë kompensim për dëmin e pësuar nga prona e operatorit kolektiv në përputhje me paragrafin (8) të këtij neni.

(5) Në rast se prona nuk është e mjaftueshme për të përmbushur të gjitha detyrimet e operatorit kolektiv, prodhuesit kontraktues janë bashkërisht dhe veçmas përgjegjës me mjetet ose veprimet e tyre për të përmbushur detyrimet e operatorit kolektiv në proporcion me pjesën e tyre në kompenzimin e operatorit kolektiv sipas nenit 38 të këtij ligji për vitin e fundit për të cilin operatori kolektiv ka dorëzuar një raport vjetor në përputhje me nenin 36 të këtij ligji.

(6) Në rastet e përmendura në paragrafin (5) të këtij neni, kur i referohemi një operatorit kolektiv për të cilin është filluar procedura e falimentimit dhe likuidimit, detyrimet financiare fillimisht shlyhen nga prona e operatorit kolektiv, pas së cilës detyrimet e mbetura miren nga veprimtarët kontraktues në përputhje me paragrafin (8) të këtij neni.

(7) Prodhuesi kontraktues, në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni është gjithashtu përgjegjës për pagimin e sanksioneve për operatorin kolektiv që vendosen në një shumë monetare, dhe të cilat nuk mund të shlyhen në përputhje me paragrafin (6) të këtij neni.

(8) Procedura për shlyerjen e detyrimeve të operatorit kolektiv nga prodhuesit kontraktues kryhet në përputhje me rregulloret e përgjithshme për kompensimin e dëmeve dhe detyrimeve.

Neni 26

Operatori i pavarur

(1) Operatori i pavarur në mënyrë të pavarur, me fondet e tij nëpërmjet krijimit të një personi juridik të veçantë jofitimprurës, merr përsipër detyrimet që rrjedhin nga ky ligj dhe ligjet për rrjedhat e posaçme të mbeturinave bazuar në lejen e rrjedhës së mbeturinave të lëshuar nga organi ekspert në përputhje me nenin 22 të këtij ligji.

(2) Operatori i pavarur nuk duhet të ketë si themelues një prodhues tjetër dhe as nuk mund të marrë përsipër detyrime për administrimin e mbeturinave nga një prodhues tjetër për një rrjedhë tjetër të mbeturinave nga ajo e përcaktuar në lejen e tij të rrjedhës së mbeturinave.

(3) Shërbimet e operatorit të pavarur nuk mund të përdoren nga asnjë prodhues tjetër për të përmbushur përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit.

(4) Operatori i pavarur nuk duhet të shpërndajë ndonjë fitim të realizuar nga trajtimi me rrjedhëne posaçme të mbeturinave si të ardhura të tij, pra të ardhura për prodhuesin themelues, dhe është i detyruar ta përdorë atë ekskluzivisht për ekzekutimin më efikas të detyrimeve për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave në përputhje me dispozitat e këtij ligji, rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave dhe rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(5) Operatori i pavarur nuk duhet të kryejë veprime që synojnë zvogëlimin e të ardhurave nga trajtimi i mbeturinave me qëllim të arritjes së përfitimeve të tjera anësore që nuk vijnë nga trajtimi i mbeturinave ose synon të fitojë një avantazh, për vete ose për prodhuesin i cili e themeloi atë., gjë që mund të shtrembërojë konkurrencën e tregut.

(6) Operatori i pavarur pushon së ushtruarit aktivitetin e tij nëse:

1) themeluesi i tij pushon së qeni prodhues dhe paraqet kërkesë për fshirje nga Regjistri i referuar në nenin 14 të këtij ligji në përputhje me rregulloren e veçantë për rrjedhën e mbeturinave;

2) themeluesi i tij ka marrë vendim për ndërprerjen e punës së operatorit të pavarur dhe fshirjen e tij nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

3) ka ndodhur falimentimi ose likuidimi i themeluesit dhe

4) licenca e tij është revokuar në përputhje me nenin 45 të këtij ligji.

(7) Në rastet sipas paragrafit (6) të këtij neni, operatorit i pavarur është i detyruar të paraqesë kërkesë tek organi ekspert për fshirjen nga Regjistri sipas nenit 43 të këtij ligji brenda 30 ditëve nga dita kur kanë ndodhur ngjarjet sipas paragrafit (6) pikat 1) dhe 2) të këtij neni, d.m.th. dita e fillimit të procedurës së falimentimit, respektivisht likuidimit sipas paragrafit (6) pika 3) të këtij neni.

(8) Në rastet e përmendura në paragrafin (6) pika 4), organi ekspert është i detyruar të fshijë operatorin e pavarur nga regjistri i përmendur në nenin 44 të këtij ligji brenda 15 ditëve nga data e hyrjes në fuqi të vendimit për revokimin e lejes për qarkullimin e mbeturinave.

(9) Në rast të përfundimit të punës, prona e operatorit të pavarur që mbetet pas shlyerjes së të gjitha detyrimeve të prapambetura, është pronë e Republikës së Maqedonisë Veriore.

Neni 27

Përgjegjësia dhe detyrimi për prodhuesin i cili është themeluesi i operatorit të pavarur

(1) Prodhuesi i cili është themelues i operatorit të pavarur është i detyruar të ndjekë punën, d.m.th. nëse vepron në përputhje me rregulloret ligjore pozitive, nëse kujdeset për përmbushjen e plotë të detyrimeve të prodhuesit për përgjegjësi të zgjeruar në përputhje me këtë ligj dhe rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, si dhe për të kërkuar raporte për punën e tij.

(2) Në rast se prodhuesi përcakton në mënyrë të pavarur ose nëpërmjet një zëri të shprehur nga një palë e tretë, që operatorit i pavarur nuk zbaton detyrimet, ai është i detyruar të informojë operatorin e pavarur për gjetjet e tij me një shpjegim, si dhe të informojë organin ekspert dhe organet e tjera kompetente në rast se operatorit i pavarur nuk do të deklarohet mbi njoftimin dhe nuk do të përmbushë detyrimet sipas ligjit.

(3) Mos përmbushja e detyrimeve të operatorit të pavarur për përgjegjësi të zgjeruar, si dhe pamundësia për t'i përmbushur ato, nuk e liron prodhuesin nga detyrimi për përgjegjësi të zgjeruar.

(4) Në rast se operatorit i pavarur nuk i ka përmbushur detyrimet e tij dhe për shkak të dëmit që ka ndodhur për prodhuesin ose për një palë të tretë, ai mund të kërkojë kompensim për dëmin e pësuar nga prona e operatorit të pavarur në përputhje me paragrafin (6) të këtij neni.

(5) Në rast se prona nuk është e mjaftueshme për të përmbushur të gjitha detyrimet e operatorit të pavarur, prodhuesi është përgjegjës me mjetet ose veprimet e tij për të përmbushur detyrimet e operatorit të pavarur.

(6) Në rastet e përmendura në paragrafin (5) të këtij neni, kur i referohet një operatori të pavarur për të cilin është filluar procedura e falimentimit dhe likuidimit, detyrimet financiare së pari zgjidhen nga prona e operatorit të pavarur, pas të cilave detyrimet e mbetura merren përsipër nga prodhuesi në përputhje me paragrafin (8) të këtij neni.

(7) Prodhuesi, në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni është gjithashtu përgjegjës për pagimin e sanksioneve për operatorin e pavarur të cilat janë shprehura në shumën monetare, dhe të cilat nuk mund të shlyhen në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni.

(8) Procedura për shlyerjen e detyrimeve të operatorit të pavarur nga prodhuesi kryhet në përputhje me rregulloret e përgjithshme për kompensimin e dëmeve dhe detyrimeve.

Neni 28

Detyrimi për të siguruar një garanci financiare

(1) Përveç nëse specifikohet ndryshe në rregulloren për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, operatori kolektiv, përkatësisht i pavarur është i detyruar të sigurojë një garanci financiare për të garantuar përmbushjen e pjesës së tij në arritjen e qëllimeve kombëtare të përcaktuara nga rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(2) Një garanci financiare do të lëshohet për përfitimim e organit të mjedisit dhe mund të jetë:

1) garanci bankare, depozitë bankare ose lloj tjetër i produktit bankar, ose

2) fondet e depozituara në një llogari depozite në një bankë ose institucion krediti.

(3) Shuma e garancisë financiare për operatorin kolektiv llogaritet në shumën prej 3% të të ardhurave të planifikuara në Programin e përmendur në Nenin 30 të këtij ligji për vitin e parë të funksionimit, d.m.th. nga të ardhurat e realizuara nga viti për të cilin paraqitet Raporti Vjetor në pajtim me nenin 36 të këtij ligji.

(4) Shuma e garancisë financiare për operatorin e pavarur llogaritet në shumën prej 5% të shumës së planifikuar për mbulimin e kostove për administrimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave për vitin e parë të funksionimit të operatorit të pavarur të përcaktuar në Programin e referuar në nenin 30 të këtij ligji, përkatësisht nga shuma totale e fondeve nga rregullorja për rrjedhën e posaçme të mbeturinave që prodhuesi ka investuar për vitin për të cilin paraqitet raporti vjetor në përputhje me nenin 36 të këtij ligji.

(5) Garancia financiare llogaritet për një vit fiskal dhe e njëjta për vitin pasardhës i paraqitet organit ekspert bashkë me raportin vjetor sipas nenit 36 të këtij ligji deri më 31 mars për vitin paraprak.

(6) Një garanci financiare do të sigurohet me vlefshmëri nga 30 qershori i vitit aktual deri në 30 qershor të vitit pasues.

(7) Operatori kolektiv ose i pavarur mund të disponojë me garancinë financiare pasi organi ekspert e aprovon raportin vjetor në pajtim me nenin 36 të këtij ligji.

(8) Organi profesional është i detyruar të marrë vendim për aktivizimin dhe realizimin e garancisë financiare nëse operatori kolektiv përkatësisht i pavarur për të paktën 5%

ose më shumë nuk i përmbush qëllimet kombëtare të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(9) Garancia financiare ngarkohet në shumë të trefishtë nga përqindja e mospërmbushjes së qëllimeve kombëtare, d.m.th. garancia financiare paguhet e plotë kur qëllimet kombëtare nuk janë përmbushur me 30% ose më shumë.

(10) Mjetet nga garancia financiare janë të ardhura të organit për mjedisin dhe paguhen në një llogari të duhur të veçantë pagese, të përdorur për realizimin e programit sipas nenit 48 të këtij ligji.

V. PËRMBUSHJA E DETYRIMEVE PËR PUNËN E OPERATORIT KOLEKTIV DHE TË PAVARUR

Neni 29

Rregullat për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave për operatorin kolektiv dhe të pavarur

(1) Operatori kolektiv dhe i pavarur është i detyruar të besojë mbledhjen dhe transportimin e produkteve të grumbulluara të mbeturinave dhe rrjedhave të posaçme të mbeturinave, nga qendrat e grumbullimit ose infrastruktura tjetër në komunë, komuna në qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit, si dhe nga vendet e tjera, vetëm tek një person juridik i cili ka një leje të vlefshme për transportin e mbeturinave të lëshuar në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave, me të cilat ata kanë lidhur një kontratë për transportin e mbeturinave.

(2) Operatori kolektiv dhe i pavarur është i detyruar t'i sigurojë personit juridik që kryen transportin e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, ose të mbledhë dhe të ruajë produktet e mbeturinave të sekuestruara dhe rrjedhat e veçanta të mbeturinave ekskluzivisht një personi juridik që mbledh dhe ruan mbeturinat dhe ka licencë për ruajtjen e mbeturinave në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave ose të një personi juridik ose fizik që ka licencë për përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave me të cilat operatori kolektiv ose i pavarur ka një marrëveshje për mbledhjen dhe magazinimin, përkatësisht përpunimin dhe riciklimin.

(3) Subjekti juridik që kryen mbledhjen dhe magazinimin ose transportin e përmendur në paragrafin (2) të këtij neni, mund t'i japë mbeturinat për përpunim ose riciklim në vend ekskluzivisht një personi juridik që ka një leje për përpunimin ose riciklimin e mbeturinave të lëshuar në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave dhe i cili ka lidhur një marrëveshje me operatorin kolektiv ose të pavarur për përpunimin dhe riciklimin.

(4) Subjekti juridik që kryen grumbullimin dhe magazinimin ose transportin e përmendur në paragrafin (2) të këtij neni, mund t'ia japë mbeturinat një personi tjetër juridik që kryen mbledhjen dhe magazinimin e mbeturinave që ka leje magazinimi në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave kur është i detyruar të deklarojë sasinë e mbeturinave që është regjistruar se i përket një operatori të veçantë kolektiv ose të pavarur dhe është i detyruar të informojë operatorin kolektiv ose të pavarur, si dhe të paraqesë formularët e transportit dhe identifikimit në përputhje me Ligji i Menaxhimit të Mbeturinave.

(5) Subjekti juridik sipas paragrafit (4) të këtij neni që ka marrë mbeturina nga një person tjetër juridik që kryen mbledhjen dhe magazinimin nuk duhet, sasin për të cilën është raportuar se është regjistruar te një operator kolektiv ose i pavarur, të regjistrohet si një sasi e re te operatori i njëjtë apo operatori kolektiv ose i pavarur tjetër.

(6) Në rast se subjekti që kryen mbledhjen dhe magazinimin e produkteve të mbeturinave sipas paragrafëve (2) dhe (4) të këtij neni, synon të përpunojë ose riciklojë në mënyrë të pavarur ose t'ia japë atë një pale të tretë për përpunim ose riciklim që do të bëhet me eksport jashtë vendit, është i detyruar të informojë operatorin kolektiv ose të pavarur, si dhe të paraqesë të dhëna për sasinë e mbeturinave që eksportohen së bashku me format e transportit dhe identifikimit në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave.

(7) Në rastet e përmendura në paragrafët (1), (2), (3), (4) dhe (6) të këtij neni, personat juridikë që kryejnë transportimin, grumbullimin dhe magazinimin e mbeturinave janë të detyruar të bëjnë një kopje të formularëve të transportit dhe identifikimit të lëshuar në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave që do t'i dorëzohet operatorit kolektiv ose të pavarur për secilin transferim të mbeturinave.

(8) Në rast se subjektet sipas paragrafëve (4) dhe (6) të këtij neni, trajtojnë me mbeturina që vijnë nga disa administrues të pavarur përkatësisht kolektivë, ata janë të detyruar veçmas të regjistrojnë dhe dallojnë sasinë e mbeturinave që vijnë nga secili operator kolektiv, përkatësisht i pavarur si dhe për të parandaluar regjistrimin e dyfishtë të së njëjtës sasi mbeturinash.

(9) Në rast se personat juridikë që mbledhin dhe ruajnë mbeturinat kanë mbeturina që nuk janë mbledhur nga sistemet e një operatori kolektiv ose të pavarur, mund, në përputhje me kushtet e përcaktuara në marrëveshje me operatorin kolektiv ose të pavarur, me ose pa kompensim, një sasi të mbeturinave ta regjistroj si mbeturin që hyn në sasinë e mbeturinave të trajtuar nga një operator i veçantë kolektiv ose i pavarur.

(10) Personat juridikë që kryejnë grumbullimin dhe magazinimin e mbeturinave janë të detyruar, në përputhje me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave, të mbajnë regjistra të sasisë së mbeturinave që vijnë nga sistemet e veçanta të menaxhimit të mbeturinave që i përkasin secilit operator kolektiv ose të pavarur veç e veç, si dhe për sasinë e mbeturinave që ata regjistrojnë në përputhje me paragrafin (9) të këtij neni në sasinë e një operatori kolektiv ose të pavarur.

(11) Personat juridikë që mbledhin dhe ruajnë mbeturinat në çdo kohë janë të detyruar të kenë dëshmi dhe të dhëna për origjinën dhe sasinë e rrjedhave të mbeturinave me të cilat merren dhe nuk duhet të lejojnë që të regjistrohet e njëjta sasi e mbeturinave nga më shumë se një operator kolektiv ose i pavarur.

(12) Në bazë të regjistrave të përmendur në paragrafin (10) të këtij neni, personat juridikë të përmendur në paragrafin (2) të këtij neni duhet të paraqesin një raport për sasinë dhe llojin e rrjedhës së mbeturinave te secili operator kolektiv ose i pavarur jo më vonë se më 31 janar i vitit aktual kush ka vepruar dhe të cilin e kanë regjistruar si sasi për një operator të veçantë kolektiv ose të pavarur.

(13) Operatori kolektiv ose i pavarur është i detyruar të zgjedhë personin juridik ose fizik me të cilin ka lidhur një marrëveshje për mbledhjen, transportimin, magazinimin, riciklimin dhe përpunimin e mbeturinave sipas paragrafëve (2), (4) dhe (6) të këtij neni në një mënyrë transparente, duke respektuar rregullat e konkurrencës dhe mbrojtjen e tregut. Mënyrën dhe procedurën e zgjedhjeve, operatori kolektiv ose i pavarur është i detyruar të publikojë në faqen e tij të internetit.

Neni 30

Programi i përgjegjësisë së zgjeruar i prodhuesit për një rrjedhë të posaçme mbeturinash

(1) Për të arritur qëllimet kombëtare të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, operatori kolektiv, i pavarur, do të përgatisë një program për realizimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit për rrjedhën e veçantë të mbeturinave (këtu e tutje: Programi i Përgjegjësisë së Zgjeruar).

(2) Programi i përgjegjësisë së zgjeruar i dorëzohet organit të ekspertit për aprovimin e kërkesës për marrjen e lejes sipas nenit 22 të këtij ligji.

(3) Programi i përgjegjësisë së zgjeruar miratohet për një periudhë pesë vjeçare dhe përmban veçanërisht:

- përshkrimin dhe vlerësimin e situatës aktuale në menaxhimin e rrjedhës së mbeturinave të vepruar nga operatori kolektiv ose i pavarur;

- përshkrimin e subjekteve që trajtojnë rrjedhën e mbeturinave dhe llojin e mbeturinave dhe sasinë që do të trajtohen nga operatori kolektiv ose i pavarur;

- plani për informimin dhe ndërgjegjësimin e publikut për ndikimin e mbeturinave në mjedis dhe shëndetin e njeriut, si dhe për përfshirjen e publikut në menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave;

- të ardhurat e planifikuara të operatorit kolektiv në nivelin vjetor për vitin e parë të operimit dhe trendi i pritshëm i zhvillimit për pesë vitet e ardhshme, d.m.th. shuma e planifikuar e operatorit të pavarur për të mbuluar kostot e menaxhimit të rrjedhës së posaçme të mbeturinave në vit për vitin e parë të funksionimit dhe për trendin e pritshëm të zhvillimit për pesë vitet e ardhshme;

- parashikimet e ardhshme dhe trendi i zhvillimit të operatorit kolektiv ose të pavarur;

- masat për parandalimin e gjenerimit të mbeturinave dhe masat për të inkurajuar mbledhjen, klasifikimin, ripërdorimin, përpunimin, riciklimin dhe format e tjera të rikuperimit, përpunimit dhe asgjësimit të rrjedhës dhe llojit të mbeturinave;

- masat për përmirësimin e situatës së tregut për rikuperimin, përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave, masat ekonomike, masat për edukimin dhe kryerjen e një fushate për rritjen e ndërgjegjësimit të publikut për menaxhimin e mbeturinave, rishikimin e legjislacionit për menaxhimin e mbeturinave dhe masat për përmirësimin e tij;

- udhëzime për zhvillimin e ardhshëm të menaxhimit të rrjedhave të mbeturinave;

- objektivat e sasive për rrjedhën e posaçme të mbeturinave, si dhe për llojin e mbeturinave që planifikohen të grumbullohen, përpunohen dhe riciklohen në periudhën e vlefshmërisë së lejes;

- qëllimet e sasive të mbeturinave që planifikon të ripërdorë;

- pjesa e planifikuar e Operatorit Kolektiv ose të pavarur në sasinë totale të produkteve të lëshuara në treg dhe trendi i planifikuar i zhvillimit, duke përfshirë pjesën e planifikuar në arritjen e objektivave kombëtarë të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave, dhe

- çështje të tjera që janë të rëndësishme për menaxhimin e rrjedhës dhe llojit të mbeturinave.

(4) Programi për përgjegjësi të zgjatur mund të parashikojë gjëra të tjera që përcaktohen në rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

(5) Dy muaj para skadimit të afatit për të cilin është miratuar programi sipas paragrafit (3) të këtij neni, operatori kolektiv, përkatësisht i pavarur do të paraqesë një program të ri të përgjegjësishë së zgjeruar tek organi profesional i miratimit.

Neni 31

Arritja e qëllimeve kombëtare të menaxhimit të mbeturinave nga operatori kolektiv dhe i pavarur

(1) Operatori kolektiv ose i pavarur duhet të arrijë si minimum, objektivat kombëtarë për mbledhjen, përpunimin dhe riciklimin për secilin rrjedhë të posaçme dhe llojin e mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave në proporcion me pjesën e tij në sasinë totale të produkteve të lëshuar në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut në vitin në fjalë.

(2) Operatori kolektiv përkatësisht i pavarur nuk duhet të transferojë përgjegjësinë për arritjen e qëllimeve kombëtare të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni te palët e treta.

(3) Operatori kolektiv, bazuar në raportet mujore të paraqitura nga prodhuesit kontraktues dhe regjistrat e tij, i paraqet organit ekspert një raport tremujor për produktet e lëshuara në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga prodhuesit kontraktues, në përputhje me rrjedhat e posaçme të mbeturinave dhe lloji i mbeturinave deri në ditën e 30-të në muajin që pason përfundimin e çdo tremujori.

(4) Operatori kolektiv ose i pavarur i paraqet një raport vjetor për punën e tij për vitin paraprak organit ekspert jo më vonë se 31 mars të vitit aktual, në përputhje me nenin 36 të këtij ligji, i cili, ndër të tjera, përcakton të dhënat për sasitë e mbeturinave të cilat kanë vepruar dhe shkallën e arritjes së qëllimeve kombëtare të përcaktuara në rrjedhat e posaçme të mbeturinave.

(5) Organi ekspert në bazë të raportit vjetor të paraqitur do të përcaktojë nëse Operatori Kolektiv ose i pavarur i ka përmbushur objektivat kombëtar për menaxhimin e rrjedhës së duhur të mbeturinave në proporcion me pjesën e tij të produkteve të lëshuara në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(6) Nëse operatori i pavarur nuk arrin të përmbushë synimet kombëtare për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave me 5% proporcionale me pjesën e tij ose më pak, operatori i pavarur është i detyruar në sasi të dyfishtë, për dallim asaj që ishte e nevojshme për të arritur

qëllimin, për të paguar tarifën e menaxhimit të mbeturinave të përcaktuara në ligjet për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

(7) Nëse operatori kolektiv nuk i përmbush objektivat kombëtarë për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave me 5% proporcionale me pjesën e tij ose më pak, operatori kolektiv është i detyruar në sasi të dyfishtë, diferenca që ishte e nevojshme për të arritur objektivat, për të paguar tarifën që prodhuesit kontraktues duhet të paguajnë për produktet e vendosura në treg. Kur operatori kolektiv ka një çmim tjetër për kompensimin për të njëjtin produkt, në përputhje me nenin 39 paragrafi (4) të këtij ligji, çmimi më i lartë përcaktohet si bazë për llogaritjen e kompensimit nga ky paragraf.

(8) Shuma e dëmshpërblimit që duhet të paguhet nga operatori kolektiv ose i pavarur në rastet e referuara në paragrafët (6) dhe (7) të këtij neni për organin ekspert llogaritet për secilin lloj të veçantë të mbeturinave që i përket rrjedhës së posaçme të mbeturinave edhe atë në mënyrën si në vijim:

$$N = 2 \times A \times B \times (C/D) \text{ denarë}$$

Ku:

N - Shuma e tarifës për menaxhimin e një rrjedhe të posaçme mbeturinash që paguhet në përputhje me paragrafin (6) ose paragrafin (7) të këtij neni;

A - njëësia e mbeturinave (pesha ose numri) e përcaktuar për secilin lloj të veçantë të mbeturinave që i përkasin të njëjtës rrjedhë të posaçme të mbeturinave që përcaktohet në rregulloren për atë rrjedhë të posaçme të mbeturinave;

B - shuma e dëmshpërblimit të përcaktuar për secilin lloj të veçantë të mbeturinave që i përkasin të njëjtës rrjedhë të posaçme të mbeturinave që përcaktohet në rregulloren për rrjedhën e posaçme të mbeturinave për operatorin e pavarur, d.m.th. në përputhje me paragrafin (7) të këtij neni që përcaktohet në listën e çmimeve të operatorit kolektiv për atë rrjedhë të veçantë të mbeturinave;

C - përqindja për të cilën operatori kolektiv ose i pavarur nuk i ka përmbushur kërkesat me pjesën e tij të tregut në vitin e dhënë dhe

D - përqindja e qëllimit të arritur për menaxhimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave nga operatori kolektiv d.m.th. i pavarur në vitin e caktuar.

(9) Organi ekspert merr vendim për tarifën e llogaritur sipas paragrafit (8) të këtij neni.

(10) Nëse operatori kolektiv ose i pavarur në dy vjet rresht nuk i arrin qëllimet kombëtare të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave me më shumë se 5% proporcionale me pjesën e tij të produkteve të lëshuara në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut, organi i ekspertit fillon procedurën, mbi vendimin për revokimin e licencës në pajtim me nenin 45 të këtij ligji.

(11) Kundër vendimit të përmendur në paragrafët (9) dhe (10) të këtij neni, operatori kolektiv, përkatësisht i pavarur ka të drejtë të paraqesë ankesë në përputhje me rregulloret për procedurën e përgjithshme administrative.

(12) Përveç nëse rregullohet ndryshe nga rregullorja për rrjedhën e veçantë të mbeturinave, forma dhe përmbajtja e raportit tremujor të përmendur në paragrafin

(3) të këtij neni, si dhe forma dhe përmbajtja e raportit vjetor për përmbushjen e objektivave vjetorë referuar në paragrafin (4) të këtij neni, përcaktohet nga Ministri.

Neni 32

Pagesa e kompensimit të llogaritur për mospërmbushjen e qëllimeve kombëtare

Tarifa e llogaritur sipas nenit 31 paragrafi (8) të këtij ligji është e ardhur nga organi mjedisor i cili paguhet në një llogari të veçantë pagese dhe përdoret për realizimin e Programit sipas nenit 47 të këtij ligji.

Neni 33

Llogaritja e pjesës së Operatorit Kolektiv dhe të pavarur

(1) Pjesa e secilit operator kolektiv ose të pavarur në sasinë totale të produkteve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut llogaritet si përqindje e sasisë totale të mbeturinave që i përket një rrjedhe të veçantë të mbeturinave të krijuara nga produktet e lëshuara në treg nga prodhuesit kontraktues, përkatësisht prodhuesi i pavarur.

(2) Pjesëmarrja në përmbushjen e qëllimeve kombëtare për secilin operator kolektiv ose të pavarur llogaritet si përqindje e sasive të realizuara të rrjedhës së posaçme të grumbulluar, ripërdorur, përpunuar dhe ricikluar të mbeturinave nga operatorit kolektiv ose i pavarur në lidhje me sasinë totale të realizuara të mbledhura, ripërdorura, ripërpunuara dhe ricikluara të së njëjtës rrjedhë të posaçme mbeturinash.

(3) Operatori kolektiv është i detyruar të informojë prodhuesit kontraktues në lidhje me arritjen e qëllimeve kombëtare të menaxhimit të mbeturinave, si dhe aktivitetet e ndërmarra dhe të realizuara gjatë vitit paraardhës.

Neni 34

Informimi i operatorit të pavarur

Prodhuesi i cili është një operator i pavarur është i detyruar t'i paraqesë organit ekspert një raport tremujor mbi sasinë e produkteve dhe sasinë dhe llojin e mbeturinave nga rrjedha e veçantë e mbeturinave të lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut deri në ditën e 30-të të muajit pas përfundimit të çdo tremujori paraardhës.

Neni 35

Marrëveshjet vullnetare

(1) Operatët kolektivë së bashku me ministrinë ose qeverinë, si dhe organizatat që përfaqësojnë interesat e operatorëve ekonomikë që merren me mbeturinat, mund të lidhin një marrëveshje vullnetare për të arritur qëllime më të larta se sa synimet e përcaktuara kombëtare për grumbullimin, ripërdorimin dhe riciklimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave në rregullore për rrjedhat speciale të mbeturinave, si dhe për të futur disa sisteme të caktuara të menaxhimit, të cilat do të rendisin detyrimet specifike të secilës palë kontraktuese, qëllimet që duhen arritur dhe në cilat afate kohore, si dhe mënyrën e monitorimit të përmbushjes së kontratës.

(2) Marrëveshja sipas paragrafit (1) të këtij neni rregullon detyrimisht çështjet vijuese

1) periudhën e vlefshme,

2) qëllimet dhe afati, mënyrën e financimit dhe monitorimin e realizimit të qëllimeve;

3) mënyrën e përgatitjes dhe publikimit të raporteve për realizimin e kontratës;

4) detyrimet dhe të drejtat e palëve kontraktuese;

5) masat dhe mënyra e ndërmarrjes së masave dhe gjobave që mund të shqiptohen në rast të mos përmbushjes së detyrimeve të parashikuara në kontratë, dhe

6) kushtet dhe mënyra e përfundimit të detyrimeve dhe mënyra e kompensimit të humbjeve.

(3) Marrëveshja sipas paragrafit (1) të këtij neni do të botohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

(4) Marrëveshja sipas paragrafit (1) të këtij neni, si dhe mënyra dhe rezultatet e zbatimit të saj janë në dispozicion të publikut.

Neni 36

Raporti vjetor

(1) Operatori kolektiv është i detyruar të mbajë evidencë për punën e tij dhe të paraqesë një raport vjetor në përputhje me këtë ligj, si dhe në përputhje me rregulloren për rrjedhën e veçantë të mbeturinave, organit ekspert, i cili në veçanti përmban:

1) listën e azhurnuar e prodhuesve të kontraktuar;

2) listën e personave juridikë kontraktues për menaxhimin e mbeturinave me të cilat ka lidhur një marrëveshje për të përmbushur detyrimin e saj për menaxhimin e një rrjedhe të veçantë të mbeturinave;

3) shumën totale të tarifës së ngarkuar për menaxhimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave nga prodhuesit kontraktues;

4) të dhëna për tarifën e papaguar për menaxhimin e rrjedhës së mbeturinave nga prodhuesit e kontraktuar, me emrin dhe selinë e atyre prodhuesve kontraktues;

5) llojin e produkteve për të cilat vepron operatorit kolektiv dhe për rrjedhën e veçantë të mbeturinave;

6) Përmbledhja edhe sipas llojit të kufizuar të sasisë së produkteve të lëshuara në treg;

7) të dhëna për përmbushjen e qëllimeve vjetore kombëtare për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave;

8) sasinë dhe llojin e mbeturinave të posaçme dhe rrjedhës së posaçme të mbeturinave që ripërdoren, përpunohen, riciklohen ose përpunohen ndryshe;

9) raport mbi operacionet financiare dhe mënyrën e përdorimit të tarifës së paguar nga prodhuesit kontraktues;

10) raport mbi aktivitetet e zbatuara për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes publike;

11) infrastrukturë e krijuar për mbledhjen e produkteve të mbeturinave dhe rrjedhën e veçantë të mbeturinave, të diferencuar sipas llojit dhe shpërndarjes sipas komunave, përkatësisht Qytetiin e Shkupit, dhe

12) çështje të tjera të përcaktuara në rregulloren për rrjedhën e veçantë të mbeturinave.

(2) Operatori i pavarur është i detyruar të paraqesë një raport vjetor për punën e tij tek organi ekspert i cili posaçërisht përmban të dhëna sipas paragrafit (1) rreshtat 5), 6), 7), 8), 10), 11) dhe 12), si dhe të dhëna për sasinë e

fondeve dhe shpërndarjen e tyre që janë shpenzuar për kryerjen e detyrimeve për menaxhimin e rrjedhës së posaçme të mbeturinave.

(3) Operatori kolektiv përkatësisht i pavarur është i detyruar të bashkëngjisë raportit vjetor një raport për rishikimin e të dhënave financiare dhe materiale të dhëna në raport.

(4) Organi ekspert brenda 60 ditëve nga dita e marrjes së raportit vjetor miraton një vendim për aprovimin ose refuzimin e raportit vjetor.

(5) Organi ekspert mund, nëse e konsideron të nevojshme, para se të nxjerrë vendimin sipas paragrafit (4) të këtij neni, të inspektojë operatorin kolektiv ose të pavarur, si dhe prodhuesit kontraktues për të kontrolluar të dhënat e deklaruara në Raporti vjetor.

(6) Në vendimin sipas paragrafit (4) të këtij neni me të cilin refuzohet raportin vjetor, detyrimisht arsyet e refuzimit duhet të deklarohen.

(7) Kundër vendimit sipas paragrafit (4) të këtij neni, i cili refuzon raportin vjetor, operatori kolektiv përkatësisht i pavarur ka të drejtë të paraqesë ankesë në përputhje me rregulloret për procedurën e përgjithshme administrative.

(8) Raportet vjetore, si dhe të dhënat që përmbahen në to do të ruhen nga operatorët kolektiv përkatësisht të pavarur, për të paktën shtatë vjet.

(9) Raportet vjetore dorëzohen në një mënyrë dhe në një formë të përcaktuar në rregulloret për rrjedhat e veçanta të mbeturinave.

Neni 37

Rishikimi i raportit vjetor

(1) Rishikimi përfshin të dhënat financiare të operatorit kolektiv, përkatësisht të pavarur, në lidhje me të ardhurat dhe shpenzimet e realizuara, të cilat bëhen në përputhje me rregulloret për rishikimin financiar nga një auditor i çertifikuar.

(2) Rishikimi i të dhënave materiale përfshin sasinë e regjistruara të mbeturinave që menaxhohen nga operatori kolektiv ose i pavarur, dhe veçanërisht sasinë e mbeturinave që mbliidhen, përpunohen dhe riciklohen për të arritur qëllimet kombëtare, besueshmërinë e formularëve të monitorimit të lëvizjes së mbeturinave (marrja dhe dorëzimi i mbeturinave), si dhe raportet tremujore të paraqitura, të cilat bëhen në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave nga një menaxher i mbeturinave.

VI. MENAXHIMI I RRJEDHAVE TË POSAÇME TË MBETUIRINAVE

Neni 38

Pagesa e tarifës së operatorit kolektiv

(1) Prodhuesi kontraktues është i detyruar të paguajë një tarifë për shërbimin e kryer për shërbimin e zgjatur në emër të operatorit kolektiv, me të cilin ka lidhur një marrëveshje për ndërmarrjen e një detyrimi për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave për zbatimin e detyrimit në emër të tij dhe në llogari të tij, t'i paguajë të paktën një herë në tre muaj në shumën dhe në mënyrën e parashikuar në kontratë.

(2) Kompensimi sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk mund të jetë më i vogël se 30% e shumës së dëmshpërblimit për atë rrjedhë dhe llojin e veçantë të mbeturinave që përcaktohet në rregulloren përkatëse për rrjedhën e veçantë të mbeturinave, përveç në rastet e përcaktuara me nenin 68 të këtij ligji.

(3) Prodhuesi kontraktues është i detyruar të paguajë tarifën sipas paragrafit (1) të këtij neni në bazë të një fature të lëshuar nga operatori kolektiv, brenda një periudhe jo më të gjatë se 60 ditë nga dita e lëshimit të faturës, sipas raportit tremujor të prodhuesit kontraktues sasinë e produkteve që ai ka vendosur në treg për periudhën e dhënë tremujore.

(4) Prodhuesi kontraktues nuk duhet të shmang pagimin e tarifës së përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, në veçanti nuk duhet të sigurojë për vete ose për të tjerët një avantazh në treg për shkak të mospagimit të tarifës dhe kështu krijojnë kushte për shtrembërimin e konkurrencës së tregut.

(5) Nëse prodhuesi kontraktues futet në gjendje të paaftësisë paguese financiare ose fillon një procedurë falimentimi ose likuidimi, ai është i detyruar të informojë menjëherë operatorin kolektiv, si dhe të paraqesë prova të situatës.

(6) Në rastet e përmendura në paragrafin (5) të këtij neni, operatori kolektiv do të vazhdojë të zbatojë detyrimet nga kontrata për prodhuesin e kontratës deri në fund të vitit fiskal, pas së cilës do të ndërpres kontratën dhe e informon organ ekspert.

(7) Operatori kolektiv është i detyruar që më së voni deri më 31 korrik të vitit aktual dhe me raportin vjetor të përmendur në nenin 36 të këtij ligji. t'i paraqesë një njoftim organit ekspert për shumën dhe emrin e prodhuesit të kontraktuar i cili nuk ka paguar tarifën sipas paragrafit (1) të këtij neni së paku për tre muaj.

(8) Operatori kolektiv është i detyruar të ndërpresë kontratën me prodhuesin kontraktues nëse nuk ka paguar kompensim për të paktën gjashtë muaj, përveç në rastet e përmendura në paragrafin (5) të këtij neni.

(9) Në rastet e përmendura në paragrafin (8) të këtij neni, operatori kolektiv është i detyruar që menjëherë të informojë organin ekspert, si dhe menjëherë të publikojë në faqen e tij të internetit emrin dhe selinë e prodhuesit të kontratës të cilit ia ka ndërprerë kontratën.

(10) Prodhuesi, kontrata e të cilit me operatorin kolektiv është përfunduar në përputhje me paragrafin (8) të këtij neni, nuk duhet të lidhë një marrëveshje me një operator tjetër kolektiv në vitin e dhënë fiskal për ushtrimin e përgjegjësisë së zgjeruar për të njëjtën rrjedhë mbeturinash.

(11) Në rastet e përmendura në paragrafin (8) të këtij neni, prodhuesi është i detyruar të paguajë tarifën për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbeturinave të përcaktuara me rregulloret për rrjedha të posaçme të mbeturinave në proporcion me sasinë e produkteve të lëshuara në treg, për të cilat nuk ka paguar tarifën e përmendur në paragrafin (2) të këtij neni për operatorin kolektiv.

(12) Operatori kolektiv është i detyruar të lëshojë faturën e përmendur në paragrafin (3) të këtij neni jo më vonë se 30 ditë nga marrja e raportit tremujor nga prodhuesi kontraktues.

(13) Operatori kolektiv nuk duhet të sigurojë një pozicion më të favorshëm në treg në lidhje me një operator tjetër kolektiv në një mënyrë që do të lehtësojë mbledhjen e tarifës referuar në paragrafin (2) të këtij neni, si dhe nuk duhet të krijojë një avantazh në treg për të tjerët. për shkak të mbledhjes së vonuar të tarifës dhe në këtë mënyrë krijuan kushte për shtrembërimin e konkurrencës së tregut

(14) Operatori kolektiv nuk do të lidhë kontratë për menaxhim të rrjedhës së posaçme të mbeturinave me qëllim të përgjegjësisë së zgjeruar për një periudhë më pak se një vit fiskal, përveç në rastet kur prodhuesi kontraktues është themeluar në të njëjtin vit kur është lidhur kontrata ose të njëjtin vit ka filluar të vendos produkte në treg për shkak të të cilave është bërë prodhues në kuptim të nenit 5 pika 5 të këtij ligji, dhe as nuk mund të lidhë një marrëveshje me prodhuesin e kontratës kontrata e të cilit u ndërpre dhe u botua në faqen e internetit të një operatori tjetër kolektiv në përputhje me paragrafin (9) të këtij neni.

Neni 39

Financimi i punës së operatorit kolektiv dhe operatorit të pavarur

(1) Operatori kolektiv do të financojë punën e tij me tarifën e përmendur në nenin 38 të këtij ligji të paguar nga prodhuesit e kontratës. Operatori kolektiv është i detyruar, së bashku me kushtet për lidhjen e kontratave me prodhuesit, të shpallë shumën e tarifës në faqen e tij të internetit, në një vend lehtësisht të dukshëm, si dhe çdo vit më së voni deri në 15 nëntor në vitin aktual të shpallë shumën e kompensimit për vitin e ardhshëm fiskal.

(2) Operatori kolektiv është i detyruar gjatë ndryshimit të shumës së kompensimit, si dhe kushtet për lidhjen e marrëveshjes, t'i azhurnojë rregullisht ato në faqen e internetit, më vonë në afat prej ditësh nga dita e ndryshimit.

(3) Kompensimi në nenin 38 të këtij ligji, të cilin prodhuesi kontraktues i paguan operatorit kolektiv për një lloj rryme speciale mbeturinash, është i barabartë për secilin prodhues që është anëtar i të njëjtit operator kolektiv.

(4) Si përjashtim sipas paragrafit (3) të këtij neni, operatori kolektiv mund t'u japë një zbritje prodhuesve të kontratës të cilët kanë një pjesë më të madhe se 20% në sasinë e rrjedhës së mbeturinave të trajtuara nga operatori kolektiv, si dhe themeluesit e operatorit kolektiv, me të cilin kompensimi me zbritje të llogaritur nuk duhet të kalojë shumën prej 30% të shumës së kompensimit të përcaktuar në rregulloren për rrjedhën e veçantë të mbeturinave në përputhje me nenin 38 paragrafin (2) të këtij ligji.

(5) Shuma e kompensimit që prodhuesit i paguajnë operatorit kolektiv duhet të sigurojë mbulim të plotë të kostove për përmbushjen e detyrimeve për menaxhimin e mbeturinave, edhe atë të paktën për:

- kostot për grumbullimin, përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave sipas rrjedhës dhe llojit, përfshirë koston e mënjanimin të mbeturinave, nëse është e nevojshme;

- kostot për funksionimin operativ dhe punën e operatorit kolektiv;

- kostot për komunikimin publik dhe aktivitetet e ngritjes së vetëdijes,

- kostot për auditimin financiar dhe material;

- kostot për krijimin e infrastrukturës (kontejnerë, automjete, qendra grumbullimi, etj.) për grumbullimin e mbeturinave, në mënyrë që të mundësohet ndarja e secilës rrjedhë të veçantë dhe lloji i mbeturinave për të cilat operatori kolektiv ka leje, dhe

- kostot për edukimin e të punësuarëve në operatorin kolektiv që nuk mund të jetë më i larta se dy paga mesatare nga dega përkatëse për të punësuarit.

(6) Prodhuesi i cili e përmbush detyrimin e tij për përgjegjësi të zgjatur e realizon si një operator i pavarur është i detyruar, me mjetet e tij financiare, të sigurojë mbulim të plotë të kostove për përmbushjen e detyrimeve për menaxhimin e mbeturinave, edhe të paktën për:

- kostot për grumbullimin, përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave sipas llojit, përfshirë edhe koston e menaxhimit të mbeturinave, nëse është e nevojshme;

- kostot për funksionimin operativ dhe punën e operatorit të pavarur;

- kostot për komunikimin publik dhe aktivitetet e ngritjes së vetëdijes,

- kostot për auditimin financiar dhe material;

- kostot për investime në infrastrukturë për mbledhjen e llojit të mbeturinave, dhe

- kostot për edukimin e të punësuarëve në operatorin e pavarur.

(7) Nga fondet e mbledhura nga kompensimi sipas nenit 38 të këtij ligji, operatori kolektiv është i detyruar të shpenzojë të paktën 65% për investime në infrastrukturë, si dhe për mbledhjen, transportin, përpunimin, riciklimin dhe mënjanimin e produkteve të mbeturinave dhe / ose rrjedh të veçantë të menaxhimit të mbeturinave.

(8) Operatori i pavarur është i detyruar të shpenzojë të paktën 65% të shumës së kompensimit që do të paguante për vitin paraprak në përputhje me rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave për investime në infrastrukturë, si dhe për mbledhjen, transportin, përpunimin, riciklimin dhe mënjanimin e produkteve të mbeturinave dhe / ose rrymave speciale të mbeturinave me të cilin e menaxhon.

(9) Në bashkëpunim me operatorët kolektivë, d.m.th. të pavarur, Ministri sjellë udhëzime për atë që do të konsiderohet si një infrastrukturë për mbledhjen e produkteve të mbeturinave dhe / ose rrjedhën e veçantë të mbeturinave për të cilën mund të përdoren fondet e operatorit kolektiv ose të pavarur dhe i publikon ato në faqen e internetit të organit të mjedisit jetësor.

Neni 40

Pjesa maksimale e tregut e Operatorit Kolektiv

(1) Operatori kolektiv merr përsipër detyrimet për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave të prodhuesve të cilët së bashku nxjerrin në treg jo më shumë se 49% të sasisë totale të produkteve të hedhura në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, të llogaritura në lidhje me sasinë totale e produkteve të hedhura në treg nga viti paraprak.

(2) Pjesa e tregut e operatorit kolektiv në Republikën e Maqedonisë së Veriut sipas paragrafit (1) të këtij neni llogaritet në bazë të sasisë totale të produkteve në një rrjedhë të caktuar të mbeturinave që të gjithë prodhuesit e regjistruar në përputhje me këtë ligj i kanë lëshuar në treg

në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak i përcaktuar në përputhje me nenin 13 paragrafin (3) të këtij ligji.

(3) Pjesa e tregut e operatorit kolektiv në Republikën e Maqedonisë së Veriut sipas paragrafit (1) të këtij neni përcaktohet në baza vjetore llogaritur nga momenti kur është dhënë leja e rrjedhës së mbeturinave sipas nenit 23 të këtij ligji.

(4) Organi ekspert më së voni deri më 30 qershor në vitin aktual në faqen e tij të internetit e publikon sasinë totale të produkteve në një rrymë të caktuar mbeturinash që janë lëshuar në treg për vitin paraprak.

(5) Pjesa e tregut e operatorit kolektiv sipas paragrafit (1) të këtij neni përcaktohet në bazë vjetore nga organi ekspert në bazë të dhënave nga raporti vjetor i paraqitur në pajtim me nenin 36 të këtij ligji, dhe i njëjti publikohet në faqen e internetit të organit profesional.

Neni 41

Obligimi për ngritjen e vetëdijes së publikut për Operatorin kolektiv ose të pavarur

(1) Operatori kolektiv me qëllim të informimit të publikut dhe ngritjes së vetëdijes publike për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave, është i detyruar të shpenzojë maksimum 10% të të ardhurave totale nga viti paraprak për aktivitete për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes së publikut për të inkurajuar interesin në menaxhimin e mbeturinave, mbledhjen e veçantë dhe riciklimin e rrymave speciale të mbeturinave në mënyrë që të arrihen nivele më të larta të përmbushjes së synimeve kombëtare.

(2) Operatori i pavarur për aktivitetet sipas paragrafit (1) të këtij neni është i detyruar të shpenzojë më së shumti 10% të shumës totale të kompenzimit që do të paguhet në vitin paraprak, që përcaktohet në rregulloren për rryma speciale të mbeturinave, në përpjesëtim me sasinë e rrjedhës së mbeturinave që menaxhon.

(3) Aktivitetet për informimin dhe ngritjen e vetëdijes së publikut nuk duhet të përdoren si reklama për operatorin kolektiv për të fituar prodhues shtesë kontraktues, as si reklamë për operatorin e pavarur.

(4) Operatori kolektiv përkatësisht operatori i pavarur në ushtrimin e detyrimit sipas paragrafit (1) të këtij neni mund të bashkëpunojë me operatorë të tjerë kolektivë ose të pavarur, prodhues, tregtarë dhe persona të tjerë juridikë, gjatë kësaj nuk duhet të tejkalohet kufiri i caktuar në paragrafin (1) d.m.th. paragrafi (2) të këtij neni për secilin prej operatorëve kolektivë, përkatësisht operatorët e pavarur individualisht.

(5) Operatorët kolektivë përkatësisht operatorët e pavarur mund të vendosin logon dhe / ose shenjë vetëm në aktivitetet për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes së publikut që ata zbatojnë dhe / ose financojnë.

(6) Lloji i aktiviteteve për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes së publikut për menaxhimin e rrymave të veçanta të mbeturinave, të cilat mund të kryhen nga operatori kolektiv ose i pavarur i përmendur në paragrafin (1) ose paragrafin (2) të këtij neni, dhe të cilat mund të tregohen si shpenzim në raportin vjetor të përmendur në nenin 36 të këtij ligji me udhëzim i përshkruan ministri, të cilat do publikohen në faqen e internetit të organit të mjedidit jetësor.

Neni 42

Obligimi për krijimin e qendrave të grumbullimit dhe infrastrukturës tjetër për rrjedhat e veçanta të mbeturinave në njësitë e vetëqeverisjes lokale

(1) Kryetari i komunës, komunës në qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit është përgjegjës dhe i detyruar të marrë masa për të përmbushur qëllimet kombëtare në proporcion me pjesën e sasisë dhe llojit të mbeturinave të gjeneruara nga komuna, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit (në tekstin e mëtejme: njësitë e vetëqeverisjes lokale).

(2) Në përmbushjen e detyrimeve sipas paragrafit (1) të këtij neni, dhe në përputhje me këtë ligj dhe rregulloret për rrymat e veçanta të mbeturinave, operatori kolektiv dhe i pavarur janë të detyruar të marrin masa për të mbështetur njësitë e vetëqeverisjes lokale për krijimin e qendrave të grumbullimit dhe infrastrukturës tjetër për grumbullimin e veçantë të produkteve të mbeturinave dhe rrymave speciale të mbeturinave ku përdoruesit përfundimtarë mund t'i lënë pa pagesë produktet e mbeturinave dhe llojeve të veçanta të mbeturinave.

(3) Në përmbushjen e detyrimit në paragrafin (1) të këtij neni, operatori kolektiv ose i pavarur mund të marrë pjesë me financim të plotë ose të pjesshëm në qendrën e grumbullimit ose infrastrukturës, si dhe të bashkëpunojë me operator tjetër kolektiv ose të pavarur, si dhe të bashkëpunojë me ofruesin e shërbimit i cili në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave është i autorizuar të ofrojë shërbim publik për mbledhjen e mbeturinave shtëpiake në territorin e komunës, komunës në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit, ose në territorin e një rajoni të veçantë.

(4) Kryetari i komunave, komunave në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit është i detyruar të lidhë marrëveshje me operatorët kolektivë d.m.th. të pavarur të regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut për krijimin e qendrave të grumbullimit dhe infrastrukturës tjetër për mbledhjen e veçantë dhe zgjedhjen e rrjedhave speciale të mbeturinave, gjatë së cilës është i detyruar që t'i ofrojë të njëjtat kushte për çdo operator kolektiv ose të pavarur, d.m.th. nuk mund të japë përparësi ose të përkeqësojë pozicionin një operatori tjetër kolektiv ose të pavarur.

(5) Operatori kolektiv d.m.th. i pavarur, duke pasur parasysh madhësinë dhe strukturën e popullsisë së komunës, përkatësisht komunës në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit, nuk duhet të kërkojë kushte për lidhjen e një marrëveshjeje të përmendur në paragrafin (3) të këtij neni nga një komunë që janë proporcionalisht të barabartë me kushtet për lidhjen me një komunë tjetër, kur marrëveshja nuk pasqyron interesat e njësisive të vetëqeverisjes lokale.

(6) Në kontratën sipas paragrafit (4) të këtij neni rregullohen detyrimisht rrjedha e mbeturinave, vendet ku do të vendosen qendrat e grumbullimit dhe infrastruktura tjetër, qëllimet që duhet të arrihen, të paktën në lidhje me sasinë e produkteve të mbledhura të mbeturinave dhe rrjedhave të mbeturinave, dhe kur është e mundur edhe qëllimet për përpunimin dhe riciklimin, mënyrën e regjistrimit të sasive dhe raportimin, si dhe përcaktimin e detyrimeve të ndërsjella për të përmbushur qëllimet.

(7) Kryetari i komunës mund të kërkojë dy ose më shumë operatorë kolektivë ose të pavarur për të bashkëpunuar dhe kryer së bashku aktivitete ose për të ngritur qendra grumbullimi dhe infrastrukturë tjetër për mbledhjen e veçantë të rrjedhave të ndara të mbeturinave, si dhe për të përcaktuar bashkërisht qëllimet që duhet të arrihen në lidhje me sasi të e mbeturinave të grumbulluara dhe rrjedhave të mbeturinave, d.m.th. sasi të e mbeturinave të përpunuara ose të ricikluara.

(8) Operatorët kolektivë, përkatësisht të pavarur, të cilët bashkërisht veprojnë në krijimin e qendrave të grumbullimit dhe / ose infrastrukturës tjetër të përmendur në paragrafin (7) të këtij neni, janë të detyruar të rregullojnë në mënyrë të pavarur marrëdhëniet e tyre të ndërsjella me marrëveshje, veçanërisht për të mbuluar kostot e mbledhjes dhe transportimit të mbeturinave që do të lihen në qendrat e grumbullimit ose në infrastrukturë.

(9) Përveç nëse rregullohet ndryshe në kontratën e përmendur në paragrafin (8) të këtij neni, sasia e grumbulluar e mbeturinave nga qendrat e grumbullimit të përbashkët, d.m.th. Infrastruktura do të shpërndahet dhe regjistrohet në përputhje me pjesën e tregut për secilin operator kolektiv ose të pavarur në vitin aktual.

(10) Kryetari i komunës, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit është i detyruar që marrëveshjen sipas paragrafit (4) të këtij neni ta bëjë të disponueshme për publikun duke e publikuar në ueb faqen e komunës, komunës së qytetit të Shkupit, gjegjësisht qytetit të Shkupit.

(11) Kryetari i komunës është i detyruar që më së voni deri më 31 mars të vitit aktual t'i paraqesë organit ekspert një raport mbi qëllimet e përcaktuara në marrëveshjen sipas paragrafit (4) të këtij neni.

(12) Ministri e përshkruan formën dhe përmbajtjen e raportit sipas paragrafit (11) të këtij neni.

Neni 43

Sistemi i bazës së të dhënave elektronike të operatorit kolektiv ose të pavarur

(1) Për të kryer detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar, operatori kolektiv ose i pavarur, në përputhje me dispozitat e këtij ligji, është i detyruar të krijojë dhe mirëmbajë një sistem elektronik të të dhënave, i cili do të mundësojë përpunimin, ruajtjen dhe dorëzimin e të dhënave për trajtimin e rrjedhave të mbeturinave dhe funksionimin e tyre.

(2) Operatori kolektiv ose i pavarur është i detyruar t'i sigurojë trupit profesional qasje në sistemin elektronik për të kontrolluar përmbushjen e detyrimeve për menaxhimin e rrjedhave speciale të mbeturinave, dhe për operatorin kolektiv dhe prodhuesin e kontraktuar, veçanërisht në mënyrë që të kontrollohet përmbushja e detyrimeve për paraqitjen e raporteve sipas nenit 36 të këtij ligji dhe pagesa e kompenzimit të përmendur në nenin 38 të këtij ligji. Organi ekspert mund të shkarkojë në formë të shtypur të dhëna për sasi të e grumbullimit, përpunimit dhe riciklimit të mbeturinave speciale nga regjistrat elektronikë të operatorit kolektiv ose të pavarur.

(3) Operatori kolektiv ose i pavarur, është i detyruar të kujdeset që sistemi elektronik të jetë funksional, i sigurt dhe i mbrojtur.

(4) Nëse ka probleme në funksionimin e sistemit elektronik, operatori kolektiv ose i pavarur është i detyruar që brenda tre ditësh të informojë organin ekspert, si dhe periudhën kohore në të cilën defekti do të eliminohet.

(5) Operatori kolektiv ose i pavarur është i detyruar të mbajë të dhënat nga sistemi elektronik për të paktën shtatë vitet e fundit.

(6) Në bashkëpunim me operatorët kolektivë ose të pavarur, Ministri miraton udhëzime për përmbajtjen e bazës së të dhënave, mënyrën e formimit, regjistrimit, përpunimit, ruajtjes dhe dorëzimit të të dhënave për trajtimin e rrymave speciale të mbeturinave dhe funksionimin e bazës së të dhënave të referuara në këtë artikull, i cili është publikuar në faqen e internetit të organit të mjedisit jetësor.

Neni 44

Regjistri i operatorëve kolektivë dhe të pavarur

(1) Organi ekspert mban një Regjistër të operatorëve kolektivë dhe të pavarur, i cili është pjesë e regjistratit të mbeturinave të përshkruara me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave.

(2) Regjistri i operatorëve kolektivë dhe të pavarur përmban të dhëna për:

- Operatori kolektiv ose i pavarur, edhe atë: emri, vendi, rryma e mbeturinave që ai menaxhon në përputhje me lejen e rrjedhës së mbeturinave të operatorit kolektiv ose të pavarur;

- shkalla e arritjes së qëllimeve kombëtare për secilin operator kolektiv ose të pavarur;

- realizimi i qëllimeve kombëtare për secilën rrjedhë specifike të mbeturinave në përputhje me ligjet për rrjedhat speciale të mbeturinave;

- raportet vjetore të miratuara ose të refuzuara;

- numri dhe data e lëshimit të lejes për rrjedhën e mbeturinave, dhe

- të dhëna të tjera të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave.

(3) Regjistri sipas paragrafit (1) të këtij neni është në dispozicion në faqen e internetit të organit ekspert.

(4) Organi ekspert është përgjegjës për mirëmbajtjen dhe azhurnimin e Regjistratit sipas paragrafit (1) të këtij neni.

Neni 45

Revokimi i lejes për rrjedhën e mbeturinave dhe fshirja nga Regjistri i operatorëve kolektivë dhe të pavarur

(1) Organi ekspert me vendim do të revokojë lejen e rrjedhjes së mbeturinave të një operatori kolektiv, ose të pavarur, nëse:

- nuk paraqet një raport vjetor në përputhje me nenin 36 të këtij ligji;

- nuk i përmbush qëllimet kombëtare në përputhje me mënyrën e përcaktuar në nenin 31 paragrafi të këtij ligji, si dhe në përputhje me ligjet për rrjedhat e veçanta të mbeturinave;

- me raportin nga inspektimi i kryer konstatohet se ato nuk ofrojnë menaxhim të mbeturinave në përputhje me këtë ligj ose rregulloret për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave;

- me raportin nga inspektimi i kryer konstatohet se si themelues në operatorin kolektiv paraqiten persona juridikë që nuk janë prodhues; dhe

- në raste të tjera të parashikuara në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave.

(2) Kundër vendimit sipas paragrafit (1) të këtij neni, operatori kolektiv përkatësisht i pavarur ka të drejtë të paraqesë ankesë në përputhje me rregulloret për procedurën administrative.

(3) Pas vlefshmërisë së vendimit sipas paragrafit (2) të këtij neni, organi profesional do të fshijë operatorin kolektiv përkatësisht të pavarur nga Regjistri i operatorëve kolektiv dhe të pavarur.

(4) Në ditën e lëshimit të vendimit për revokimin e lejes së rrjedhës së mbeturinave, operatori kolektiv përkatësisht i pavarur nuk duhet të lidhë kontrata të reja lidhur me veprimtarinë e tij për menaxhimin e rrjedhës speciale të mbeturinave.

(5) Operatori kolektiv pas përfundimit të vendimit për revokimin e lejes për rrjedhën e mbeturinave është i detyruar të informojë menjëherë prodhuesit kontraktues se leja e rrjedhës së mbeturinave është revokuar dhe se ajo pushon së funksionuari.

Neni 46

Baza e të dhënave dhe sistemi i informacionit për arritjen e përgjegjësisë së gjerë të prodhuesve

(1) Organi i mjedisit është i detyruar të krijojë dhe mirëmbajë bazë të të dhënave për realizimin e përgjegjësisë së gjerë të prodhuesve për secilën rrjedhë të veçantë të mbeturinave që ndodh me lëshimin e produkteve në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Baza e të dhënave sipas paragrafit (1) të këtij neni mbahet në bazë të të dhënave nga raportet vjetore të paraqitura në përputhje me nenin 36 të këtij ligji dhe në veçanti përmban të dhënat e mëposhtme:

1) për sasinë dhe llojin e produkteve që lëshohen në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga të cilat pas përdorimit gjenerohen mbeturina që i përkasin njëres prej rrymave speciale të mbeturinave të përcaktuara me rregulloret për rrjedhën speciale të mbeturinave;

2) sasia dhe lloji i mbeturinave të krijuara nga produktet pas përdorimit të tyre;

3) sasia totale e mbeturinave të mbledhura sipas llojit dhe rrjedhës;

4) sasia totale e produkteve të mbeturinave të ripërdorura;

5) sasia e përfqijshme e mbeturinave që përpunohet sipas llojit dhe rrjedhës, në përputhje me rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave;

6) për vetitë e mbeturinave sipas llojit dhe rrjedhës (rreziku dhe dëmtimi);

7) për prodhuesit dhe subjektet e tjera që kanë detyrime raportimi në përputhje me këtë ligj dhe rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave;

8) të dhëna të tjera për produktet dhe rrymat e mbeturinave që janë të rëndësishme për monitorimin e situatës për arritjen e objektivave për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave;

(3) Të dhënat në bazën përpunohen dhe vërtetohen si pjesë e Sistemit të Informacionit të Mbeturinave, i cili është pjesë përbërse e Sistemit Informativ të Mjedisit Jetësor.

(4) Mënyra e mbajtjes, formës dhe përmbajtjes së bazës së të dhënave sipas paragrafit (2) të këtij neni përcaktohet nga Ministri.

(5) Baza e të dhënave është një pjesë e bazës së të dhënave për menaxhimin e mbeturinave të përcaktuara në Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave.

Neni 47

Përdorimi i kompensimit dhe Programit vjetor të financimit

(1) Fondet e mbledhura nga tarifa e përmendur në nenin 18 paragrafi (1) alinea 1 e këtij ligji, të paguar në përputhje me rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave, si dhe fondet e përmendura në nenin 28 paragrafi (9) i këtij ligji dhe tarifa e përmendur në nenin 31 paragrafi (8) e këtij ligji përdoren për të inkurajuar aktivitetet për arritjen e qëllimeve kombëtare për rrjedhat speciale të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave.

(2) Financimi dhe realizimi i aktiviteteve sipas paragrafit (1) të këtij neni kryhet në bazë të programit vjetor për financimin e menaxhimit të rrjedhave speciale të mbeturinave të propozuara nga ministri në bazë të programit të përmendur në nenin 48 të këtij ligji.

(3) Programi vjetor i financimit sipas paragrafit (2) të këtij neni me propozimin e Ministrit për vitin e ardhshëm miratohet nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut jo më vonë se dhjetori i vitit aktual.

(4) Alokimi i mjeteve nga programi sipas paragrafit (2) të këtij neni bëhet nëpërmjet konkursit publik i cili shpallet dhe zbatohet nga organi profesional.

(5) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, mjetet nga programi sipas paragrafit (3) të këtij neni mund të ndahen me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë me propozim të Ministrit, nëse ato janë të dedikuara për:

- ndërtimin e objekteve të infrastrukturës për mbledhjen, përpunimin, riciklimin dhe hedhjen e mbeturinave me interes më të gjerë publik në Republikën e Maqedonisë së Veriut;

- përmbushjen e detyrimeve të përcaktuara në marrëveshjet vullnetare të përmendura në nenin 35 të këtij ligji;

- zbatimin e programit sipas nenit 48 të këtij ligji dhe

- operatorët kolektivë ose të pavarur, kur ka trazira në treg ose kriza ekonomike, me qëllim që të mbulohen pjesërisht shpenzimet e personave juridikë që mbledhin dhe përpunojnë mbeturina.

Neni 48

Programi për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave

(1) Në mënyrë që të arrihen objektivat kombëtare për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave, me propozim të organit ekspert, Ministri

miraton një program për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave (në tekstin e mëtutjeshëm: Programi i rrjedhës së mbeturinave).

(2) Programi miratohet për secilën rrjedhë të veçantë të mbeturinave që përcaktohet nga rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave, dhe në veçanti përmban:

- përshkrimin dhe vlerësimin e situatës aktuale në menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave;

- të dhëna për prodhuesit, operatorët kolektivë dhe të pavarur që marrin pjesë në menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave;

- sasi sipas rrjedhës së veçantë dhe llojit të mbeturinave të gjeneruara në Republikën e Maqedonisë së Veriut, si dhe parashikime të ardhshme dhe trend të zhvillimit në pesë vitet e ardhshme;

- masa për parandalimin e gjenerimit të mbeturinave nga rryma të veçanta dhe masa për të inkurajuar mbledhjen, klasifikimin, ripërdorimin, riciklimin dhe format e tjera të rikuperimit, përpunimit dhe mënjanimin të mbeturinave;

- masa për të përmirësuar situatën e tregut për rikuperimin, përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave nga rrjedhat e veçanta;

- masa ekonomike;

- masa për informimin, edukimin dhe kryerjen e fushatës për ngritjen e vetëdijes publike për trajtimin e rrymave speciale të mbeturinave;

- rishikimin e legjislacionit për menaxhimin e mbeturinave dhe rrjedhave speciale të mbeturinave dhe masave për përmirësimin e tij;

- udhëzime për zhvillimin e ardhshëm të menaxhimit të rrymave speciale të mbeturinave;

- qëllime të planifikuara të rrjedhave speciale të mbeturinave që duhet të arrihen në periudhën e ardhshme, si dhe arrijten e qëllimeve që janë në përputhje me legjislacionin dhe politikat e BE-së në fushën e menaxhimit të mbeturinave, dhe

- çështje të tjera që janë të rëndësishme për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave.

(3) Programi në paragrafin (1) të këtij neni do të miratohet për periudhën kohore për të cilën është miratuar Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbeturinave në përputhje me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave.

Neni 49

Konkursi publik

(1) Fondet nga programi që ndahen nëpërmjet konkursit publik të sipas nenit 47 paragrafi (4) të këtij ligji dedikohen për financimin dhe realizimin e:

- projekteve për furnizimin e pajisjeve për mbledhjen, përpunimin dhe riciklimin e rrymave speciale të mbeturinave;

- projekteve për përmbushjen e detyrimeve që dalin për prodhuesit në përputhje me këtë ligj, si dhe rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave;

- projekteve për futjen e teknologjive të reja në trajtimin e rrymave speciale të mbeturinave që kontribuojnë në arrijten e qëllimeve kombëtare për rrjedhat speciale të mbeturinave;

- projekteve për edukimin dhe ngritjen e vetëdijes publike të qytetarëve dhe subjekteve për trajtimin e rrymave speciale të mbeturinave;

- projekteve për parandalimin dhe preventimin e gjenerimit të mbeturinave nga përdorimi i produkteve;

- pjesëmarrjes në projektet e financuara nga fondet e BE-së ose një donator tjetër;

- projekteve për përmirësimin e situatës së tregut për përpunimin dhe riciklimin e mbeturinave dhe

- projekteve të tjera që kontribuojnë drejtpërdrejt në realizimin e qëllimeve kombëtare.

(2) Në programin e përmendur në nenin 47 të këtij ligji, fondet do të alokohen për secilën rrjedhë të mbeturinave veçmas në proporcion me të ardhurat e krijuara nga pagesa e tarifës së përcaktuar në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave, përveç kur aktivitetet janë të zakonshme për të gjitha ose rrjedhat e shumta të mbeturinave.

(3) Konkursin publik sipas nenit 47 paragrafi (4) të këtij ligji e zhvillon komisioni i formuar nga ministri.

(4) Komisioni sipas paragrafit (3) të këtij neni përbëhet nga pesë anëtarë, nga të cilët:

- një përfaqësues nga trupi ekspert;

- dy përfaqësues nga shoqatat e odave që përfaqësojnë operatorët kolektivë që menaxhojnë dy rrjedha të ndryshme të mbeturinave;

- një përfaqësues nga organi i mjedisit, dhe

- një përfaqësues nga Oda e personave juridikë që kryejnë përpunimin e mbeturinave.

(5) Konkursi publik sipas nenit 47 paragrafi (4) të këtij ligji publikohet më së voni në muajin shkurti të vitit aktual në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut" dhe në të paktën në dy gazeta ditore të botuara në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, me afat për aplikim 30 ditë.

(6) Komisioni sipas paragrafit (3) të këtij neni, bazuar në kriteret për ndarjen e mjeteve të përfshira në konkursin publik, përcakton një propozim për shpërndarjen e mjeteve brenda 30 ditëve nga dita e skadimit të afatit sipas paragrafit (5) të këtij neni dhe ia dorëzon Ministrit.

(7) Në bazë të propozimit sipas paragrafit (6) të këtij neni, Ministri do të miratojë një vendim për shpërndarjen e mjeteve nga konkursi publik sipas paragrafit (5) të këtij neni.

(8) Vendimi sipas paragrafit (7) të këtij neni do të botohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

VII. MBIKËQYRJA

Neni 50

Organet mbikëqyrëse

(1) Mbikëqyrja mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji kryhet nga organi i mjedisit.

(2) Mbikëqyrja inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji kryhen nga Inspektorati Shtetëror për Mjedis.

(3) Mbikëqyrja e certifikatave të lëshuara në pajtim me nenin 18 paragrafi (4) të këtij ligji dhe raportet e përcaktuara në pajtim me nenet 31 dhe 36 të këtij ligji kryhen nga organi ekspert.

Neni 51

Fusha e mbikëqyrjes së inspektorit shtetëror të mjedisit

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda fushës së tij, inspektori shtetëror i mjedisit (në tekstin e mëtejshëm: inspektori i mjedisit) kryen inspektim dhe kontroll:

- nëse personi juridik që vendos produkte në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe të përcaktojë nëse i njëjti është prodhues në përputhje me nenin 5 pika 5 e këtij ligji;

- nëse prodhuesi është i regjistruar në Regjistrin e Prodhuesve (nenet 14 dhe 15 të këtij ligji);

- nëse prodhuesi i përmbush detyrimet për përgjegjësi të zgjatur në përputhje me nenin 18 paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv regjistron dhe mban certifikatat e përmendura në nenin 18 të këtij ligji;

- nëse prodhuesi ka krijuar në mënyrë të pavarur një sistem të veçantë të menaxhimit të mbeturinave për të përmbushur detyrimet për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, ose është bashkuar me prodhuesit e tjerë në sistemin e menaxhimit kolektiv, ose ka paguar tarifën e veçantë të menaxhimit të mbeturinave (neni 20 të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur është mbajtës i një leje tjetër që del nga rregulloret për menaxhimin e mbeturinave (neni 21 paragrafi (5) të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur përmbush detyrimet për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave për të cilat ai është përgjegjës me persona të tjerë juridikë që kanë licenca të vlefshme për menaxhimin e mbeturinave dhe me të cilat ai ka lidhur një marrëveshje në përputhje me nenin 21 paragrafi (7) i këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur ka zhvilluar program për ushtrimin e përgjegjësishë së zgjeruar të prodhuesit (neni 22 paragrafi (3) pika 6) dhe neni 30 të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur ka një leje për rrjedhën e mbeturinave (neni 23 të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur i ka paraqitur një deklaratë dhe program organit ekspert në përputhje me nenin 23 paragrafi (6) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ka vepruar në kundërshtim me nenin 24 paragrafët (7) dhe (8) të këtij ligji.

- nëse operatori i pavarur ka ndërmarrë detyrime për menaxhimin e mbeturinave nga një prodhues tjetër ose për një rrjedhë tjetër të mbeturinave nga ajo e specifikuar në Lejen e rrjedhës së mbeturinave (neni 26 paragrafi (2) të këtij ligji);

- nëse personi juridik që kryen ruajtjen e mbeturinave vepron në përputhje me nenin 29 të këtij ligji;

- nëse personat juridikë që kryejnë grumbullimin, transportimin dhe skladimin e mbeturinave dorëzojnë një kopje të formularit të transportit dhe identifikimit për transferimin e mbeturinave (neni 29 paragrafi (7) të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur ka bërë zgjedhjen e personit fizik ose juridik me të cilin ka lidhur një kontratë për mbledhjen, transportimin, skladimin, riciklimin e mbeturinave në një mënyrë transparente, duke respektuar rregullat e konkurrencës dhe mbrojtjes së tregut (neni 29 paragrafi 13 të këtij ligji);

- nëse mënyra dhe procedura e përzgjedhjes së një personi fizik ose juridik për lidhjen e një kontrate për mbledhjen, transportimin, magazinimin, riciklimin e mbeturinave janë publikuar në faqen e internetit të operatorit kolektiv ose të pavarur (neni 29 paragrafi 13 të këtij ligji);

- nëse prodhuesi ose operatori kolektiv i ka dorëzuar organit ekspert raportet tremujore të referuara në nenin 31 paragrafi (3) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur ka dorëzuar raportin vjetor për punën e tij (neni 31 paragrafi (4) të këtij ligji);

- nëse operatori i pavarur ka dorëzuar raportet tremujore në përputhje me nenin 34 të këtij ligji;

- nëse operatorët kolektivë kanë përmbushur detyrimet e tyre të përcaktuara në marrëveshjen vullnetare të përmendur në nenin 35 të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur ka dorëzuar raportin vjetor të përmendur në nenin 36 të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur mban raportet vjetore me të dhënat për të paktën shtatë vitet e fundit (neni 36 paragrafi (8) të këtij ligji);

- kryen mbikëqyrje, kontrollon dhe përcakton nëse prodhuesi kontraktues i ka paguar Kolektivit një kompensim për shërbimin e kryer për përgjegjësi të zgjatur (neni 38 paragrafët (1), (3) dhe (4) të këtij ligji);

- nëse kompensimi i operatorit kolektiv është në përputhje me nenin 38 paragrafi (2) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv i ka paraqitur një njoftim organit ekspert në përputhje me nenin 38 paragrafi (7) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv e ka zgjidhur kontratën me prodhuesin kontraktues nëse nuk paguan kompensimin (neni 38 paragrafi (8) të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv ka vepruar në përputhje me nenin 38 paragrafi (9) të këtij ligji;

- nëse prodhuesi ka vepruar në kundërshtim me nenin 38 paragrafi (10) të këtij ligji;

- nëse prodhuesi kontraktues ka paguar kompenzimin në përputhje me nenin 38 paragrafi (11) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv lëshon faturat në përputhje me nenin 38 paragrafi (12) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ka mundësuar mbledhjen më të lehtë të kompensimit nga operatori kontraktues apo ka krijuar një avantazh në treg duke mundësuar mbledhjen në kohë të kompensimit, pa marrë masa për të njëjtën (neni 38 paragrafi (13) të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv publikon informacionin e nevojshëm në faqen e tij të internetit në përputhje me nenin 39 paragrafi (1) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv i përcakton kompensimin në përputhje me nenin 39 paragrafët (3), (4) dhe (5) të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur ka shpenzuar të paktën 65% në investime në infrastrukturë, si dhe në mbledhjen, transportin, përpunimin, riciklimin dhe mënjanimin e produkteve të mbeturinave dhe / ose rrymave speciale të mbeturinave (neni 39 paragrafi (7) dhe (8)) të këtij ligji);

- nëse operatori kolektiv vepron në përputhje me nenin 40 të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur kryen detyrimet për ngritjen e vetëdijes publike në përputhje me nenin 41 të këtij ligji;

- nëse operatori kolektiv ose i pavarur krijon dhe mirëmban sistemin e të dhënave elektronike për trajtimin e rrymave speciale të mbeturinave dhe për funksionimin e tij në përputhje me nenin 43 të këtij ligji, si dhe ruan të dhënat për të njëjtin;

- nëse operatori kolektiv ka lidhur marrëveshje të reja në lidhje me aktivitetet e tij pas miratimit të vendimit për revokimin e lejes së rrjedhës së mbeturinave (neni 45 paragrafi (4) të këtij ligji);

(2) Në rastet kur inspektori i mjedisit me inspektimin dhe kontrollin e kryer konstaton se një nga kushtet e përcaktuara në këtë ligj për revokimin e lejes për qarkullimin e mbeturinave është përmbushur, ai është i detyruar të paraqesë brenda 15 ditëve nga dita kur inspektimi është kryer të dorëzojë deri te organi profesional iniciativë për revokimin e licencës, me të cilën paraqet procesverbalin nga inspektimi i kryer.

(3) Me kërkesë të inspektorit të mjedisit, personi i autorizuar i organit përgjegjës për punët e brendshme është i detyruar që të marrë pjesë në kryerjen e punëve sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Me kërkesë të inspektorit të mjedisit, personi i autorizuar nga organi profesional mund të marrë pjesë në kryerjen e punëve sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(5) Me kërkesë të personit zyrtar nga organi profesional, inspektori i mjedisit është i detyruar të kryejë mbikëqyrje inspektuese.

Neni 52

Sjellja e vendimeve të inspektorit të mjedisit jetësor

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i mjedisit me vendim mund të kufizojë ose ndalojë punën e subjektit të mbikëqyrës ose të detyrojë subjektin e mbikëqyrës, si më poshtë:

- të detyrojë personin juridik brenda 15 ditëve të regjistruar në Regjistrin e Prodhuesve të përmendur në nenin 14 të këtij ligji;

- të detyrojë personin juridik brenda 30 ditëve të paraqesë për inspektim të gjitha të dhënat nga të dhënat materiale, si dhe të bëjë llogaritje nëpërmjet një llogaritari të çertifikuar të sasisë totale të produkteve të lëshuara në treg, si dhe pasqyrë të kompenzimit të paguar dhe / ose të papaguar të menaxhimit të mbeturinave që duhet të paguhet në përputhje me rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave d.m.th. t'i paguhet operatorit kolektiv;

- të detyrojë prodhuesin e pavarur brenda 15 ditëve të paraqesë certifikatën e referuar në nenin 18 paragrafi (4) të këtij ligji tek organi ekspert;

- të detyrojë prodhuesin që t'ia paraqesë operatorit kolektiv konfirmimin e përmendur në nenin 18 paragrafi (4) të këtij ligji;

- të kufizojë ose të ndalojë për një periudhë deri në 90 ditë punën e prodhuesit i cili nuk ka krijuar sistem të pavarur për menaxhimin e një rryme të veçantë mbeturinash, ose nuk është përfshirë në një operator kolektiv (neni 20) brenda të cilit ai do të detyrojë prodhuesin për të krijuar sistem të pavarur për të

menaxhuar një rrjedhë të veçantë të mbeturinave duke siguruar një licencë për një operator të pavarur, ose për t'u angazhuar në një operator kolektiv;

- të kufizojë ose të ndalojë për një maksimum prej 90 ditësh punën e një operatori të pavarur ose kolektiv nëse përcakton se është një mbajtës i një leje tjetër që del nga rregulloret e menaxhimit të mbeturinave (neni 21);

- të detyrojë operatorin kolektivin ose të pavarur brenda një periudhe jo më të gjatë se 90 ditë të përgatisë program për realizimin e përgjegjësisë së zgjatur të prodhuesit (neni 30);

- të kufizojë ose ndalojë punën për të paktën 30 ditë, dhe më së shumti për 120 ditë, personit juridik që paraqitet dhe / ose kryen punë si operator kolektiv ose të pavarur pa pasur leje të vlefshme për rrjedhën e mbeturinave (neni 23);

- të kufizojë ose ndalojë punën për një maksimum prej 30 ditësh të operatorit kolektiv ose të pavarur që nuk ka vepruar në përputhje me nenin 23 paragrafi (7) të këtij ligji;

- të detyrojë operatorin e pavarur e pavarur brenda një maksimumi prej 30 ditësh t'i përfundojë të gjitha detyrimet kontraktuale me të cilat ka vepruar në kundërshtim me nenin 26 të këtij ligji;

- të kufizojë ose të ndalojë punën e një operatori të pavarur brenda një maksimumi prej 60 ditësh nëse ai kupton që operatori i pavarur ka marrë përsipër detyrime për menaxhimin e mbeturinave nga një prodhues tjetër ose për një rrjedhë tjetër mbeturinash nga ajo e përcaktuar në lejen e tij të rrjedhës së mbeturinave (neni 26 paragrafi (2) të këtij ligji);

- të kufizojë ose ndalojë punën e personit juridik që kryen ruajtjen e mbeturinave brenda të paktën 30 ditëve dhe më së shumti 90 ditëve nëse përcaktohet se personi juridik nuk vepron në përputhje me nenin 29 të këtij ligji, brenda së cilës periudhë juridike subjekti që kryen ruajtjen e mbeturinave duhet të eliminojë mangësitë e identifikuar dhe të paraqesë raportet dhe format e kërkuara për transportin e mbeturinave;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv ose të pavarur brenda një maksimumi prej 60 ditësh nëse përcakton se raportet tremujore nuk janë dorëzuar tek organi ekspert në përputhje me nenin 31 ose nenin 33 të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv, ose të pavarur brenda një maksimumi prej 90 ditësh nëse përcakton se nuk është dorëzuar Raporti vjetor për punën e tij (neni 32 paragrafi (4) të këtij ligji);

- të detyrojë operatorin kolektiv brenda një maksimumi prej 90 ditësh për të përmbushur një ose më shumë detyrime të përcaktuara në marrëveshjet vullnetare (neni 35 të këtij ligji);

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv ose të pavarur brenda një periudhe prej të paktën 30 dhe më së shumti 90 ditësh nëse përcakton se raporti vjetor nuk është dorëzuar (neni 36 të këtij ligji);

- të kufizojë ose ndalojë punën e veprimit kolektiv d.m.th. të pavarur brenda një periudhe prej të paktën 30 dhe më së shumti 90 ditësh nëse përcakton se raportet vjetore me të dhënat nuk mbahen për shtatë vitet e fundit (neni 36 paragrafi (8) të këtij ligji);

- të kufizojë ose ndalojë punën e prodhuesit kontraktues brenda një maksimumi prej 15 ditësh brenda të cilit prodhuesi do të jetë i detyruar të paguajë kompensimin për shërbimin e kryer për përgjegjësi të zgjatur ndaj operatorit kolektiv (neni 38 të këtij ligji);

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv brenda një periudhe prej të paktën 15 dhe më së shumti 30 ditësh brenda së cilës periudhë ai do të jetë i detyruar të harmonizojë kompensimin në përputhje me nenin 38 paragrafin (2) të këtij ligji;

- do të detyrojë operatorin kolektiv brenda 7 ditëve t'i paraqesë njoftim organit ekspert mbi shumën dhe emrin e prodhuesit të kontratës i cili nuk ka paguar kompensimin për të paktën tre muaj (neni 38 paragrafi (7) të këtij ligji);

- të detyrojë operatorin kolektiv brenda 7 ditësh të zgjidhë kontratën me prodhuesin kontraktues i cili nuk ka paguar kompensimin për të paktën gjashtë muaj (neni 38 paragrafi (8) të këtij ligji);

- të detyrojë operatorin kolektiv brenda 7 ditësh të paraqesë njoftimin tek organi ekspert, si dhe të publikojë në faqen e tij të internetit emrin dhe selinë e prodhuesit të kontratës të cilit i është prishur kontrata (neni 38 paragrafi (9) i këtij ligji);

- të detyrojë prodhuesin kontraktues të paguajë kompensimin brenda 15 ditëve në përputhje me nenin 38 paragrafi (11) të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv brenda një periudhe prej të paktën 15 dhe më së shumti 30 ditësh brenda së cilës operatori kolektiv do të detyrojë atë të lëshojë faturat në përputhje me nenin 38 paragrafi (12) të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv brenda një periudhe prej të paktën 15 dhe më së shumti 30 ditësh brenda së cilës operatori kolektiv do të detyrojë të publikojë në faqen e tij të internetit informacionin e nevojshëm në përputhje me nenin 39 paragrafi (1) të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv brenda një periudhe prej të paktën 30 dhe më së shumti 90 ditësh brenda të cilit operatori kolektiv do të detyrojë të harmonizojë kompensimin në përputhje me nenin 39 paragrafët (3), (4) dhe (5) të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv ose të pavarur brenda një periudhe prej të paktën 30 dhe më së shumti 90 ditësh, nëse përcaktohet se operatori kolektiv ose i pavarur nuk kanë shpenzuar për infrastrukturën siç përcaktohet në nenin 39 paragrafi (7) të këtij ligji brenda së cilës periudhë operatori kolektiv do t'i detyrojë ata të eliminojnë parregullsitë;

- të detyrojë operatorin kolektiv të veprojë në përputhje me nenin 40 paragrafi (1) të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv ose të pavarur brenda një periudhe prej të paktën 30 dhe më së shumti 90 ditësh nëse përcakton se ata nuk zbatojnë detyrimet për ngritjen e vetëdijes publike në përputhje me nenin 41 të këtij ligji;

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv ose të pavarur brenda një periudhe prej të paktën 30 dhe më së shumti 90 ditësh brenda së cilës ai do të jetë i detyruar të krijojë ose azhurnojë sistemin e bazës së të dhënave elektronike (neni 43 të këtij ligji);

- të kufizojë ose ndalojë punën e operatorit kolektiv ose të pavarur brenda një periudhe prej të paktën 15 dhe më së shumti 30 ditësh brenda së cilës ai do të jetë i detyruar të ndërpresë kontratat që ka i lidhur pas vendimit për revokimin e lejes së rrjedhës së mbeturinave (neni 45 të këtij ligji); dhe

- të detyrojë prodhuesin, përkatësisht operatorin kolektiv ose të pavarur të ndërmarrë aktivitete të caktuara, d.m.th. të kufizojë ose ndalojë punën e tyre nëse veprojnë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

(2) Nëse gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori shtetëror i mjedisit përcakton se subjektet e mbikëqyrjes nuk janë në përputhje me kërkesat e këtij ligji, me procesverbal do të konstatoj parregullsitë e përcaktuara dhe në vendim do t'i përcaktojë masat dhe aktivitetet e duhura që duhet t'i ndërmarrin për tejkalimin e situatës, si dhe me vendim do të përcaktojë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 90 ditë për të eliminuar arsyet e situatës.

(3) Nëse subjektet sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni nuk veprojnë në përputhje me vendimin e inspektorit të mjedisit dhe nuk i heqin arsyet për situatën e përcaktuar me vendim, inspektori i mjedisit do të paraqesë kërkesë për fillimin e një procedure kundërvajtëse para Komisionit për vendosjen e kundërvajtjeve në fushën e mjedisit në Ministrinë e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, gjegjësisht gjykatës kompetente.

(4) Kundër vendimit sipas paragrafit (1) dhe (2) të këtij neni, pala e pakënaqur ka të drejtë të paraqesë ankesë në përputhje me rregulloret për mbikëqyrjen inspektuese.

(5) Ankesa kundër vendimit sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

(6) Gjatë kryerjes së veprimtarive sipas paragrafit (1) të këtij neni, inspektori i mjedisit ka të drejtë të ndërmarrë masa të tjera të përcaktuara me Ligjin e Mjedisit, me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave, si dhe rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave.

Neni 53

Fusha e veprimit të mbikëqyrjes së personave zyrtarë nga organi profesional

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda fushës së veprimit të tij, personi zyrtar në organin profesional kryen inspektimin dhe kontrollin:

- nëse të dhënat dhe dokumentet që janë baza për dorëzimin e raportit tremujor të përmendur në nenin 31 paragrafi (3) të këtij ligji;

- nëse të dhënat dhe dokumentet që janë baza për dorëzimin e Raportit Vjetor (neni 18 dhe neni 36 të këtij ligji);

- nëse të dhënat dhe dokumentet, si dhe materialet e tjera të përdorura në aktivitetet për ngritjen e vetëdijes publike, përfshirë dokumentet financiare që përmbajnë të dhëna për fonde të paguara për kryerjen e aktiviteteve për ngritjen e vetëdijes publike në përputhje me nenin 41 të këtij ligji;

- nëse funksionimi dhe mënyra e mbledhjes së të dhënave në sistemin elektronik të bazës së të dhënave në përputhje me nenin 43 të këtij ligji.

(2) Për mbikëqyrjen dhe kontrollin e zbatuar, zyrtari i organit profesional përpilon raport të cilin ia paraqet subjektit të mbikëqyrjes.

(3) Në rast kur me procesverbal konstatohet se subjekti i mbikëqyrjes i ka shkelur dispozitat e këtij ligji, ose rregulloret për rrjedhat e posaçme të mbeturinave dhe kështu ka kryer kundërvajtje, është i detyruar që të fillojë procedurë kundërvajtëse në përputhje me Ligjin e Kundërvajtjes.

Neni 54

Zbatimi i dispozitave nga ligje të tjera në mbikëqyrjen inspektuese

Inspektori Shtetëror i Mjedisit e kryen inspektimin në përputhje me dispozitat e këtij ligji, Ligjit për Inspektimin, Ligjit të Menaxhimit të Mbeturinave, Ligjit të Mjedisit Jetësor dhe rregulloreve për rrjedhat speciale të mbeturinave.

Neni 55

Përgjegjësia e personave zyrtar në organin profesional

(1) Personat zyrtarë në organin e mjedisit, përfshirë organet përbërëse, janë të detyruar, si persona përgjegjës, të marrin me kohë dhe me efikasitet të gjitha masat dhe procedurat e nevojshme për zbatimin e këtij ligji.

(2) Nëse gjatë zbatimit të masave dhe procedurave të përcaktuara në këtë ligj, përcaktohen shkeljet nga personi juridik ose fizik të kryera me veprim ose mosveprim ose lëshim të mbikëqyrjes së detyrueshme mbi një person tjetër i cili ishte i autorizuar të veprojë në emër të subjektit, si dhe duke paraqitur të dhëna dhe dokumente të pasakta dhe të rreme, personat zyrtarë janë të detyruar të iniciojnë ose kërkojnë që të fillojnë procedurë kundërvajtëse në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

(3) Personat juridikë dhe fizikë për të cilët sigurohen të drejtat dhe detyrimet e përcaktuara me këtë ligj, nëse përcaktojnë ekzistimin e shkeljes ose tejkalojnë autorizimeve nga personat zyrtarë sipas paragrafit (1) të këtij neni, të kryer me veprime ose mosveprime, janë të detyruar të informojnë Ministrin.

(4) Në rast të konstatimit të shkeljeve të kompetencave të personave zyrtarë sipas paragrafit (1) të këtij neni, Ministri është i detyruar të fillojë procedurë për përcaktimin e përgjegjësive së perdonit zyrtarë në pajtim me këtë apo ligj tjetër.

Neni 56

Vërejtje

(1) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese inspektori i mjedisit konstaton se për herë të parë është kryer parregullsi sipas nenit 51 paragrafi (1) alineat 2, 3, 5 dhe 17 të këtij ligji, me raport në të cilin ai do të përcaktojë parregullsinë e kryer dhe me vendim do të lëshojë vërejtje dhe do të përcaktojë një afat brenda të cilit subjekti i inspektimit është i detyruar të eliminojë parregullsitë e përcaktuara me procesverbal.

(2) Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor udhëheq evidencë të vetme të paralajmërimeve të shqiptuara.

(3) Formën dhe përmbajtjen e evidencës së paralajmërimeve të shqiptuara e shqipton Ministri.

Neni 57

Mbikëqyrja e ligjshmërisë së punës së organeve të komunës, komunës në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit

(1) Mbikëqyrja mbi ligjshmërinë e punës së organeve të komunës, komunës në qytetin e Shkupit, përkatësisht qytetit të Shkupit bazohet në parimin e ligjshmërisë, përgjegjësisë dhe pavarësisë në realizimin e kompetencave të tyre.

(2) Mbikëqyrjen sipas paragrafit (1) të këtij neni e kryen organi i mjedisit jetësor.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së punës, organet e komunës, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit, organi i mjedisit, i kryejnë aktivitetet në vijim:

- vlerëson nëse kryetari i komunës, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit kanë lidhur marrëveshje me operatorët kolektivë ose të pavarur për krijimin e qendrave të grumbullimit dhe infrastrukturës tjetër për mbledhjen e veçantë dhe zgjedhjen e rrymave speciale të mbeturinave;

- vlerëson nëse kryetari i komunës, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit ka dhënë një avantazh apo e ndërlikon pozicionin e operatorit kolektiv ose të pavarur kundrejt një operatori tjetër;

- vlerëson nëse kryetari i komunës, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit vendosin kushte që e bëjnë të pamundur lidhjen e një marrëveshje me një operator kolektiv ose të pavarur;

- vlerëson nëse kryetari i komunës i ka dorëzuar një raport organit ekspert mbi masën në të cilën janë arritur qëllimet e vendosura në marrëveshjet me operatorët kolektivë dhe të pavarur;

- u tregon organeve të komunës, komunës në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit që të tejkalojnë kompetencat e tyre të përcaktuara me këtë ligj dhe propozon masat e duhura për tejkalimin e asaj situate;

- tregon mangësi të caktuara materiale dhe procedurale në punën e organeve të komunës, komunës në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit, të cilat mund të parandalojnë përmbushjen e detyrimeve të operatorëve kolektivë ose të pavarur, d.m.th. të cilat mund të jenë një pengesë në arritjen e objektivave kombëtare të përcaktuara nga rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave;

- jep rekomandime për zbatimin e vazhdueshëm të kompetencave të komunës dhe qytetit të Shkupit për aktivitetet që duhet të kryhen në përputhje me këtë ligj, me kërkesë të organeve të komunës, komunës në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit;

- u paraqet iniciativa dhe propozime organeve të komunës, komunës në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit, nëse konstatojnë moszbatim të këtij ligji, si rezultat i konfliktit të kompetencave ndërmjet tyre, operator kolektivë dhe të pavarur ose subjekte të tjera që i trajtojnë mbeturinat.

Neni 58

Heqja e ushtrimit të kompetencave

(1) Nëse, përkundër indikacioneve dhe masave të ndërmarra dhe aktiviteteve, organet e komunës, komuna në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit nuk sigurojnë realizimin e aktiviteteve për të cilat ata janë kompetentë në përputhje me këtë ligj, kompetenca e tyre për kryerjen e atyre aktiviteteve do të revokohet.

(2) Kryerja e veprimtarive sipas paragrafit (1) të këtij neni do të ndërmerret nga organi i mjedisit, deri në një vit nga dita e ndërmarrjes së tyre, në emër dhe për llogari të komunës, komuna në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit.

(3) Për ndërmarrjen e veprimtarive sipas paragrafit (1) të këtij neni njoftohet organi i administratës shtetërore përgjegjës për punët në fushën e vetëqeverisjes lokale dhe organi i administratës shtetërore përgjegjës për punët në fushën e financave.

VIII. SANKSIONET KUNDËRVAJTËSE

Neni 59

Sanksionet kundërvajtëse nga kategoria e pare

(1) Gjohë në vlerë prej 9,000 deri në 10,000 euroo në kundërvlerë në denarë për mikro tregtarët, nga 18,000 deri në 20,000 euroo në kundërvlerë në denarë për tregtarët e vegjël, nga 53,000 deri në 59,000 në kundërvlerë në denarë për tregtarët e mesëm dhe nga 88,000 deri në 98,000 euroo në kundërvlerë me denarë për tregtarët e e mëdhenj do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1) nuk ka regjistruar ose paraqitur kërkesë për fshirje nga Regjistri i prodhuesve me përgjegjësi të zgjatur (neni 14 dhe neni 15 të këtij ligji);

2) nuk i ka dorëzuar prodhuesit konfirmimin sipas neni 18 paragrafi (7) të këtij ligji;

3) nuk ka një certifikatë të përmendur në nenin 18 të këtij ligji;

4) nuk ka krijuar një sistem të pavarur për menaxhimin e një rryme të veçantë mbeturinash, d.m.th. nuk është përfshirë në operatorin kolektiv;

5) nuk i ka dorëzuar raportet tremujore organit ekspert (neni 31 paragrafi (3) dhe neni 34 të këtij ligji);

6) nuk i ruan Raportet vjetore me të dhënat së paku për shtatë vitet e fundit (neni 36 paragrafi (8) të këtij ligji);

7) nuk i ka paguar Operatorit Kolektiv kompensimin për shërbimin e kryer për përgjegjësi të zgjatur (neni 38 paragrafët (1), (3) dhe (4) të këtij ligji);

8) operatori kolektiv nuk e ka zgjidhur kontratën me prodhuesin kontraktues i cili nuk ka paguar kompensimin për të paktën gjashtë muaj (neni 38 paragrafi (8) të këtij ligji);

9) operatori kolektiv nuk i ka paraqitur njoftim organit ekspert dhe / ose nuk ka publikuar në faqen e tij në internet emrin dhe selinë e prodhuesit të kontratës të cilit i ka zgjidhur kontratën (neni 38 paragrafi (9) të këtij ligji);

10) ka lidhur marrëveshje me një operator të ri kolektiv në të njëjtin vit fiskal për ushtrimin e përgjegjësisë së zgjatur për të njëjtën rrjedhë mbeturinash (neni 38 paragrafi (10) të këtij ligji);

11) operatori kolektiv lidhi kontratë me prodhuesin kontrata e të cilit u ndërpre nga një operator tjetër kolektiv në të njëjtin vit fiskal (neni 38 paragrafi (9) dhe paragrafi (14) të këtij ligji) dhe u botua në faqen e internetit të operatorit kolektiv;

12) operatori kolektiv nuk ka lëshuar një faturë brenda 30 ditëve nga dita e marrjes së raportit tremujor nga prodhuesi kontraktues (neni 38 paragrafi (12) të këtij ligji);

13) operatori kolektiv nuk ka publikuar në faqen e tij të internetit të dhëna për shumën e kompenzimit për shërbimin që kryen për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave me qëllim të zbatimit të detyrimit të përgjegjësisë së zgjatur të prodhuesit (neni 39 të këtij ligji);

14) operatori kolektiv ose i pavarur personit zyrtar nga organi profesional nuk lejon qasjen në sistemin elektronik (neni 43 paragrafi (2) të këtij ligji);

15) operatori kolektiv ose i pavarur nuk ka paraqitur njoftim brenda tre ditëve tek organi ekspert se ka probleme me funksionimin e sistemit elektronik (neni 43 paragrafi (4) të këtij ligji);

(2) Gjohë në vlerë prej 500 euro në kundërvlerë denari te mikro tregtarët, 1,000 euro në kundërvlerë denari te tregtarët e vegjël, 3,000 euro në kundërvlerë denari te tregtarët e mesëm dhe 5,000 euro në kundërvlerë denari te tregtarët të mëdhenj do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Gjohë në vlerë prej 500 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet sipas paragrafit (1) pika 4) të këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, organi kundërvajtës mund të shqiptojë ndalim të sanksionit kundërvajtës për kryerjen e veprimtarisë.

(5) Për personin përgjegjës sipas paragrafit (2) të këtij neni, organi kundërvajtës mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(6) Organi kompetent për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga ky nen është gjykata kompetente.

Neni 60

Kundërvajtja e kategorisë së dytë

(1) Gjohë në vlerë prej 13.000 deri në 14.000 euroo në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 25,000 deri në 28,000 euroo në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 76,000 deri në 84,000 euroo në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 126,000 deri në 140,000 euroo në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj, do t'i shqiptohet për kundërvajtje ndaj një personi juridik, nëse:

1) përcakton që një operator kolektiv ose i pavarur është mbajtës i një leje tjetër që del nga rregulloret për menaxhimin e mbeturinave (neni 21 të këtij ligji);

2) përcakton që operatori kolektiv ose i pavarur nuk ka publikuar në faqen e tij të internetit mënyrën dhe procedurën e zgjedhjes së një personi fizik ose juridik për lidhjen e kontratës për mbledhjen, transportimin, magazinimin, riciklimin e mbeturinave (neni 29 paragrafi (13) të këtij ligji);

3) operatori kolektiv ose i pavarur nuk ka zhvilluar program për realizimin e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit (neni 30 të këtij ligji);

4) operatori kolektiv ose i pavarur nuk ka paraqitur të dhënat e nevojshme për zgjatjen e lejes së rrjedhës së mbeturinave (neni 23, paragrafi 7 të këtij ligji);

5) operatori kolektiv nuk ka dorëzuar Raport vjetor për punën e tij (neni 31 paragrafi (4) të këtij ligji);

6) operatori kolektiv ose i pavarur nuk ka vepruar në përputhje me nenin 29 të këtij ligji;

7) kompensimi i operatorit kolektiv është më pak se 30% e shumës së kompensimit për atë rrjedhë dhe llojin e veçantë të mbeturinave të përcaktuara në rregulloren e duhur për rrjedhën e veçantë të mbeturinave (neni 38 paragrafi (2) të këtij ligji);

8) operatori kolektiv nuk i ka paraqitur njoftim organit ekspert për shumën dhe emrin e prodhuesit të kontraktuar i cili nuk ka paguar kompensimin e operatorit kolektiv për të paktën tre muaj (neni 38 paragrafi (7) të këtij ligji);

9) nuk ka paguar kompenzimin për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave që është proporcionale me sasinë e produkteve të vendosura në treg dhe për të cilat nuk i ka paguar kompenzim operatorit kolektiv, në rast se operatori kolektiv zgjidh kontratën e tij (neni 38 paragrafi (11) të këtij ligji);

10) operatori kolektiv ka mundësuar pagesën e tarifës që nuk është e barabartë për secilin prodhues të kontraktuar dhe / ose është dhënë një zbritje më e madhe se 30% dhe / ose një zbritje deri në 30% prodhuesit të kontraktuar i cili nuk ka pjesë më të madhe se 20% në sasinë e mbeturinave të trajtuara nga operatori kolektiv ose zbritja i jepet prodhuesit të kontraktuar i cili nuk është themelues i operatorit kolektiv (neni 39 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji);

11) operatori kolektiv ka vepruar në kundërshtim me neni 40 paragrafin (1) të këtij ligji;

12) operatori kolektiv nuk ka marrë masa për përcaktimin e kompenzimit që siguron mbulimin e plotë të kostove për përmbushjen e detyrimeve për menaxhimin e mbeturinave (neni 39 paragrafi (5) të këtij ligji);

13) operatori kolektiv nuk ka shpenzuar 65% të kompensimit për krijimin e infrastrukturës për grumbullimin e produkteve të mbeturinave dhe / ose menaxhimin e veçantë të mbeturinave që menaxhon (neni 39 paragrafi (7) të këtij ligji);

14) operatori i pavarur nuk ka shpenzuar 65% të shumës së dëshmshpërblimit që do të paguante për vitin paraprak në përputhje me rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave në krijimin e infrastrukturës për mbledhjen e mbeturinave dhe / ose rrjedhën speciale të mbeturinave që ai menaxhon (neni 39 paragrafi (8) të këtij ligji);

15) operatori kolektiv merr përsipër detyrimet për menaxhimin e rrjedhës speciale të mbeturinave të prodhuesve të cilët së bashku nxjerrin në treg më shumë se 49% të sasisë totale të produkteve të hedhura në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut të llogaritur në lidhje me sasinë totale të produkteve të vendosura në treg për vitin paraprak (neni 40 paragrafi (1) të këtij ligji);

16) operatori kolektiv ose i pavarur nuk ka krijuar dhe nuk mban sistem të përshtatshëm elektronik të bazës së të dhënave, përkatësisht të dhënat nga sistemi elektronik nuk ruhen së paku për shtatë vitet e fundit (neni 43 paragrafët (1) dhe (5) të këtij ligji);

17) operatori kolektiv përkatësisht i pavarur ka lidhur një marrëveshje të re në lidhje me veprimtarinë e tij për menaxhimin e rrjedhës së veçantë të mbeturinave pas miratimit të vendimit për revokimin e lejes së rrjedhës së mbeturinave, d.m.th. pas hyrjes në fuqi të tij (neni 45 paragrafi (4) të këtij ligji);

18) operatori kolektiv nuk i ka informuar prodhuesit përgjegjës se licenca e tij për rrjedhën e mbeturinave është revokuar dhe se ajo pushon së funksionuari (neni 45 paragrafi (5) të këtij ligji);

(2) Gjoha në vlerë prej deri në 700 euroo në kundërvlerë denari te mikro tregtarët, 1.500 euroo në kundërvlerë denari me tregtarë të vegjël, 4.000 euroo në kundërvlerë denari me tregtarë të mesëm dhe 7.000 euroo në kundërvlerë denari me tregtarë të mëdhenj i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik për veprimet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Kryerësi i kundërvajtjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, organi i kundërvajtjes mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(4) Për personin përgjegjës sipas paragrafit (2) të këtij neni, organi kundërvajtës mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(5) Organi kompetent për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga ky nen është gjykata kompetente.

Neni 61

Kundërvajtjet nga kategoria e tretë

(1) Gjohë në vlerë prej 18.000 deri në 20.000 euroo në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 36.000 deri në 40.000 euroo në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 110.000 deri në 120.000 euroo në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 180.000 deri në 200.000 euroo në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj, do të dënohen për kundërvajtje ndaj një personi juridik, nëse:

1) paraqitet dhe / ose kryen veprimtari si një operator kolektiv ose i pavarur pa pasur leje të vlefshme të rrjedhës së mbeturinave (neni 23 të këtij ligji);

2) operatori kolektiv ka garantuar dhe / ose ka marrë përsipër detyrime për shlyerjen e borxhit ose përmbushjen e detyrimeve të një prodhuesi ose një pale të tretë (neni 24 paragrafi (7) të këtij ligji);

3) operatori kolektiv ka fituar pronësi mbi mbeturinat që i trajton (neni 24 paragrafi (8) të këtij ligji);

4) prodhuesi kontraktues, megjithëse e dinte ose duhej ta dinte, nuk u kujdes me kujdes për tu informuar në lidhje me punën e operatorit kolektiv dhe as nuk mori masa për të informuar operatorin kolektiv, organet profesionale ose organet kompetente për punën e operatorit kolektiv të përcaktuar me vendim të një organi kompetent që nuk i përmbush detyrimet e tij (neni 25 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji);

5) operatori i pavarur ka ndërmarrë detyrime për menaxhimin e mbeturinave nga një prodhues tjetër (neni 26 paragrafi (2) të këtij ligji);

6) operatori i pavarur ka shpërndarë fitimin e realizuar duke trajtuar rrjedhën speciale të mbeturinave si të ardhura të tij, d.m.th., si të ardhura të prodhuesit themelues (neni 26 paragrafi (4) të këtij ligji);

7) prodhuesi, megjithëse e dinte ose duhej ta dinte, nuk u kujdes me kujdes për tu informuar në lidhje me punën e operatorit të pavarur dhe as nuk mori masa për të informuar operatorin e pavarur, organet profesionale ose organet kompetente për punën e operatorit të pavarur të përcaktuar me vendim të një organi kompetent që nuk i përmbush detyrimet e tij (neni 27 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji);

8) operatori kolektiv ose i pavarur ka lidhur marrëveshje me personin fizik ose juridik për grumbullimin, transportimin, magazinimin, riciklimin e mbeturinave në kundërshtim me mënyrën dhe procedurën e publikuar në faqen e tij të internetit, d.m.th. ka lidhur marrëveshje në një mënyrë jo transparente ose e ka prishur konkurrencën e tregut (neni 29 paragrafi (13) të këtij ligji);

9) operatori kolektiv ka krijuar situatë më të favorshme në treg duke mundësuar mbledhjen më të lehtë të kompenzimit nga operatori kontraktues dhe / ose ka krijuar avantazh në treg duke mundësuar mbledhjen në kohë të kompenzimit pa marrë masa për të siguruar pagesa (neni 38 paragrafi (13) të këtij ligji);

10) operatori kolektiv nuk ka krijuar infrastrukturë për grumbullimin e produkteve të mbeturinave dhe / ose rrymave speciale të mbeturinave me vlerë prej të paktën 65% të fondeve të mbledhura nga kompenzimi i përmendur në nenin 37 të këtij ligji (neni 39 paragrafi (7) të këtij ligji);

11) operatori i pavarur nuk ka krijuar infrastrukturë për mbledhjen e produkteve të mbeturinave dhe / ose rrymave speciale të mbeturinave me vlerë prej të paktën 65% të kompensimit që ai do të paguante për vitin aktual në përputhje me rregulloret për rrymat speciale të mbeturinave

12) operatori kolektiv zbatoi aktivitete për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes publike për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave më pak se 10% ose më shumë se 10% të të ardhurave totale nga viti i kaluar (neni 41 paragrafi (1) të këtij ligji);

13) operatori i pavarur zbatoi aktivitete për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes publike për menaxhimin e rrymave speciale të mbeturinave më shumë se 10% të shumës totale të kompensimit që ai do të paguante vitin e kaluar (neni 41 paragrafi (2) të këtij ligji);

14) operatori kolektiv realizoi një reklamë në mënyrë që të sigurojë prodhues shtesë të kontratave dhe i prezantoi ato si pjesë e aktiviteteve për informimin dhe ngritjen e vetëdijes publike (neni 41 paragrafi (3) të këtij ligji);

15) operatori kolektiv, përkatësisht i pavarur realizoi një aktivitet për informimin e publikut dhe ngritjen e vetëdijes publike që nuk është në përputhje me rregulloren sipas nenit 41 paragrafi (6) të këtij ligji.

(2) Gjoha me vlerë prej 1,000 euroo në kundërvlerë denari me mikro tregtarë, 2,000 EURO në kundërvlerë denari me tregtarë të vegjël, 6,000 euroo në kundërvlerë denari me tregtarë të mesëm dhe 10,000 euroo në kundërvlerë denari me tregtarë të mëdhenj do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Kryerësit të kundërvajtjes sipas paragrafit (1) të këtij neni, organit për kundërvajtje mund t'i shqiptohet sanksion kundërvajtje për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(4) Për personin përgjegjës sipas paragrafit (3) të këtij neni, organi kundërvajtës mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(5) Organi kompetent për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga ky nen është gjykata kompetente.

Neni 62

Sanksione kundërvajtje për personat zyrtarë

(1) Gjoha në vlerë prej 5,000 euroo në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet kryetarit të komunës nëse:

- Nuk ka lidhur marrëveshje me operatorin kolektiv ose të pavarur në rast se kushtet e ofruara nga operatori kolektiv ose i pavarur janë të zakonshme dhe proporcionale me kushtet e ofruara për komuna të tjera, komuna në qytetin e Shkupit dhe / ose qytetin e Shkupit (neni 42 paragrafi (3) të këtij ligji);

- Vendos kushte të ndryshme për lidhjen e një marrëveshjeje, e cila jep një avantazh, d.m.th. ndërlikon pozicionin e një operatori kolektiv dhe / ose të pavarur mbi një operator tjetër kolektiv dhe / ose të pavarur (neni 42 paragrafi (2) të këtij ligji);

- Nuk e bëri atë të disponueshme për publikun, përkatësisht nuk e publikoi marrëveshjen e lidhur me operatorin kolektiv dhe të pavarur në uebfaqen e komunës, komunës në qytetin e Shkupit, përkatësisht qytetit të Shkupit (neni 42 paragrafi (8) të këtij ligji);

- nuk dorëzoi raport në pajtim me nenin 42 paragrafi (11) të këtij ligji.

(2) Gjoha në vlerë prej 500 euroo në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit zyrtarit nëse:

1) brenda 30 ditëve nga dita e plotësimit të kërkesës nuk e përkatit licencën për menaxhim të mbeturinave (neni 23 paragrafi (1) të këtij ligji);

2) në Lejën e rrjedhës së mbeturinave nuk përmbahen të dhëna të nevojshme (neni 23 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji);

3) nëse pranon raport vjetor për punën e operatorit kolektiv ose të pavarur pa pasur garanci financiare në shumën e përcaktuar në përputhje me nenin 28 të këtij ligji dhe nuk merr masa për sigurimin e tij;

4) nuk merr masa, përkatësisht nuk sjell vendim për aktivizimin dhe realizimin e garancisë financiare nëse operatori kolektiv ose i pavarur për të paktën 5% ose më shumë nuk i përmbush qëllimet kombëtare të përcaktuara në rregulloret për rrjedhat speciale të mbeturinave (neni 28 paragrafi (8) të këtij ligji);

5) nuk merr masa, d.m.th., nuk sjell vendim për kompensimin e llogaritur që duhet të paguhet nga operatori kolektiv, d.m.th. i pavarur, në rastet e përmendura në nenin 30 paragrafët (6) dhe (7) të këtij ligji (neni 31 paragrafi (9) të këtij ligji);

6) nuk fillon procedurën për miratimin e vendimit për revokimin e lejes për qarkullimin e mbeturinave (neni 31 paragrafi (10) të këtij ligji);

7) zbaton veprime, përkatësisht sjell vendim për aprovimin e Raportit vjetor të përmendur në nenin 36 të këtij ligji kur nuk plotësohen kushtet për atë;

8) brenda periudhës së parashikuar prej 60 ditësh nuk miraton vendim për aprovimin ose refuzimin e Raportit vjetor të referuar në nenin 36 të këtij ligji (neni 36 paragrafi (4) të këtij ligji);

9) nuk zbaton veprime për përcaktimin dhe publikimin e sasisë totale të produkteve në një rrymë të caktuar mbeturinash që lëshohen në treg (neni 40 paragrafi (4) të këtij ligji);

10) nuk zbaton veprime për mbajtjen e Regjistrit të Operatorëve Kolektivë dhe të Pavarur (neni 42 paragrafi (1) dhe (4) të këtij ligji);

11) nuk fillon procedurën për revokimin e Lejes për qarkullimin e mbeturinave kur plotësohen kushtet sipas nenit 45 paragrafi (1) të këtij ligji;

12) nuk zbaton veprime për krijimin dhe mirëmbajtjen e bazës së të dhënave dhe sistemit të informacionit të përmendur në nenin 46 të këtij ligji;

13) nuk zbaton veprime për përgatitjen e Programit Vjetor për financimin e menaxhimit të rrjedhave speciale të mbeturinave (neni 47 paragrafi (2) të këtij ligji);

14) nuk zbaton veprime për përgatitjen dhe publikimin e konkursit publik të përmendur në nenin 49 të këtij ligji.

(3) Organi kompetent për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni është gjykata kompetente.

Neni 63

Procedura e zgjidhjes dhe marrëveshjes

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 59 të këtij ligji, inspektori i mjedisit është i detyruar t'i propozojë kryesit të kundërvajtjes procedurën e zgjidhjes duke lëshuar urdhër pagese për kundërvajtje para se të paraqesë kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse.

(2) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 60 dhe 61 të këtij ligji, inspektori i mjedisit duhet t'i propozojë kryesit të kundërvajtjes procedurën e zgjidhjes para se të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse.

(3) Ministri e përshkruan formën dhe përmbytjen e urdhërpagesës për kundërvajtje.

Neni 64

Udhëheqja e procedurës për kundërvajtje

Procedura e kundërvajtjes zhvillohet në përputhje me Ligjin e Kundërvajtjes dhe Ligjin e Mjedisit.

IX. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 65

Dispozitat kalimtare

(1) Operatorët kolektivë dhe të pavarur që kryejnë veprimtari në përputhje me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, duhet ta harmonizojnë funksionimin e tyre me dispozitat e këtij ligji jo më vonë se 31 mars 2022.

(2) Regjistri elektronik i prodhuesve të përmendur në nenin 14 të këtij ligji do të themelohet nga organi ekspert jo më vonë se 30 qershor 2022, dhe deri në krijimin e regjistrit elektronik, regjistrimi i prodhuesve kryhet me shkrim.

(3) Regjistri i operatorëve kolektivë dhe të pavarur sipas nenit 44 të këtij ligji përcaktohet nga organi ekspert jo më vonë se 30 qershor 2022.

(4) Operatorët kolektivë, përkatësisht të pavarur, janë të detyruar që nga 1 janari 2022 të fillojnë të mbajnë regjistra për punën e tyre në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

(5) Prodhuesit duhet të regjistrohen në përputhje me nenin 14 të këtij ligji jo më vonë se 31 Mars 2022.

Neni 66

Dispozitat kalimtare për licencat ekzistuese për trajtimin me rrjedhat speciale të mbeturinave

(1) Lejet për trajtimin e rrymave speciale të mbeturinave të lëshuara në përputhje me Ligjin për Menaxhimin me Paketimit dhe Mbeturinave nga Paketimi ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16), Ligji për Menaxhimin e Baterive dhe Akumulatorëve dhe Mbeturinave të Baterive dhe të Akumulatorëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16) dhe Ligjin e Menaxhimit të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike dhe të Mbeturinave të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 6/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16) do të vazhdojnë të jenë të vlefshëm deri në datën e skadimit të tyre, por jo më gjatë se 31 mars 2022.

(2) Lejet sipas paragrafit (1) të këtij neni, vlefshmëria e të cilave skadon në periudhën nga hyrja në fuqi e këtij ligji deri më 31 mars 2022, do të vazhdojnë të jenë të vlefshme nën të njëjtat kushte nën të cilat janë lëshuar, por jo më gjatë se 31 Mars 2022.

(3) Operatorët kolektiv, përkatësisht të pavarur, të cilët posedojnë licenca sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, me qëllim të zgjatjes së vlefshmërisë së tyre, janë të detyruar që më së voni deri më 31 dhjetor 2021 deri te organi profesional t'i dorëzojnë të dhënat sipas nenit 23 paragrafi (6) të këtij ligji, si dhe të dhënat sipas nenit 22 paragrafi (2) pikat 4) dhe paragrafi (3) pikat 4), 6) 8) dhe 9) të këtij ligji, si dhe si shtesë vetëm për operatorët kolektiv dhe të dhënat në nenin 22 paragrafi (3) pikat 7), 8) dhe 10) të këtij ligji.

(4) Në rastet sipas paragrafit (3) o këtij neni, nëse operatori kolektiv ose i pavarur i plotëson kushtet për marrjen e lejes së referuar në nenet 22 dhe 23 të këtij ligji, organi ekspert mundet në vend që të vazhdojë rëndësinë e lejeve ekzistuese të jep leje për rrjedhën e mbeturinave në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

Neni 67

Dispozitat kalimtare për raportet e prodhimeve të lëshuara në treg dhe arritja e synimeve kombëtare dhe pjesa minimale

(1) Operatorët kolektivë ose të pavarur janë të detyruar të paraqesin raportet për produktet e vendosura në treg dhe për arritjen e qëllimeve kombëtare te organi ekspert në përputhje me Ligjin për Menaxhimin me Paketimin dhe Mbeturinave të Paketimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16), Ligji i Menaxhimit të Baterive dhe Akumulatorëve dhe të Mbeturinave të Baterive dhe Akumulatorëve (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 140/10, 47/11, 148/11, 39/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16) dhe Ligji i Menaxhimit të Pajisjeve Elektrike, Elektronike dhe Mbeturinave të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 6/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16) bazuar në evidencën që e mbajnë, përfundimisht për vitin 2021.

(2) Тë dhënat nga raportet sipas paragrafit (1) të këtij neni, organi ekspert i merr si bazë për llogaritjen e sasisë totale të produkteve të lëshuara në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut në përputhje me nenin 13 të këtij ligji, me të cilin ato do të jenë subjekt i verifikimit, por jo i miratimit nga organi ekspert.

(3) Raporti i parë vjetor i referuar në nenin 36 të këtij ligji do të dorëzohet nga operatori kolektiv d.m.th. i pavarur tek organi ekspert jo më vonë se më 31 mars 2023, i cili përmban të dhënat për vitin 2022.

(4) Sasia totale e produkteve të lëshuara në tregun e Republikës së Maqedonisë së Veriut në nenin 13 të këtij ligji për vitin 2022 do të shpallet jo më vonë se 31 dhjetor 2021 nga organi ekspert.

Neni 68

Harmonizimi i kompensimit për operatorët kolektivë

(1) Operatori kolektiv mund të përcaktojë kompensimin e paguar nga prodhuesit e kontratës sipas nenit 38 të këtij ligji, për vitin 2022 të jetë më pak se 20% e kompensimit për atë rrjedhë dhe llojin e veçantë të mbeturinave që përcaktohet në rregulloren përkatëse për rrjedhën e veçantë të mbeturinave.

(2) Në rastet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, operatori kolektiv është i detyruar të rrisë kompensimin me të paktën 2.5% për çdo vit, me çka kompensimi për vitin 2026 nuk duhet të jetë më i vogël se 30% e kompensimi për atë rrjedhë dhe një lloj të veçantë të mbeturinave i cili përcaktohet në rregulloren e duhur për rrjedhën speciale të mbeturinave.

Neni 69

Sjellja e rregulloreve më të afërta

(1) Rregulloret nënligjore të parashikuara me këtë ligj do të miratohen brenda një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në miratimin e akteve nënligjore sipas paragrafit (1) të këtij ligji, do të zbatohen aktet nënligjore ekzistuese që kanë të bëjnë me udhëheqjen e evidencës dhe dorëzimin e raporteve për produktet e lëshuara në treg dhe arritjen e qëllimeve kombëtare të miratuara në bazë të Ligjit të Menaxhimit të Paketimit dhe të Mbeturinave nga Paketimi ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39 / 12, 163/13, 146/15 dhe 39/16), Ligji i Menaxhimit të Baterive dhe të Akumulatorëve dhe të Mbeturinave të Baterive dhe të Akumulatorëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 140/10, 47/11, 148 / 11, 39/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16) dhe Ligji i Menaxhimit të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike dhe Mbeturinave të Pajisjeve Elektrike dhe Elektronike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 6/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16).

Neni 70

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

3632.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПАКУВАЊЕ И ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ (*)**

Се прогласува Законот за управување со пакување и отпад од пакување (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 15 септември 2021 година.

Бр. 08-4076/1
15 септември 2021 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН**ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПАКУВАЊЕ И ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ (*)****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 1****Предмет на уредување**

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина и здравјето на луѓето кои треба да ги исполнува пакувањето при производство, пуштање на пазар и постапувањето со отпадот од пакување што ги опфаќа обврските на економските оператори и другите субјекти кои учествуваат во процесот на производство и пуштање на пазар на пакувањето, барањата за собирање, повторна употреба, преработка, рециклирање и отстранување, како и други услови за постапување со отпадот од пакување, известувањето и економските инструменти за постигнување на целите за собирање, преработка и рециклирање на отпадот од пакување.

* Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот парламент и на Советот од 20 декември 1994 година (94/62/EЗ), за пакување и за отпад од пакување (CELEX бр.31994L0062), Директива 2004/12/EЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 11 февруари 2004 година со која се изменува и се дополнува Директивата 94/62/EЗ за пакувања и отпад од пакувања (CELEX бр.32004L0012), Директива 2013/2/EУ на Комисијата од 7 февруари 2013 година за изменување на Анекс I кон Директивата 94/62/EЗ на Европскиот парламент и на Советот за пакување и отпад од пакување(CELEX бр.32013L0002), Директива (ЕУ) 2015/720 на Европскиот Парламент и на Советот од 29 април 2015 година за изменување на Директива 94/62/EЗ во однос на малување на потрошувачката на тенки пластични кеси за пазарување(CELEX бр.32015L0720) и Директива (ЕУ) 2018/852 на Европскиот Парламент и на Советот од 30 мај 2018 година за изменување на Директивата 94/62/EЗ за пакување и отпад од пакување(CELEX бр.32018L0852).